

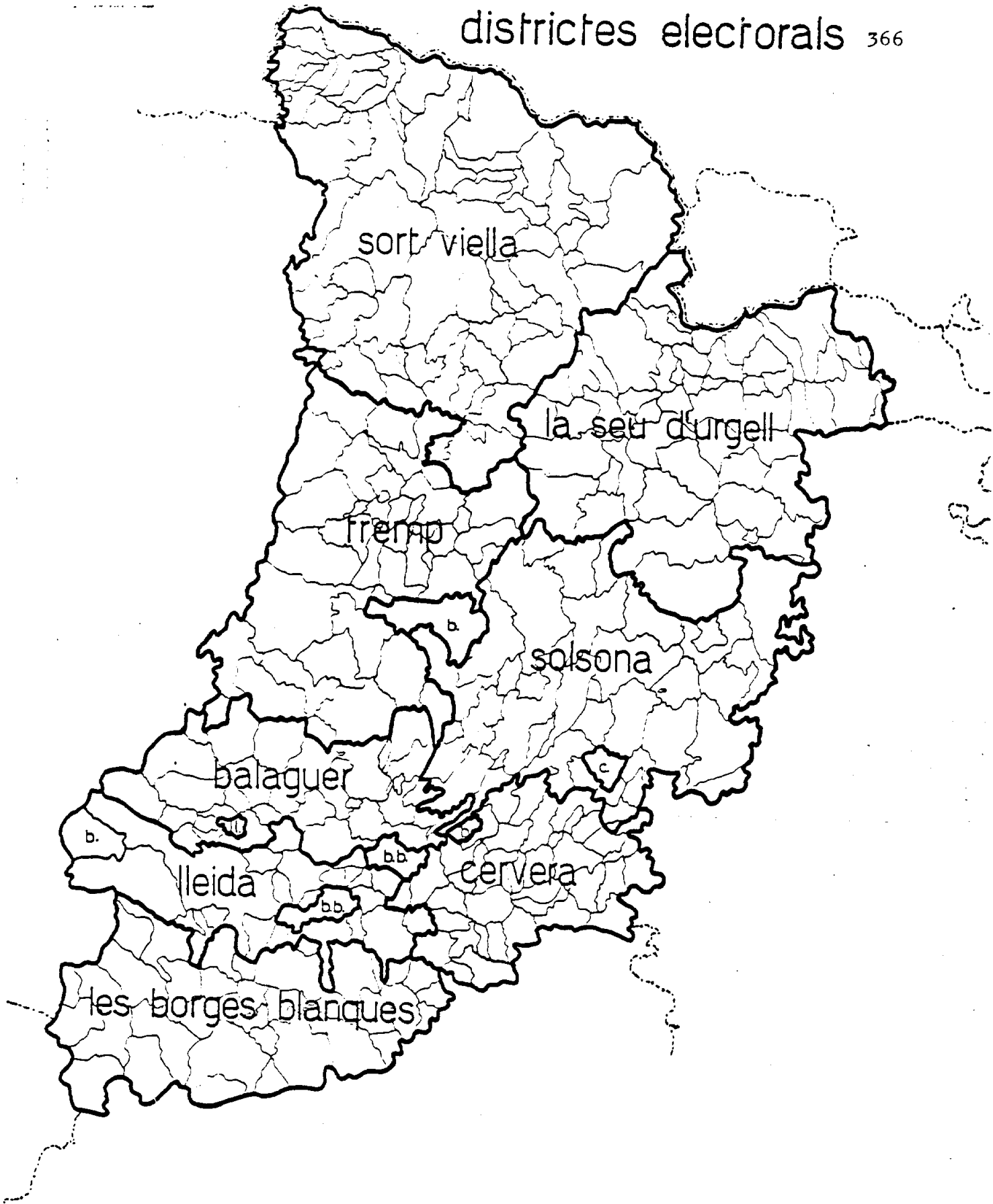
E. Comaromisaris 1936 (cont.)												
	NºM.	D.E.	NºV.	% P.	% A.	F.ºE	% C.E	% NRV	Lliga	% C.E	% NRV	
Bellver de Cerdanya	314	395	340	71.30	28.30	492	54.57	75.37	71	7.93	11.09	
Bellvis	130	1631	962	56.98	41.02	505	37.09	62.89	338	20.72	35.13	
Benavent de Tremp	90	233	15	5.44	93.66	10	4.29	66.67	5	2.12	33.33	
Benavent de Lleida	143	431	138	32.02	57.38	138	32.02	100	-	-	-	
Benés	32	283	/	/	/	/	/	/	/	/	/	
Bescaran	309	154	/	/	/	/	/	/	/	/	/	
Betlan	9	171	59	34.50	55.50	59	34.50	100	-	-	-	
Biosca	254	369	166	44.99	55.01	135	36.55	81.33	31	8.40	18.67	
Bovera	176	495	38	7.68	92.32	37	7.47	97.37	-	-	-	
Bordes (Las)	7	222	64	28.86	71.14	62	28.04	97.27	-	-	-	
Borges Blanques (Las)	194	2911	1706	58.48	41.52	160	40.43	59.13	257	8.81	15.05	
Bossost	4	528	92	17.42	82.58	90	17.05	97.83	-	-	-	
Cabanadona	106	215	43	20.00	80.00	37	17.21	86.05	6	2.79	10.95	
Caad	279	303	13	4.29	95.71	13	4.29	100	-	-	-	
Canarasa	112	1018	710	59.74	40.26	494	48.53	59.61	212	20.30	29.32	
Canajan	3	291	55	18.90	81.10	49	16.84	89.09	5	2.06	10.91	
Castellar de la Ribera	264	226	24	10.52	89.36	12	5.31	50.00	12	5.31	50.00	
Castellàs	48	113	/	/	/	/	/	/	/	/	/	
Castellciutat	295	278	184	56.19	43.81	91	32.73	49.46	91	32.73	49.46	
Castellons	182	911	316	34.69	65.31	314	34.47	99.37	-	-	-	
Castellnou de Seana	212	612	440	71.30	28.70	420	58.53	95.45	20	3.27	4.55	
Castelló de Farfanya	113	764	338	44.24	55.76	336	44.24	100	-	-	-	
Castellserà	226	912	270	29.61	70.39	257	29.28	98.85	3	.33	1.11	
Cava	305	195	/	/	/	/	/	/	/	/	/	
Cervera	241	2698	605	20.86	79.14	319	11.40	52.73	257	8.87	42.48	
Cervià	184	1182	250	21.15	78.85	249	21.07	99.60	1	.06	.40	
Ciudadilla	208	408	285	69.85	30.15	181	44.36	53.51	104	25.49	36.45	
Civís	299	304	/	/	/	/	/	/	/	/	/	
Claravalls	223	430	55	12.79	87.21	41	9.55	75.00	-	-	-	
Clariana	261	198	/	/	/	/	/	/	/	/	/	
Claverol	50	321	43	13.40	86.60	42	13.08	97.57	-	-	-	
Cogul (El)	181	255	104	39.25	60.75	104	39.25	100	-	-	-	
Coll de Nargó	276	389	20	3.40	96.60	10	1.70	50.00	10	1.70	50.00	
Conques	78	189	102	53.97	46.03	85	44.97	83.33	17	8.39	16.67	
Corsins	142	548	198	30.56	69.44	194	29.94	97.98	-	-	-	
Cubells	111	546	436	67.34	32.66	236	36.38	54.02	175	27.09	40.23	
Joncell	229	391	40	10.23	89.77	26	5.55	65.00	14	3.58	35.00	
Durro	51	195	15	7.69	92.31	15	7.69	100	-	-	-	
Eller	317	54	51	79.69	20.31	29	45.31	56.86	11	17.19	21.57	
Enviny	36	317	180	56.78	43.22	120	37.85	66.77	50	18.93	33.33	
Erolas	70	360	16	4.44	95.56	-	-	-	-	-	-	
Escald	32	173	105	60.69	39.31	105	60.69	100	-	-	-	
Escunyau	12	186	38	20.43	79.57	36	19.35	94.74	2	1.06	6.25	
Esoluga Calba (La)	190	775	215	27.74	72.26	205	26.45	95.35	1	.13	.47	
Esoluga de Serra	65	238	47	19.75	80.25	47	19.75	100	-	-	-	
Espot	25	196	44	22.45	77.55	24	12.24	54.55	20	10.20	45.45	
Estac	43	247	91	36.84	63.16	32	12.96	36.16	59	23.89	64.84	
Estacón	27	310	71	22.90	77.10	48	15.48	67.61	23	7.42	32.39	
Estaràs	242	291	37	12.71	87.29	18	5.19	48.55	19	6.52	31.36	
Estarri d'Aneu	24	566	154	29.38	70.62	119	21.02	72.56	45	7.35	27.41	
Esterrí de Cardós	30	139	46	33.09	66.91	31	22.30	67.39	15	10.79	32.51	
Estimariu	301	149	9	5.37	94.63	9	3.69	68.75	2	1.01	16.75	
Farrera de Pallars	40	278	74	26.62	73.38	53	19.06	71.62	21	7.55	23.36	
Fígols d'Organyà	277	273	175	64.10	35.90	139	51.10	79.71	21	7.59	12.00	
Figueroia d'Orcau	79	266	54	22.36	77.64	49	17.13	76.56	15	5.24	23.44	
Figuerosa (La)	222	377	25	6.63	93.37	21	5.57	84.00	4	1.06	16.00	
Florejacs	231	544	247	45.40	54.60	157	25.86	53.55	90	15.54	36.44	
Floresta (La)	193	328	36	10.38	89.62	32	9.75	88.89	-	-	-	
Fondarella	136	233	96	41.20	58.80	95	40.77	98.98	1	.11	.25	
Fontllonga	94	324	23	7.10	92.90	20	5.17	66.96	-	-	-	
Forcada	110	341	119	34.90	65.10	119	34.90	100	-	-	-	
Fornols	285	194	42	21.35	78.65	27	13.92	64.29	15	7.73	35.71	
Freixanet i Altadill	238	567	43	5.45	94.55	38	5.70	88.37	5	.75	11.53	
Fuliola (La)	225	581	335	49.15	50.85	251	36.89	75.00	-	-	-	

Comunitat	Núm.	D.E.	NºV.	% P.	% A.	F. d'E	% D.E.	% N.V.	Lliga	% D.E.	% N.V.
Cdèn	270	321	4	1,25	99,75	4	1,25	100	-	-	-
Cliana	273	530	58	10,00	90,00	48	8,27	32,75	10	1,72	17,24
Oliola	107	429	104	24,25	75,75	36	6,56	33,68	69	16,08	46,35
Olius	252	298	159	53,36	46,64	33	11,07	20,75	126	42,28	79,25
Oluges (Les)	243	374	110	29,41	70,59	109	29,14	99,29	-	-	-
Omelons (Els)	191	296	85	28,72	71,28	33	28,04	97,65	-	-	-
Omelons de Na Gaia (Els)	202	366	12	3,11	96,89	4	1,04	33,33	6	1,30	41,57
Orcau	74	202	36	17,82	82,18	25	12,87	72,22	10	4,95	27,78
Organyà	278	598	71	10,17	89,83	56	8,02	78,87	5	0,72	7,04
Ortoneda (Hortoneca Donca)	49	312	48	14,95	85,05	46	14,33	95,83	-	-	-
Os de Salaguer	97	809	229	28,31	71,69	207	25,95	90,39	11	1,39	1,30
Ossó de Sid	230	327	238	72,78	27,22	125	38,23	52,52	113	34,56	47,48
Palau d'Anglesola	132	339	429	51,13	48,87	256	30,51	59,57	153	18,24	35,88
Palau de Noguera	92	227	143	53,00	47,00	140	61,87	97,90	-	-	-
Pallargues (Les)	232	407	275	67,57	32,43	151	37,10	54,91	113	27,78	41,05
Pallerols del Cantó	291	118	45	36,14	63,86	25	21,19	55,56	10	8,47	22,22
Parròquia d'Hortó (La)	293	285	11	3,86	96,14	5	2,11	54,55	3	1,05	27,27
Pedra i Coma (La)	269	266	233	87,59	12,41	233	97,59	100	-	-	-
Penelles	127	712	151	21,21	78,79	148	20,79	98,01	-	-	-
Peramea	45	168	8	4,76	95,24	4	2,36	50,00	4	2,36	50,00
Peranola	272	411	52	12,65	87,35	16	3,89	30,77	36	8,76	69,23
Pinell	256	379	200	52,77	47,23	30	7,92	15,00	170	44,85	35,00
Pindó	258	499	34	6,81	93,19	16	3,21	47,06	18	3,61	32,94
Pla de Sant Fins (El)	288	250	20	8,00	92,00	16	5,40	80,00	2	0,80	10,00
Pobla de Córvoles (La)	131	403	368	91,32	8,68	127	31,51	34,51	238	59,06	64,87
Pobla de Segur (La)	185	444	7	1,58	98,42	-	-	-	-	-	-
Pobla de la granadella (La)	51	1181	400	33,87	66,13	224	18,97	56,00	175	14,82	43,75
Poblata de Bellver (La)	177	480	343	71,46	28,54	270	56,25	78,72	37	7,50	10,54
Poblets	53	247	191	77,33	22,67	136	64,66	70,68	56	22,67	29,32
Ponts	103	1119	405	36,19	63,81	400	38,79	98,77	-	-	-
Pont de Suert	59	277	180	54,95	45,05	103	37,19	57,22	77	27,90	42,72
Portell (St. Ramon)	249	304	22	7,24	92,76	9	2,98	40,91	12	3,95	54,55
Portella (La)	118	368	50	13,59	86,41	50	13,59	100	-	-	-
Prats i Samosor	316	74	/	/	/	/	/	/	/	/	/
Preixana	210	460	184	40,00	60,00	182	39,57	98,91	2	0,43	1,09
Preixens	109	513	196	31,97	68,03	196	31,81	100	-	-	-
Preyanosa (La)	244	266	167	53,02	46,98	67	25,28	40,12	100	37,74	59,88
Prullans	319	256	171	54,53	45,47	91	34,34	53,22	80	30,19	45,76
Puiggròs	197	213	143	67,14	32,86	32	16,37	24,33	108	50,47	75,14
Puigverd d'Agramunt	228	308	110	36,69	63,31	113	36,59	100	-	-	-
Puigverd de Lleida	158	730	532	72,88	27,12	353	48,36	56,35	178	24,38	33,46
Rialb	37	319	225	70,53	29,47	172	63,92	76,44	51	15,99	22,57
Ribera de Cardós	31	202	48	23,76	76,24	34	15,83	70,83	14	5,93	29,17
Riner	260	334	22	6,59	93,41	5	1,50	22,73	13	3,89	59,09
Riu de Penís	315	59	41	59,49	40,51	18	30,51	43,90	11	19,49	25,05
Rocafort de Vallbona	208	415	341	82,17	17,83	37	20,36	25,15	254	61,20	74,49
Rocallaura	204	214	156	72,90	27,10	31	37,65	51,92	76	35,05	48,08
Roselló	146	560	340	50,71	49,29	227	40,54	66,76	113	20,17	33,23
Salardú	16	188	47	25,00	75,00	43	22,87	91,49	3	1,50	6,36
Sallés de Pallàs	58	529	381	72,02	27,98	331	62,37	86,88	50	9,45	13,12
Sanaüja	253	500	138	23,00	77,00	137	22,83	99,28	-	-	-
St. Llorenç de Morunys	269	410	103	25,12	74,88	60	12,20	48,84	60	12,20	48,84
St. Antoni i Vilanova	239	451	264	58,54	41,46	115	25,55	43,76	148	32,78	58,97
St. Berni	66	202	35	17,33	82,67	35	17,33	100	-	-	-
St. Esteve de la Sarga	34	457	32	7,00	93,00	32	7,00	100	-	-	-
St. Guim de la Plana	246	229	45	19,65	80,35	20	9,73	44,44	25	10,32	55,65
St. Martí de Maldà	209	921	633	77,10	22,90	255	31,06	40,25	375	45,58	59,24
St. Miquel de la Vall	98	250	150	50,00	50,00	150	50,00	100	-	-	-
St. Pere dels Arcuells	240	249	30	12,05	87,95	13	5,22	43,33	17	6,83	56,57
St. Romà d'Abella	75	162	108	56,57	43,43	65	40,12	60,19	42	25,92	38,88
St. Salvador de Toló	89	247	32	12,96	87,04	32	12,96	100	-	-	-
St. Vinya	99	137	52	32,23	67,77	30	28,59	65,56	36	18,27	22,22
Sacaira	56	303	134	43,37	56,63	31	29,45	57,51	43	13,92	32,03

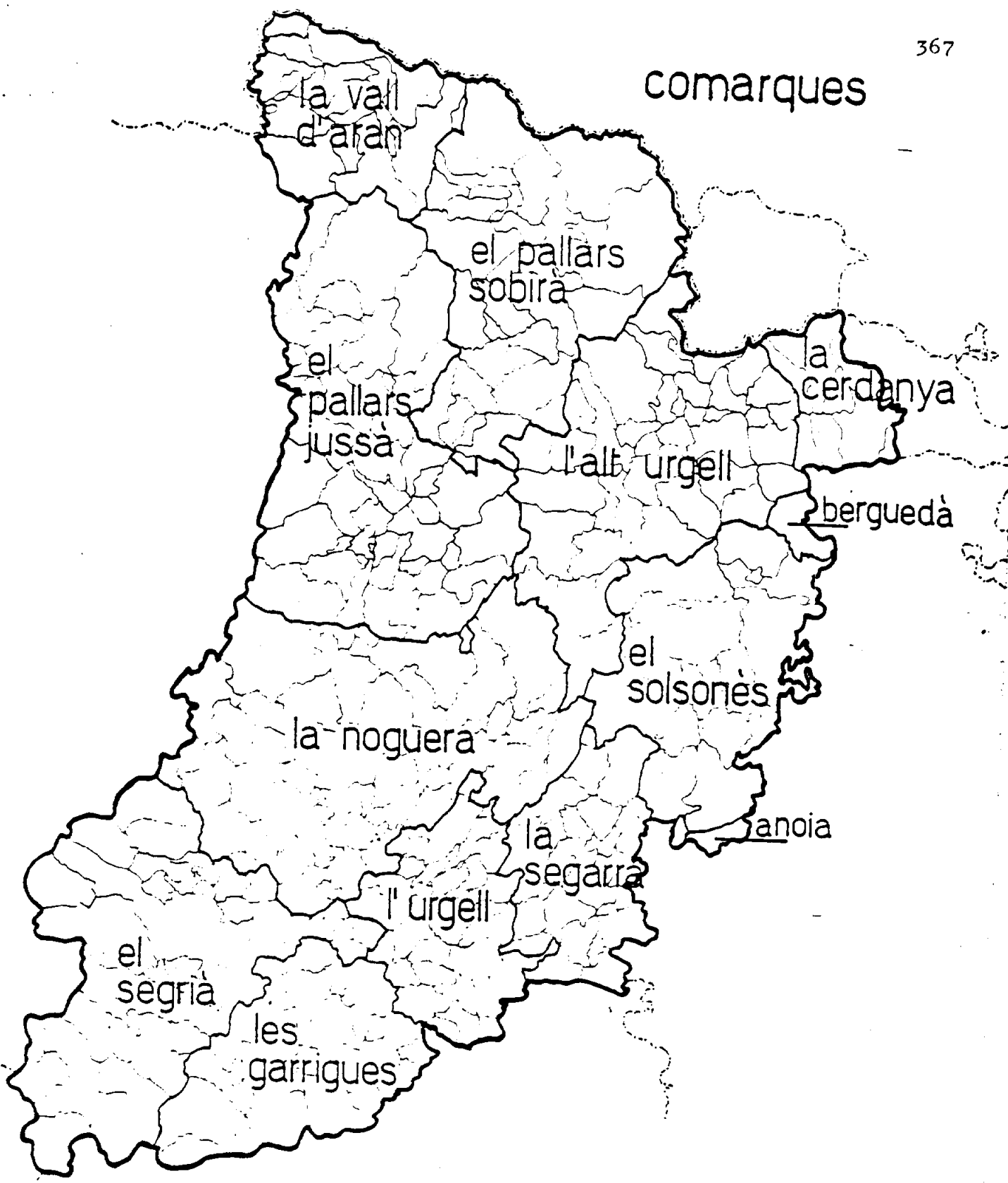
E.Compromisaris 1936 (cont.)	NºV.	D.E.	NºV.	% P.	% A.	F. d'E	% C.E	% NRV	Lliga	% D.E	% NRV
Barroca de Ballera	53	247	20	8.10	91.90	14	5.57	70.00	5	2.43	30.00
Barroca de Lleida	171	342	170	31.37	68.63	168	31.00	98.32	1	.18	.59
Santerada	52	345	153	44.35	55.65	151	43.77	98.58	-	-	-
Sau d'Urgell (La)	256	1820	511	28.03	71.97	311	17.05	60.36	166	9.13	32.58
Serch (Cerc)	303	357	34	9.52	90.48	24	5.72	70.59	10	2.30	29.41
Seròs	165	1512	535	39.39	60.61	534	39.33	99.84	-	-	-
Serradell	57	355	4	1.13	98.87	-	-	-	-	-	-
Sicamon	137	239	145	51.09	48.91	77	32.22	52.74	58	29.45	46.58
Soleràs (El)	180	501	51	10.18	89.82	51	10.18	100	-	-	-
Solsona	263	1308	998	55.20	44.80	358	19.60	35.87	527	34.70	62.82
Son	23	131	101	77.18	22.82	70	53.44	69.31	31	23.66	30.69
Soriguera	41	353	150	45.33	54.67	160	45.33	100	-	-	-
Sorpe	20	150	39	24.37	75.63	36	22.50	92.31	3	1.87	7.59
Sort	42	570	374	65.61	34.39	210	36.84	55.15	172	30.18	45.39
Soses	153	751	458	60.18	39.82	441	57.95	96.29	17	2.23	3.71
Sonadell	154	478	70	14.64	85.36	36	7.53	51.33	34	7.11	48.57
Sunyer	161	259	14	5.41	94.59	14	5.41	100	-	-	-
Surp	33	216	141	64.88	35.12	110	30.46	78.01	31	14.22	21.99
Suterranya	80	157	41	25.11	74.89	41	25.11	100	-	-	-
Tàrrades	280	161	18	11.18	88.82	13	8.35	75	-	-	-
Talam	72	305	152	49.34	50.66	64	27.54	55.26	34	11.15	22.37
Talavera	237	436	88	20.09	79.91	43	9.52	48.86	45	10.27	51.14
Talladell (El)	221	363	298	82.29	17.71	203	55.92	68.12	95	26.17	31.88
Tallitendre	318	96	54	62.79	37.21	41	47.57	75.33	6	7.56	12.04
Tàrraga	220	3549	594	16.74	83.26	561	15.81	94.44	25	.70	4.21
Tàrrés	188	174	23	13.22	86.78	16	3.20	69.57	-	-	-
Tarroja	245	239	158	65.11	34.89	97	40.59	61.39	51	25.52	38.61
Térmens	129	947	732	77.30	22.70	350	41.18	53.58	332	35.06	45.36
Tírvia	39	185	76	41.09	58.91	50	27.03	65.79	26	14.05	34.21
Tiurana	104	252	109	41.80	58.20	42	15.03	38.53	57	25.57	51.47
Tolriu	307	172	30	17.44	82.56	30	17.44	100	-	-	-
Torà de Riuregòs	251	688	213	30.96	69.04	198	28.74	92.84	9	1.38	4.46
Torns (Els)	179	284	97	34.15	65.85	37	34.15	100	-	-	-
Tornabous	224	837	416	49.70	50.30	407	48.23	97.84	9	1.08	2.16
Torrebeuses	173	457	292	63.89	36.11	130	28.45	44.52	162	35.45	55.48
Torre de Cabdella (La)	55	544	70	12.87	87.13	59	12.58	98.57	-	-	-
Torrefarrera	145	711	/	/	/	/	/	/	/	/	/
Torrefata	246	512	154	25.16	74.84	154	25.16	100	-	-	-
Torregrossa	196	1604	1316	82.04	17.96	376	54.51	66.57	434	27.06	32.98
Torrelameu	119	417	141	33.81	66.19	140	33.53	99.47	-	-	-
Torres de Segre	162	200	256	21.33	78.67	256	21.33	100	-	-	-
Torreserona	144	182	109	59.89	40.11	32	44.52	75.00	-	-	-
Tossal (El)	102	107	60	55.07	44.93	36	33.54	60.00	24	22.43	40.00
Tost	282	294	17	5.78	94.22	15	5.44	94.12	1	.34	5.88
Tragó de Noguera	96	482	27	5.60	94.40	12	2.49	44.44	15	3.11	55.56
Tredòs	18	103	/	/	/	/	/	/	/	/	/
Tremp	71	1520	1081	59.40	40.60	306	44.27	74.54	275	15.11	25.44
Tudela de Segre	108	418	27	5.46	94.54	27	5.46	100	-	-	-
Tuixén	285	162	56	34.57	65.43	56	34.57	100	-	-	-
Unarre	21	277	255	92.06	7.94	160	57.76	62.75	95	34.30	37.25
València d'Àneu	22	75	5	5.58	94.42	5	5.58	100	-	-	-
Vallbona de les Monges	203	441	231	52.38	47.62	57	12.93	24.58	174	39.46	75.32
Vallfogona de Balaguer	122	551	29	5.17	94.83	29	5.17	100	-	-	-
Vansa (La)	284	372	52	16.57	83.43	50	16.13	96.57	-	-	-
Verdú	218	953	573	70.82	29.18	250	26.23	37.15	413	43.34	51.37
Vieilla	11	479	137	28.66	71.34	128	25.75	93.43	4	.84	2.52
Vilac	13	74	38	51.35	48.65	38	51.35	100	-	-	-
Vilagrassa	217	405	129	31.85	68.15	129	31.85	100	-	-	-
Vilaller	56	330	76	23.03	76.97	50	15.15	65.79	25	7.57	32.69
Vilambjana	31	246	39	15.85	84.15	29	11.39	75.00	-	-	-
Vilambós	5	125	52	41.27	58.73	52	41.27	100	-	-	-
Vilanova de Bellpuig	199	953	253	27.60	72.40	253	27.18	98.48	3	.31	1.14
Vilanova de Meià	93	799	317	39.67	60.33	317	39.57	100	-	-	-
Vilanova de Segrià	147	402	205	51.00	49.00	202	50.25	98.54	3	.75	1.45
Vilanova de l'Aguda	105	413	3	.73	99.27	-	-	-	-	-	-
Vilec i Estana	311	95	/	/	/	/	/	/	/	/	/
Vilobell (El)	136	425	73	17.14	82.86	73	17.14	100	-	-	-
Villa i Castellbó	292	384	52	2.35	97.65	50	15.53	73.17	22	5.73	25.83
Vilanova d'Alpicat	131	389	140	15.75	84.25	65	9.57	51.43	54	5.07	36.28
Vilanova de la Barca	141	554	407	73.47	26.53	205	37.18	50.51	190	34.39	46.81
Vinaixa	187	583	214	31.33	68.67	214	31.33	100	-	-	-
Viu de Llevata	54	317	31	25.55	74.45	31	25.55	100	-	-	-
Vilasana (Utxafava)	213	315	270	85.71	14.29	147	47.38	55.25	113	35.87	41.65

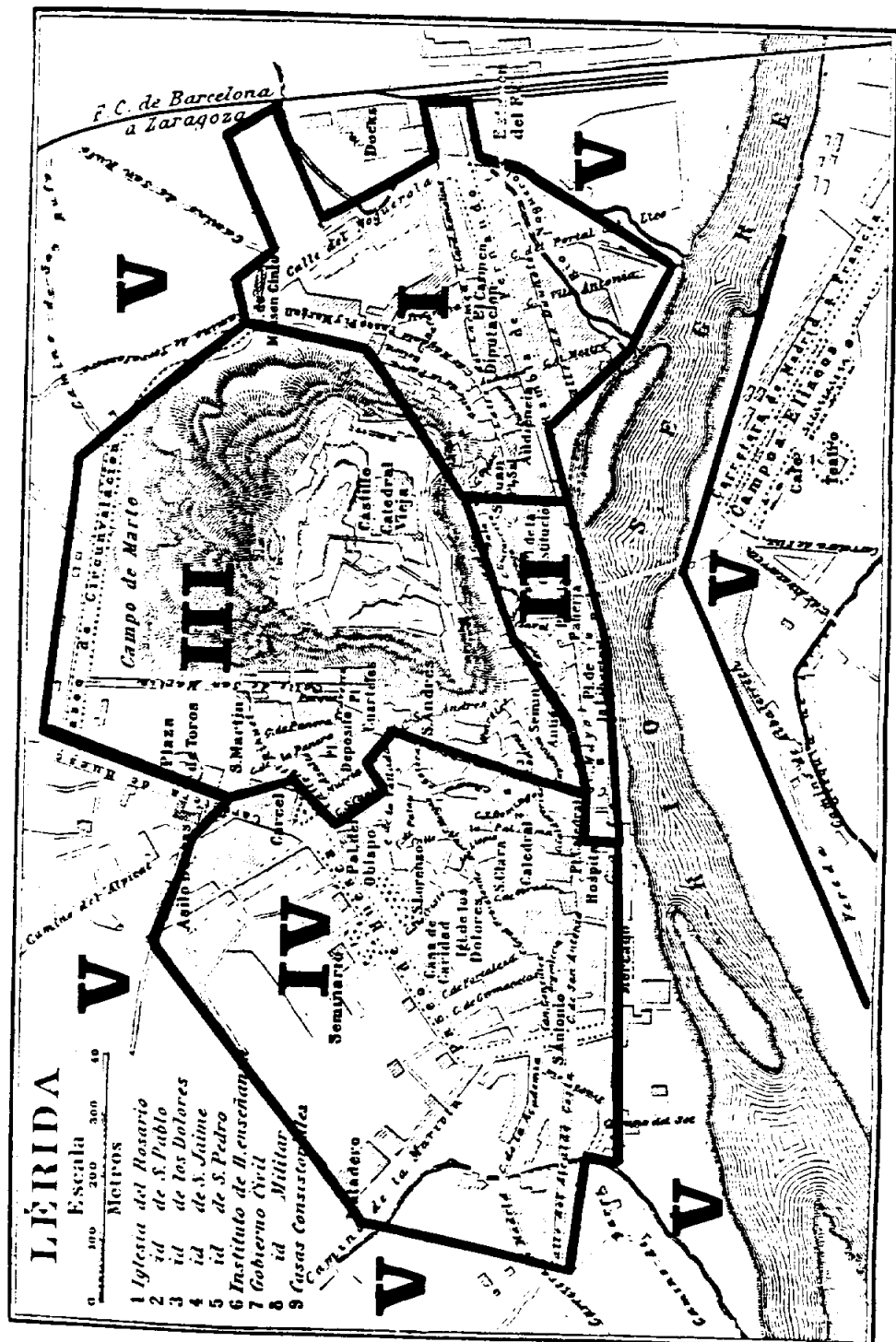
APÈNDIX N° 3:

CARTOGRAFIA ELECTORAL: RESTAURACIÓ I
SEGONA REPÚBLICA.

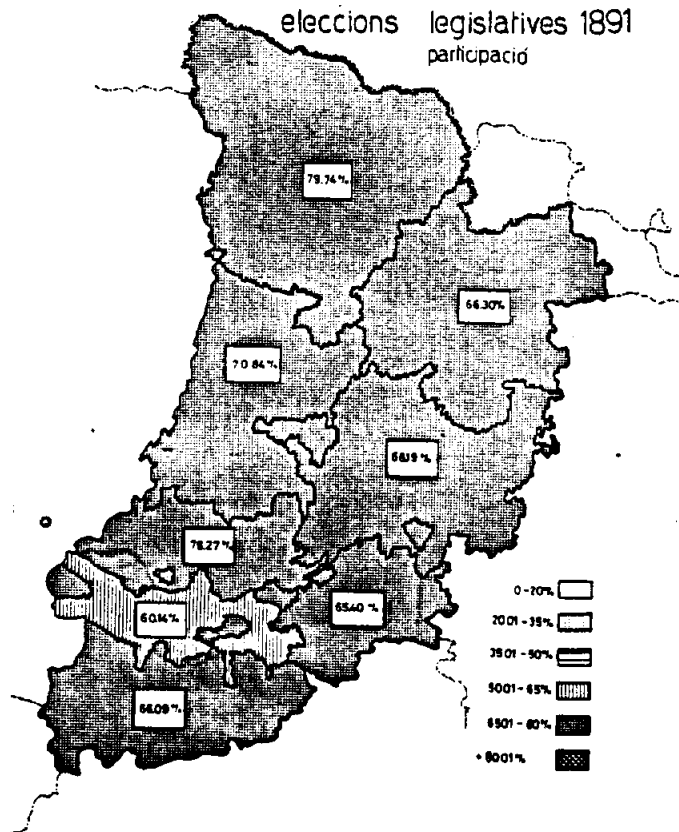

comarques

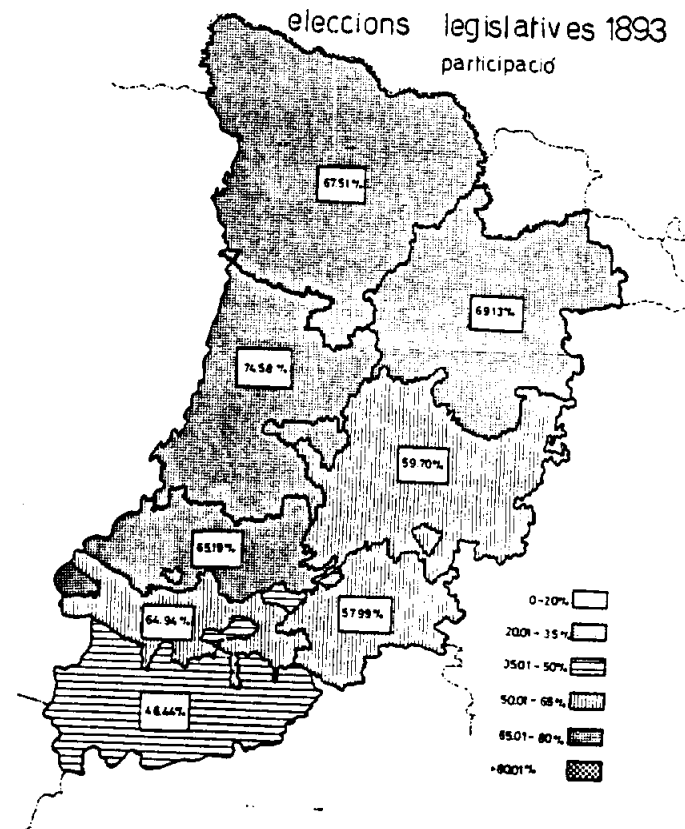

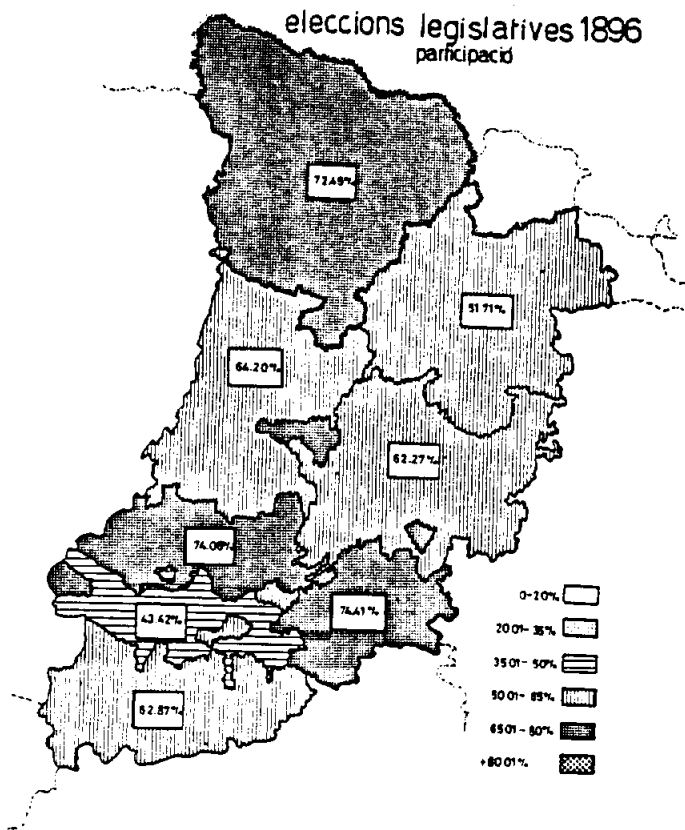
eleccions legislatives 1891
participació

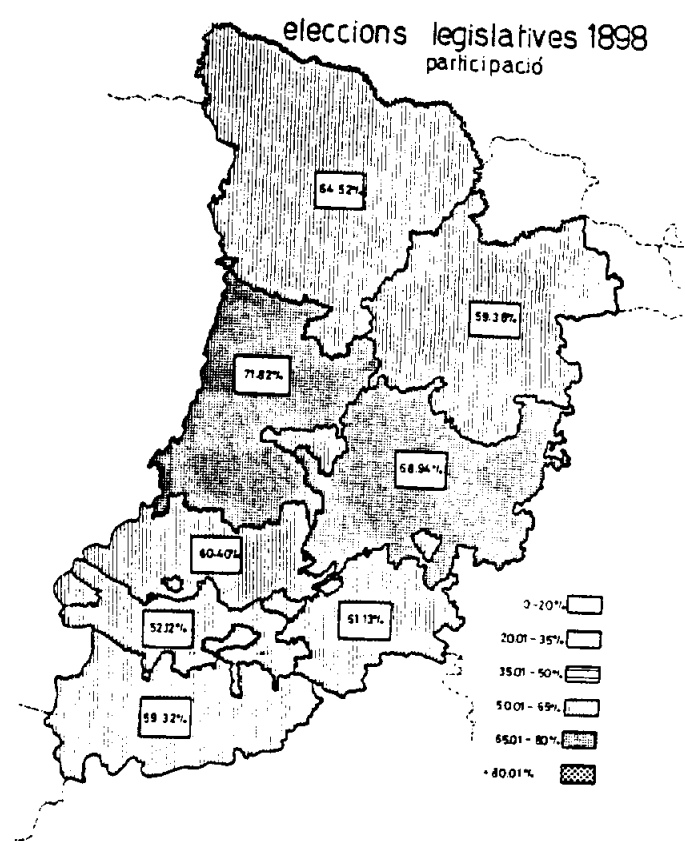
eleccions legislatives 1893
participació

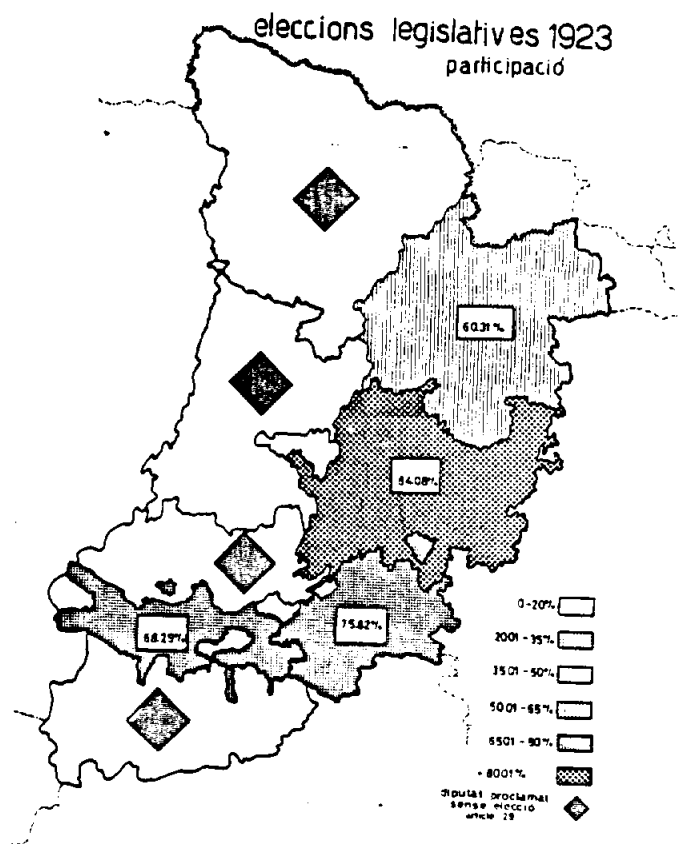
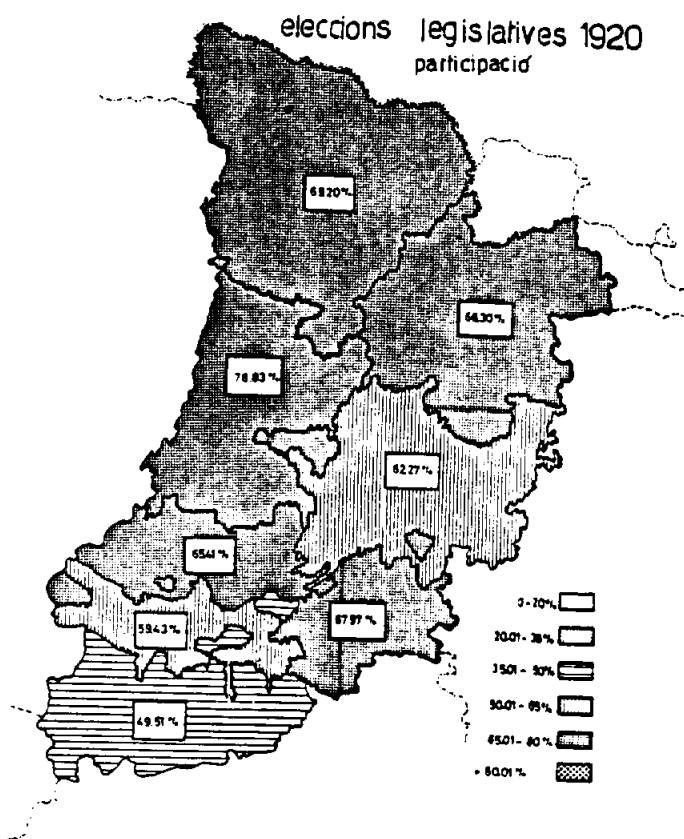
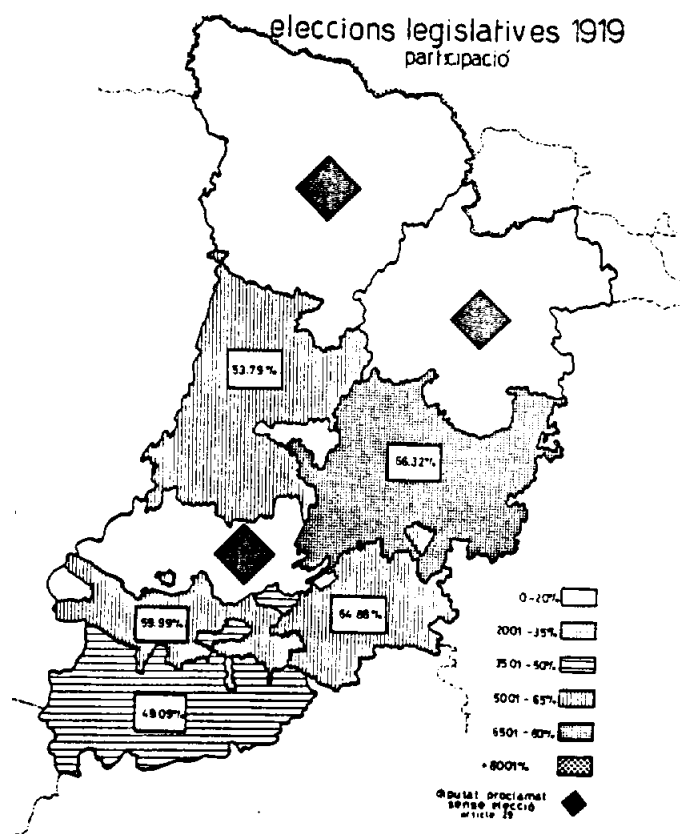
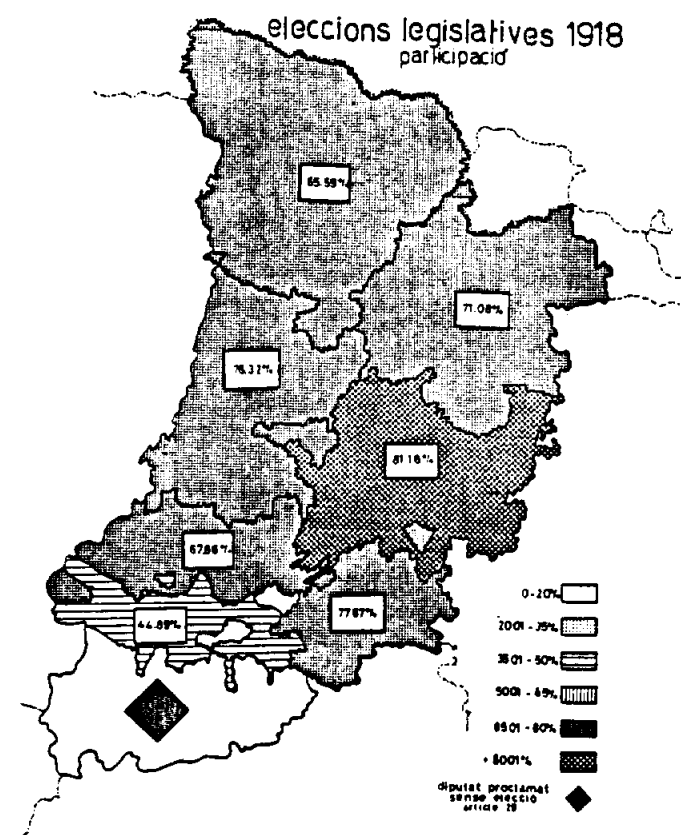

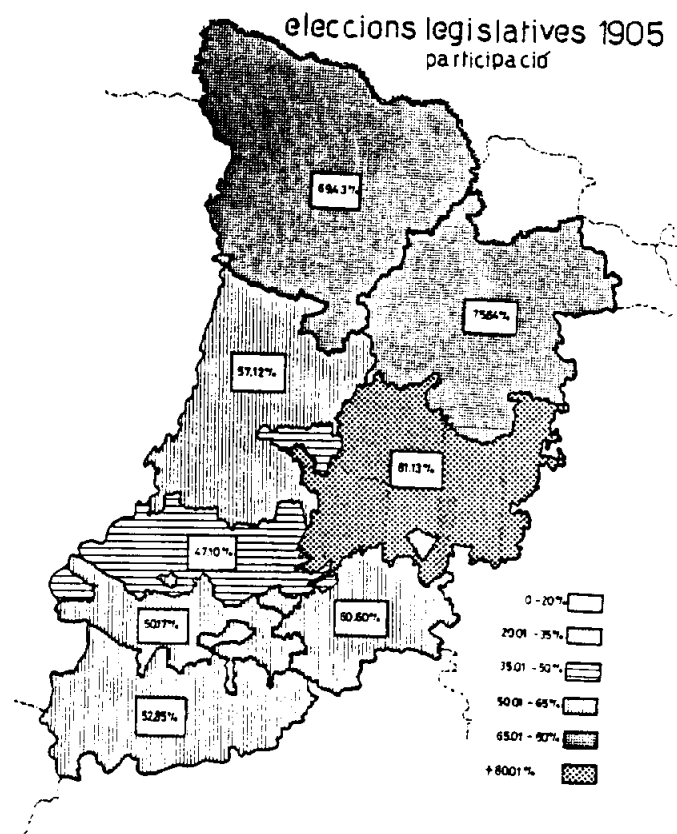
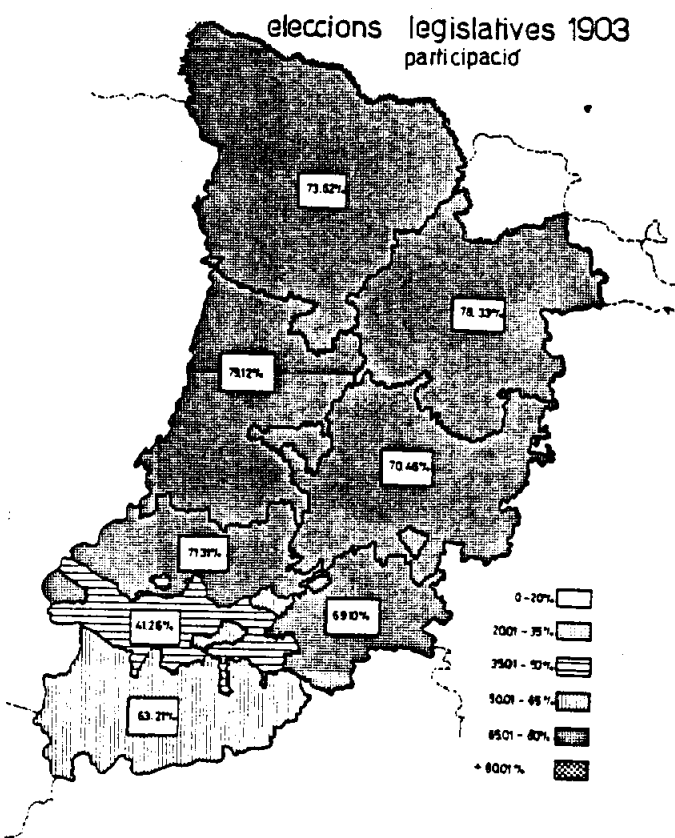
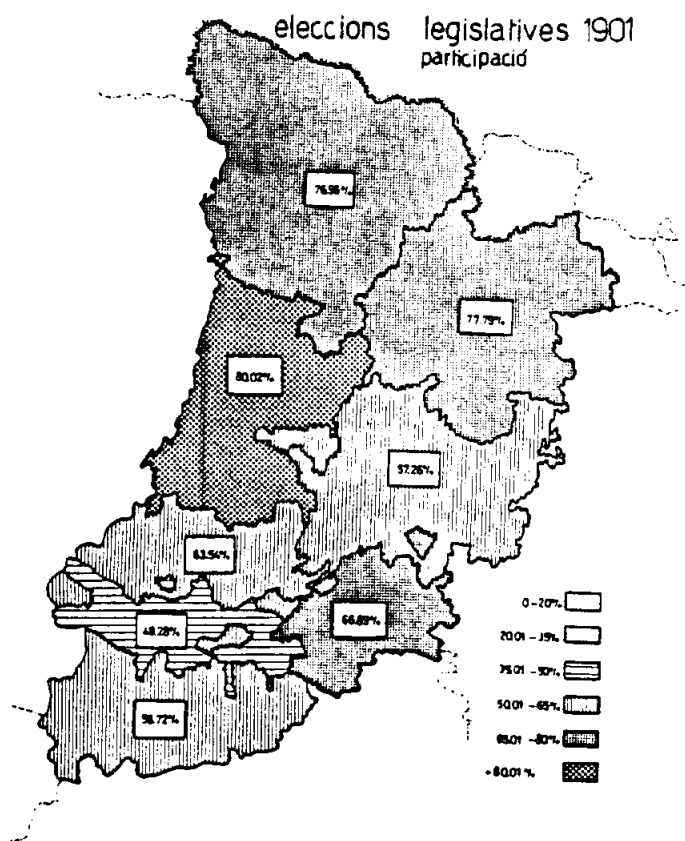
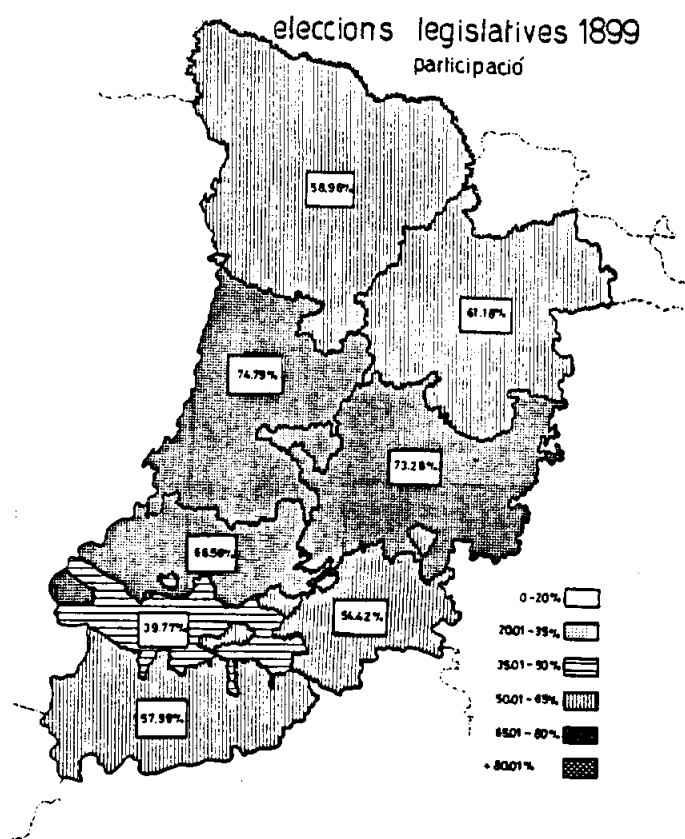
eleccions legislatives 1896
participació

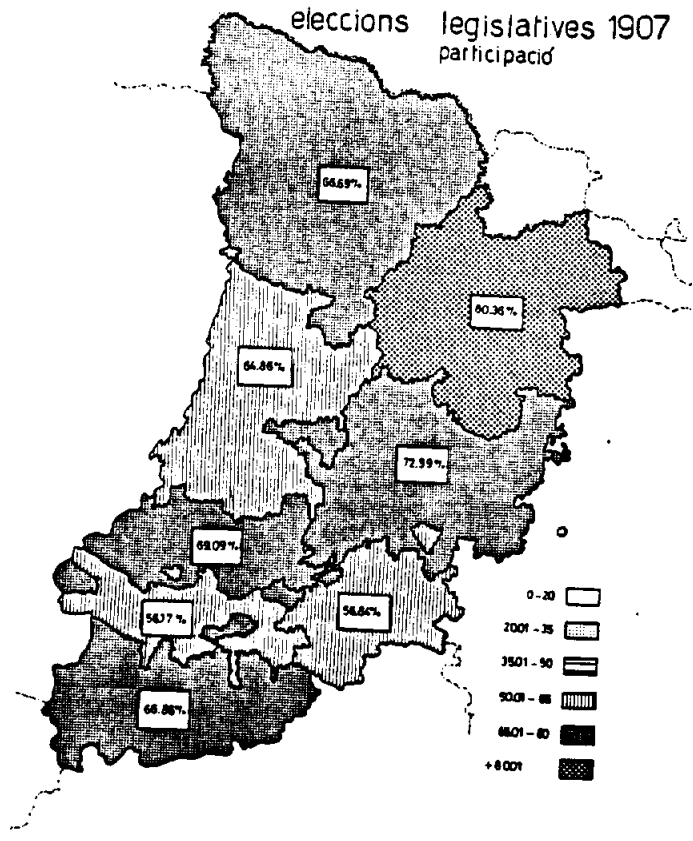
eleccions legislatives 1898
participació

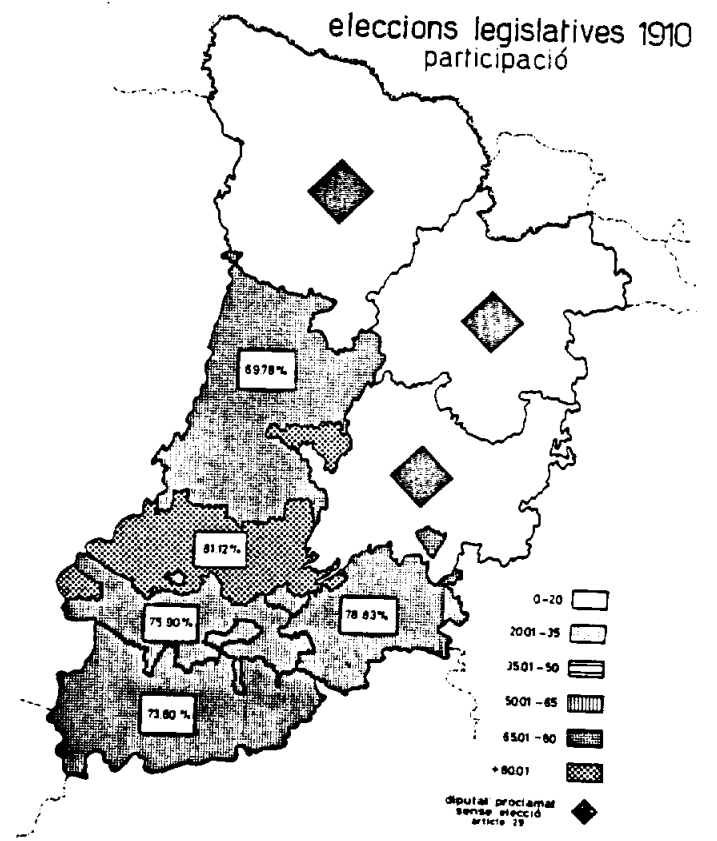

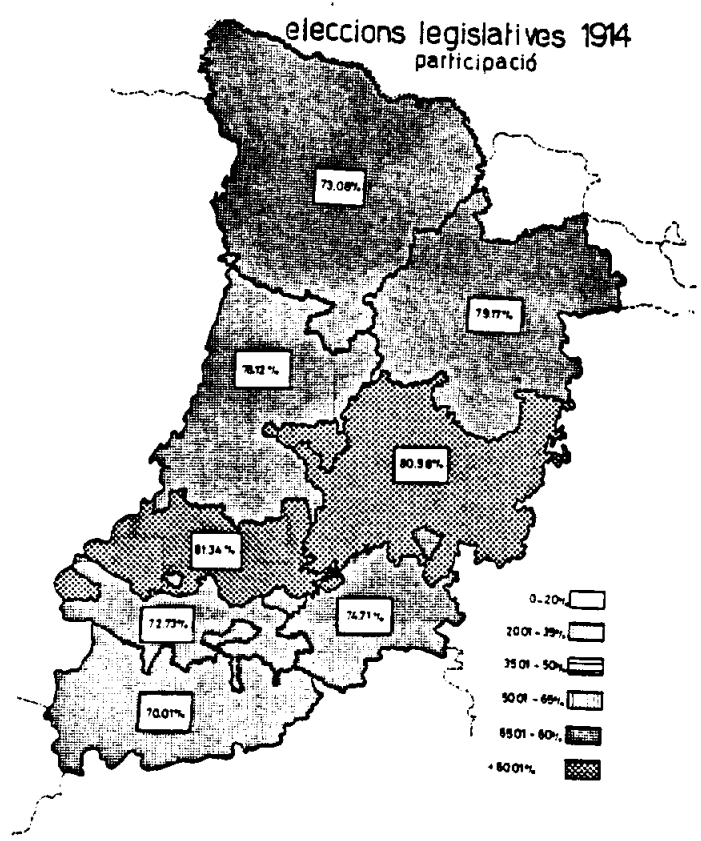
eleccions legislatives 1907 participació

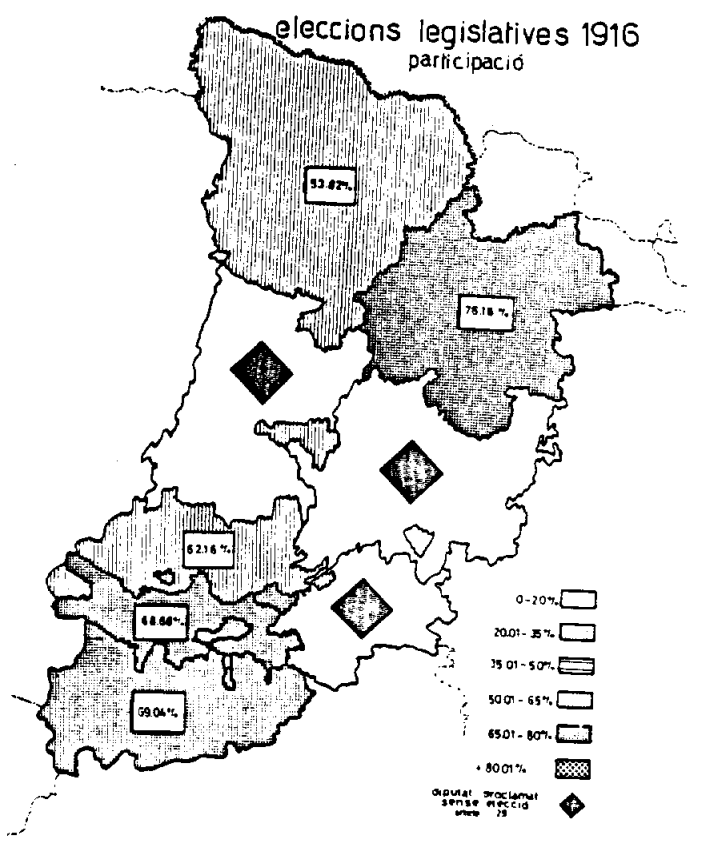
eleccions legislatives 1910 participació

eleccions legislatives 1914 participació

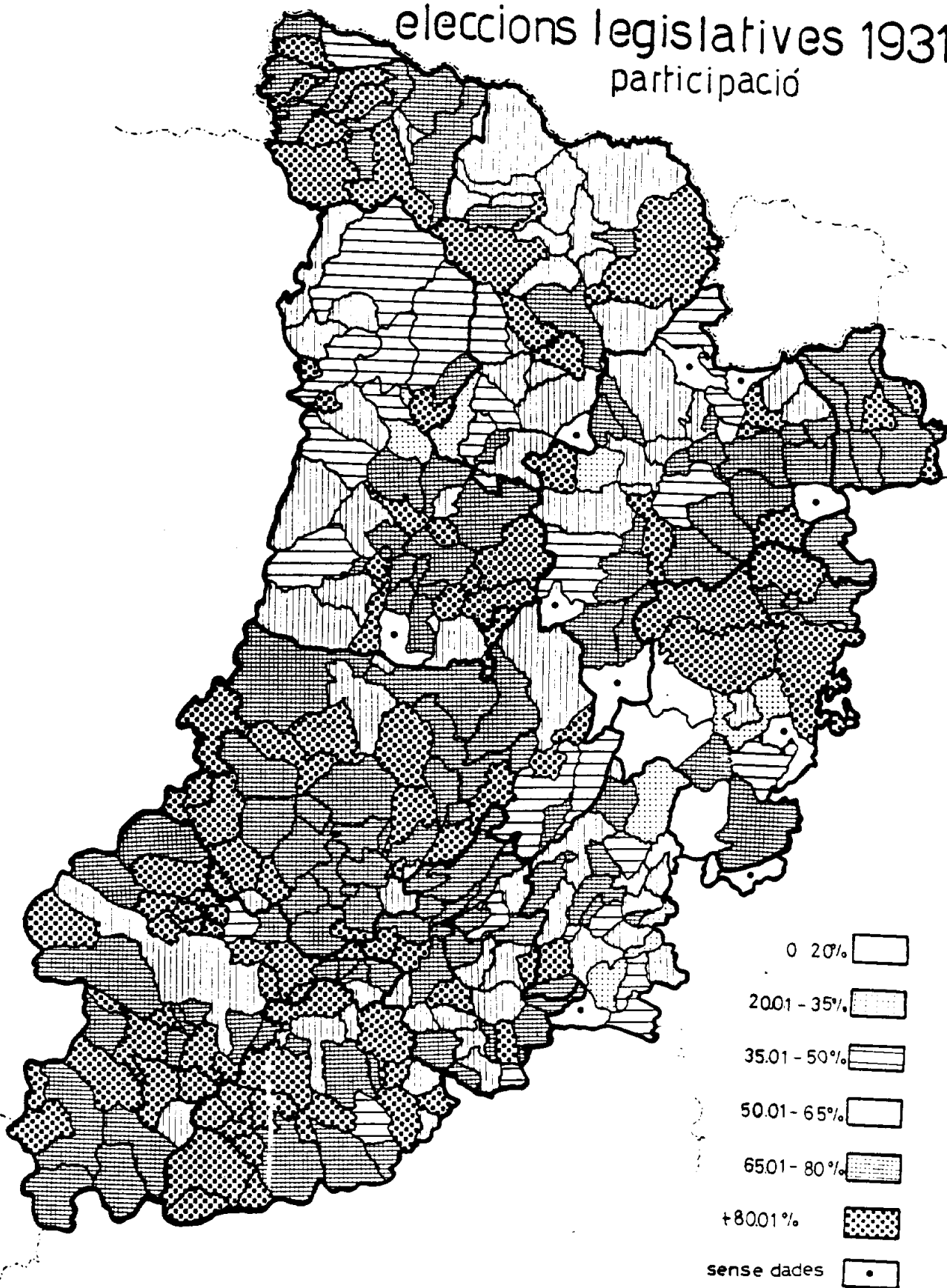

eleccions legislatives 1916 participació

eleccions legislatives 1931

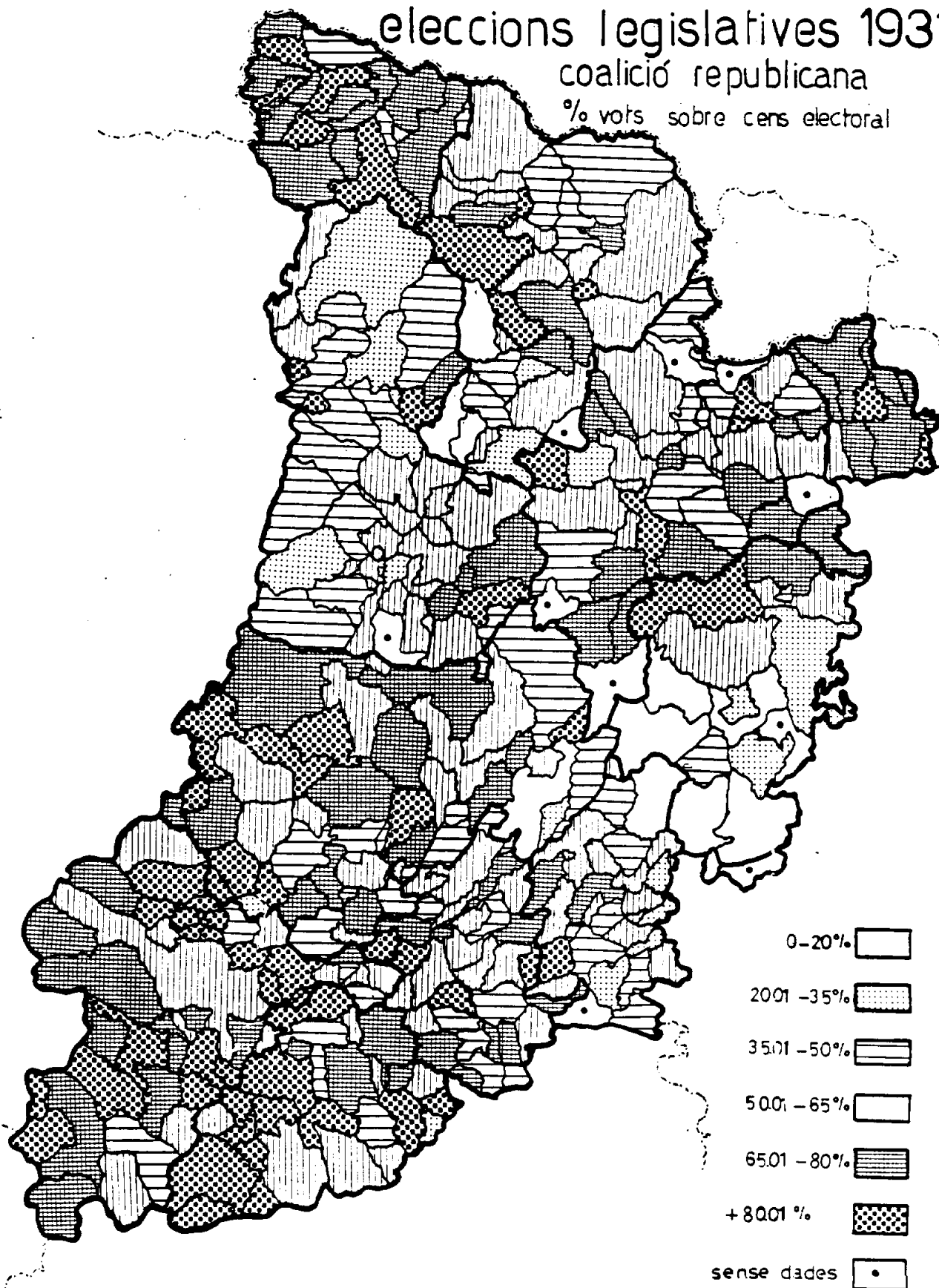
participació

eleccions legislatives 1931

coalició republicana

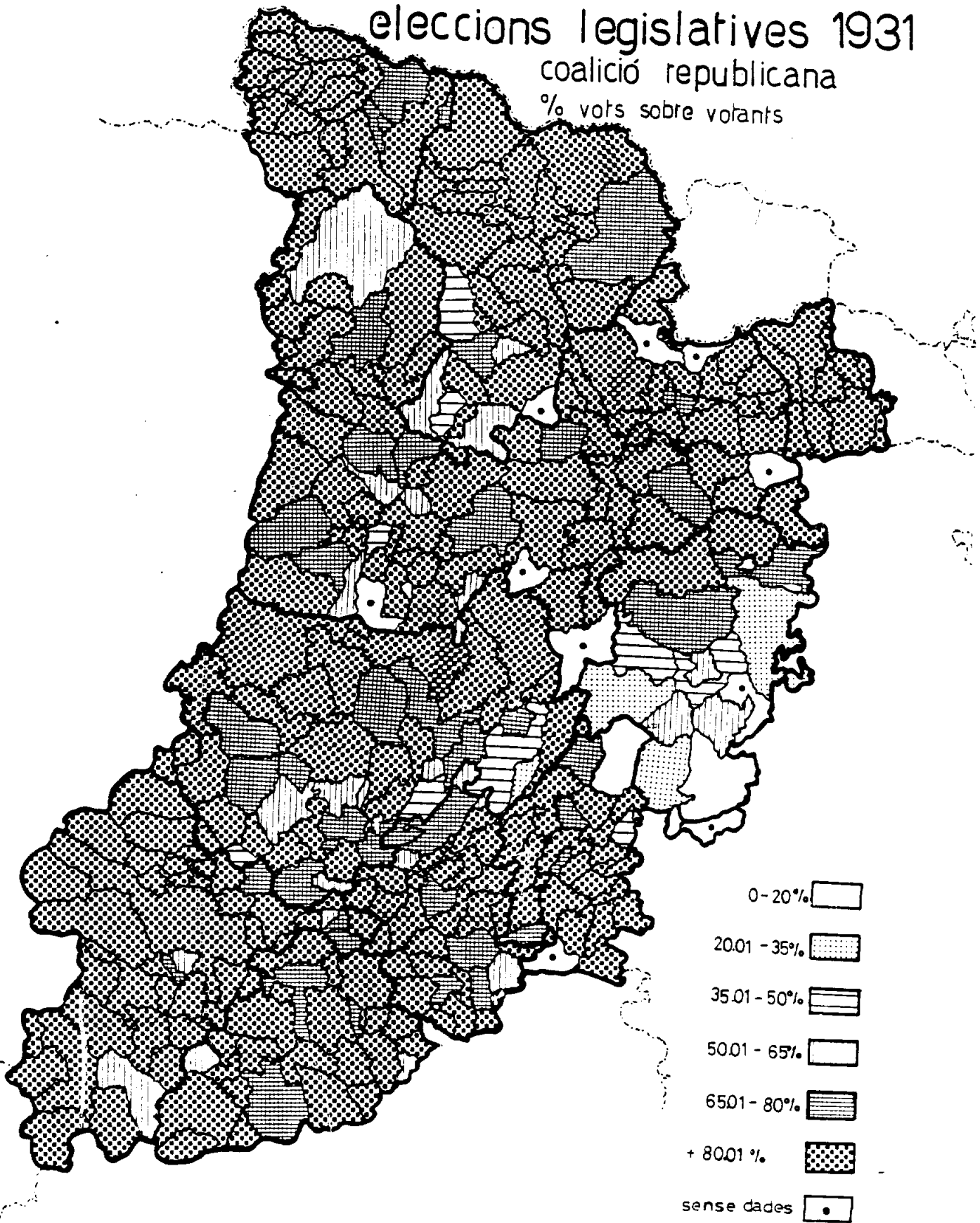
% vots sobre cens electoral

eleccions legislatives 1931

coalició republicana

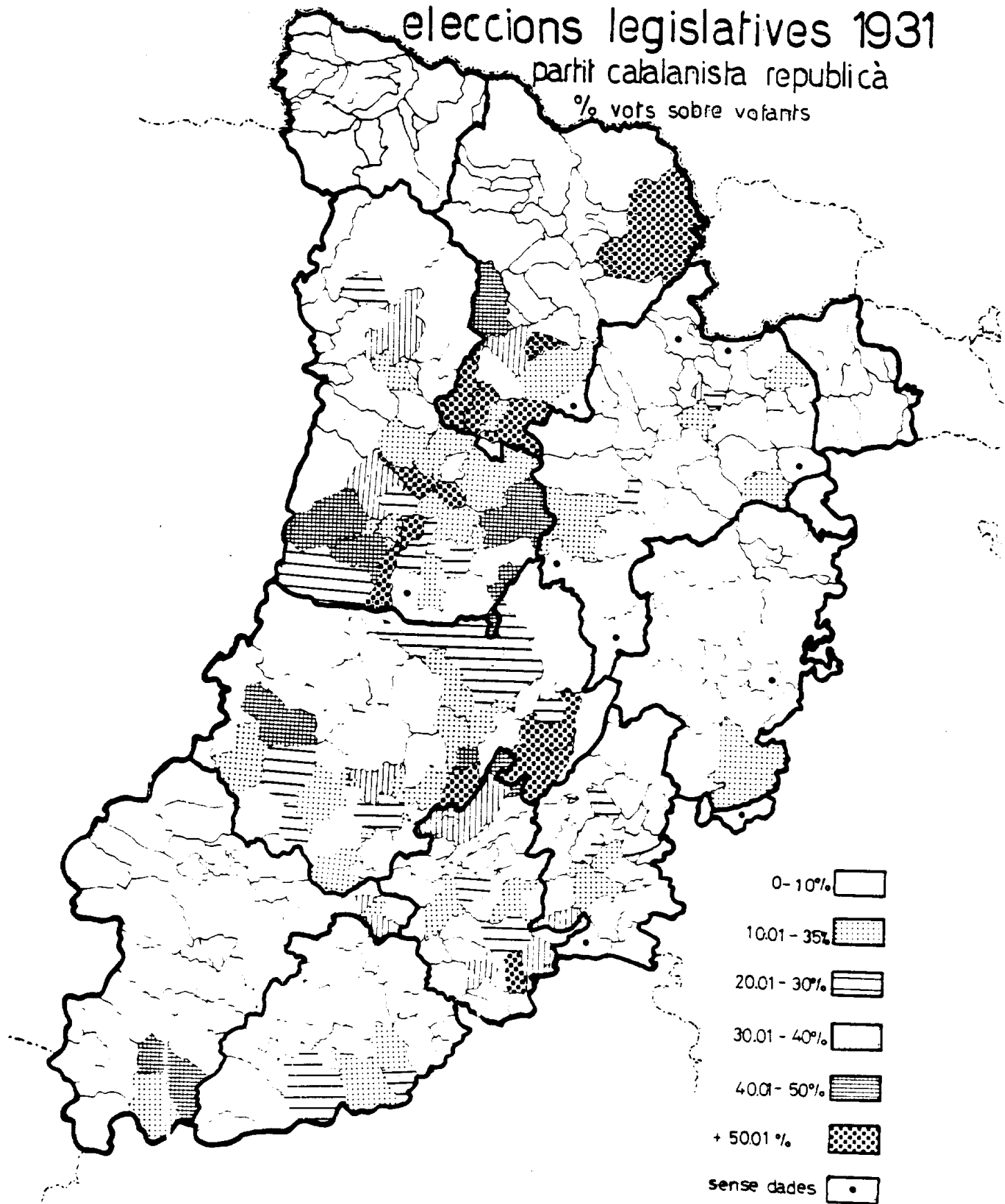
% vots sobre votants

eleccions legislatives 1931

partit catalanista republicà

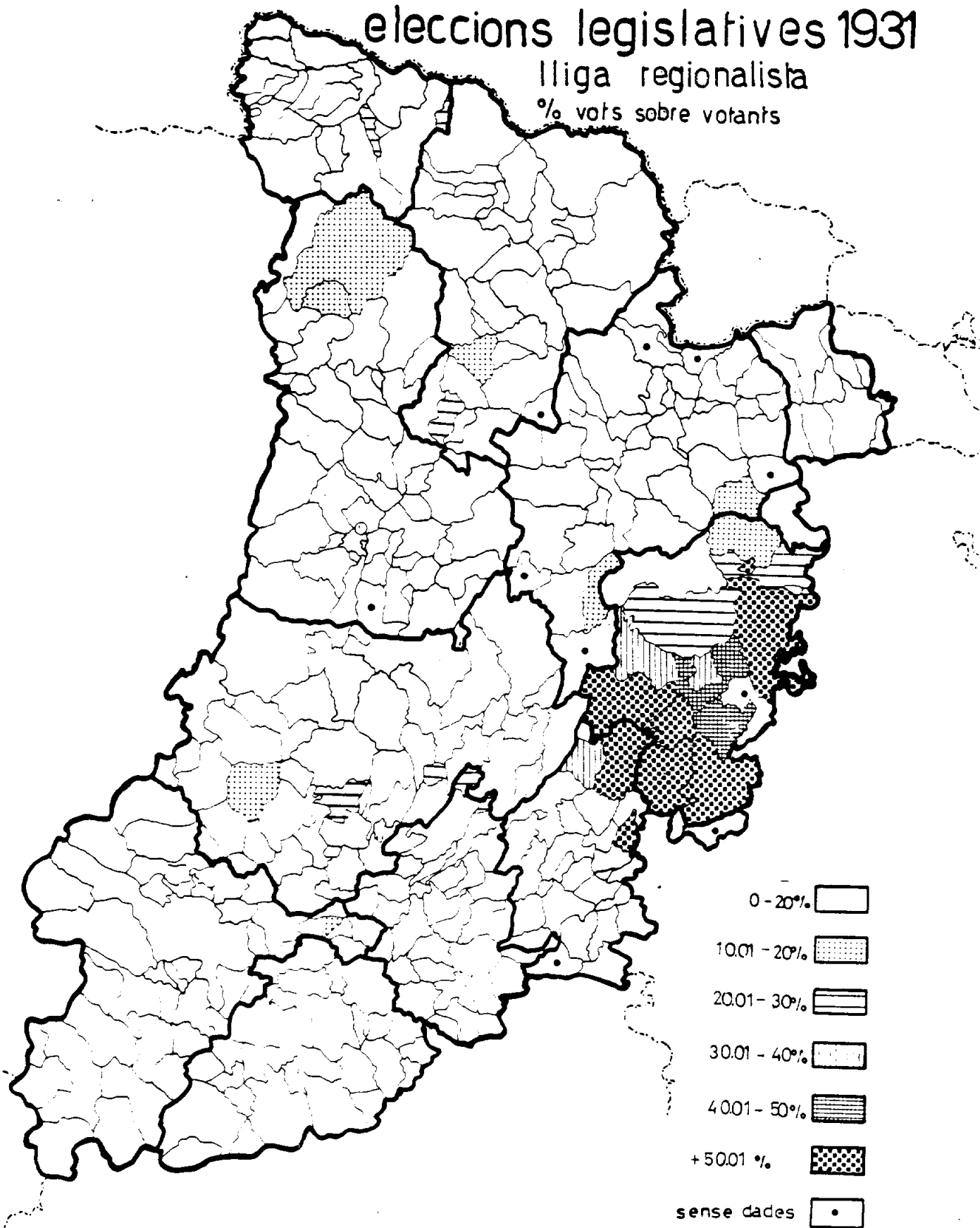
% vots sobre votants

eleccions legislatives 1931

lliga regionalista

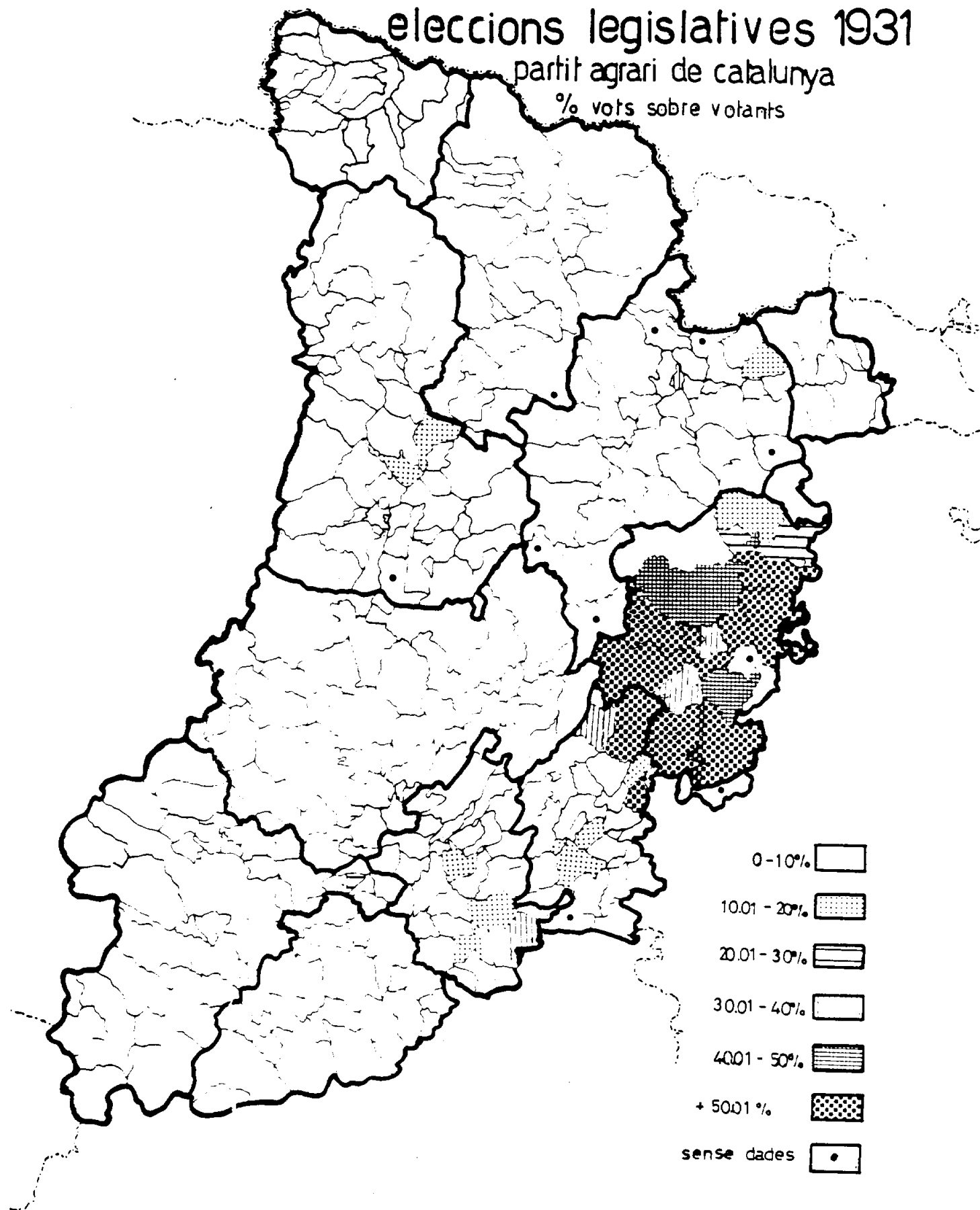
% vots sobre votants

eleccions legislatives 1931

partit agrari de catalunya

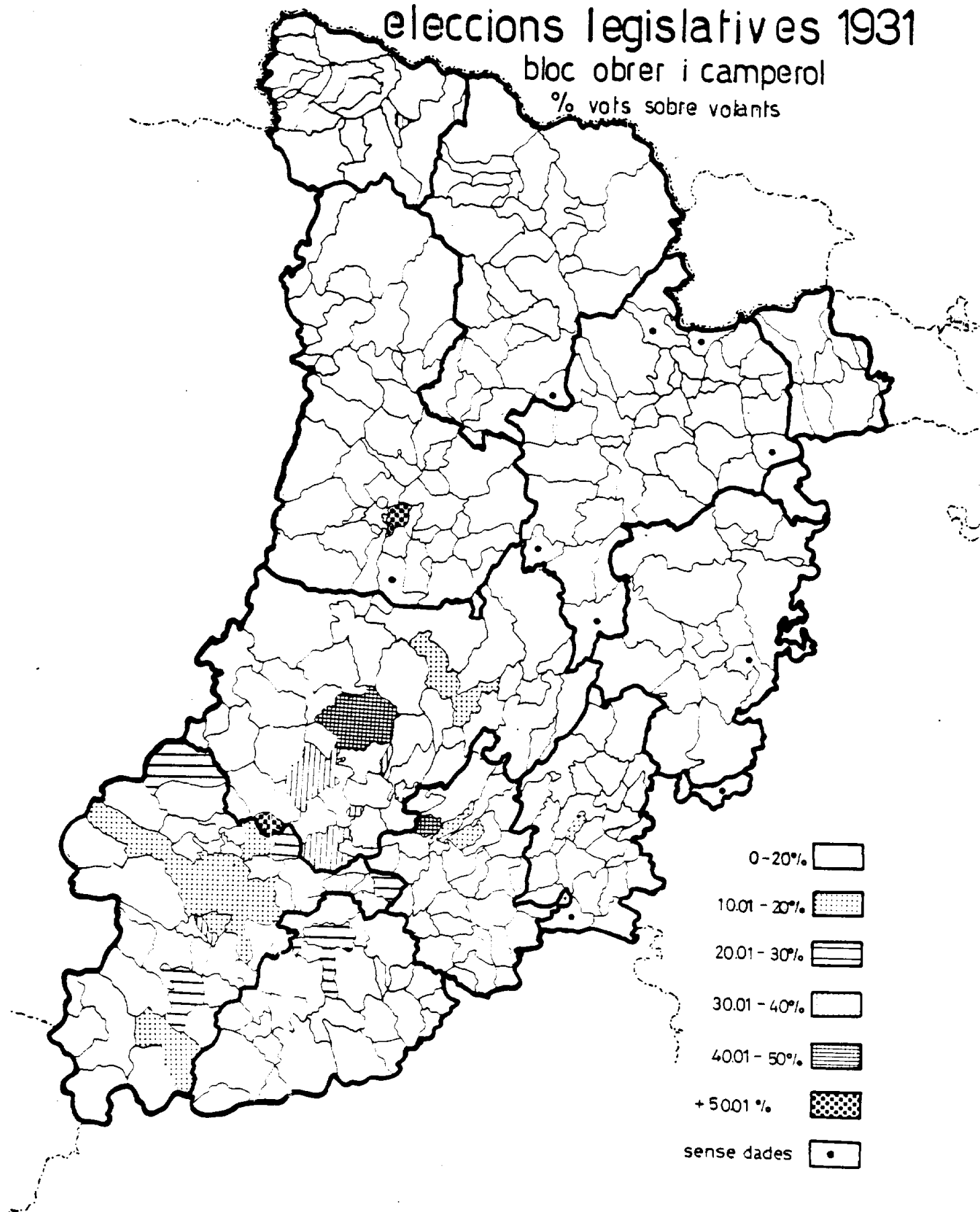
% vots sobre votants

eleccions legislatives 1931

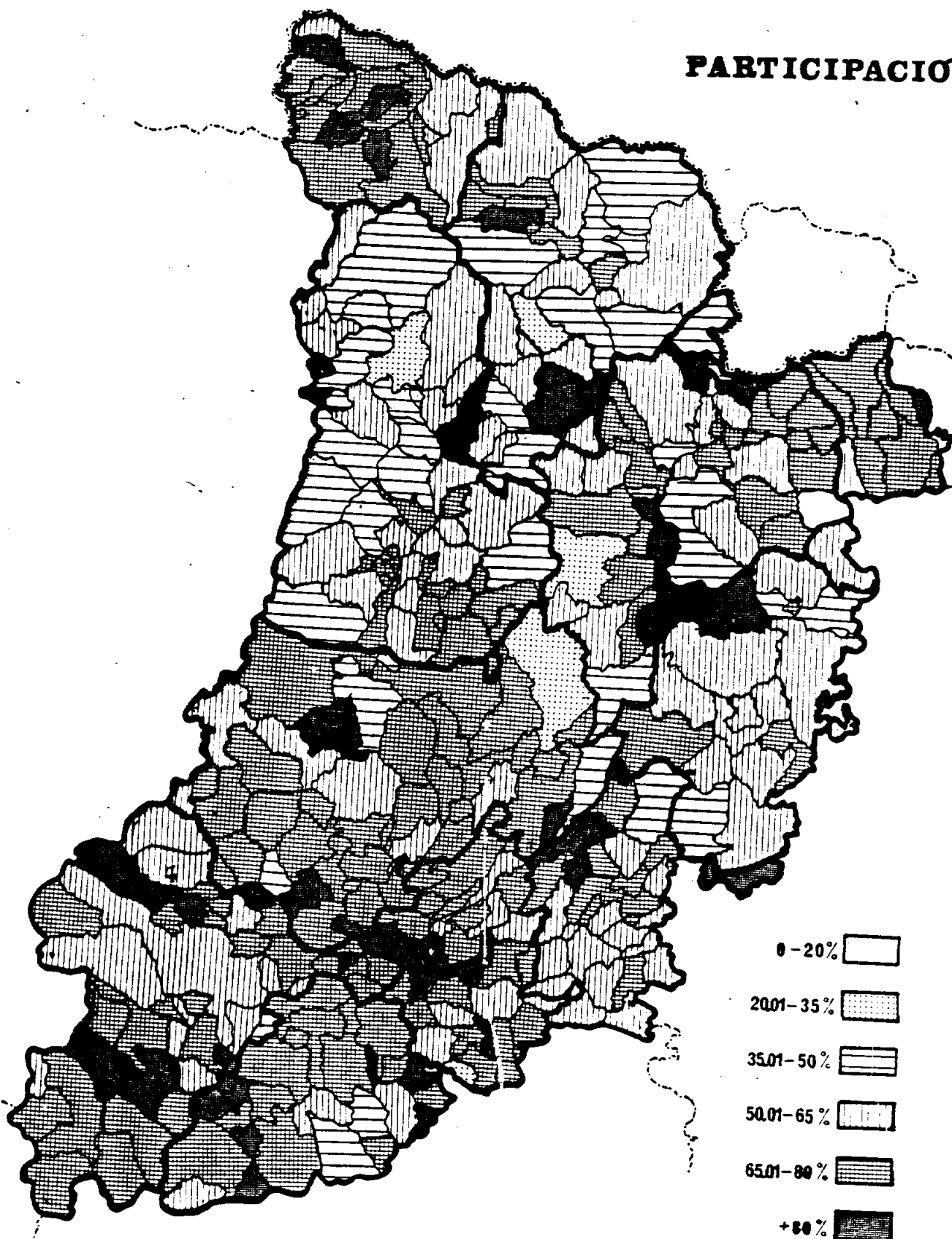
bloc obrer i camperol

% vots sobre votants

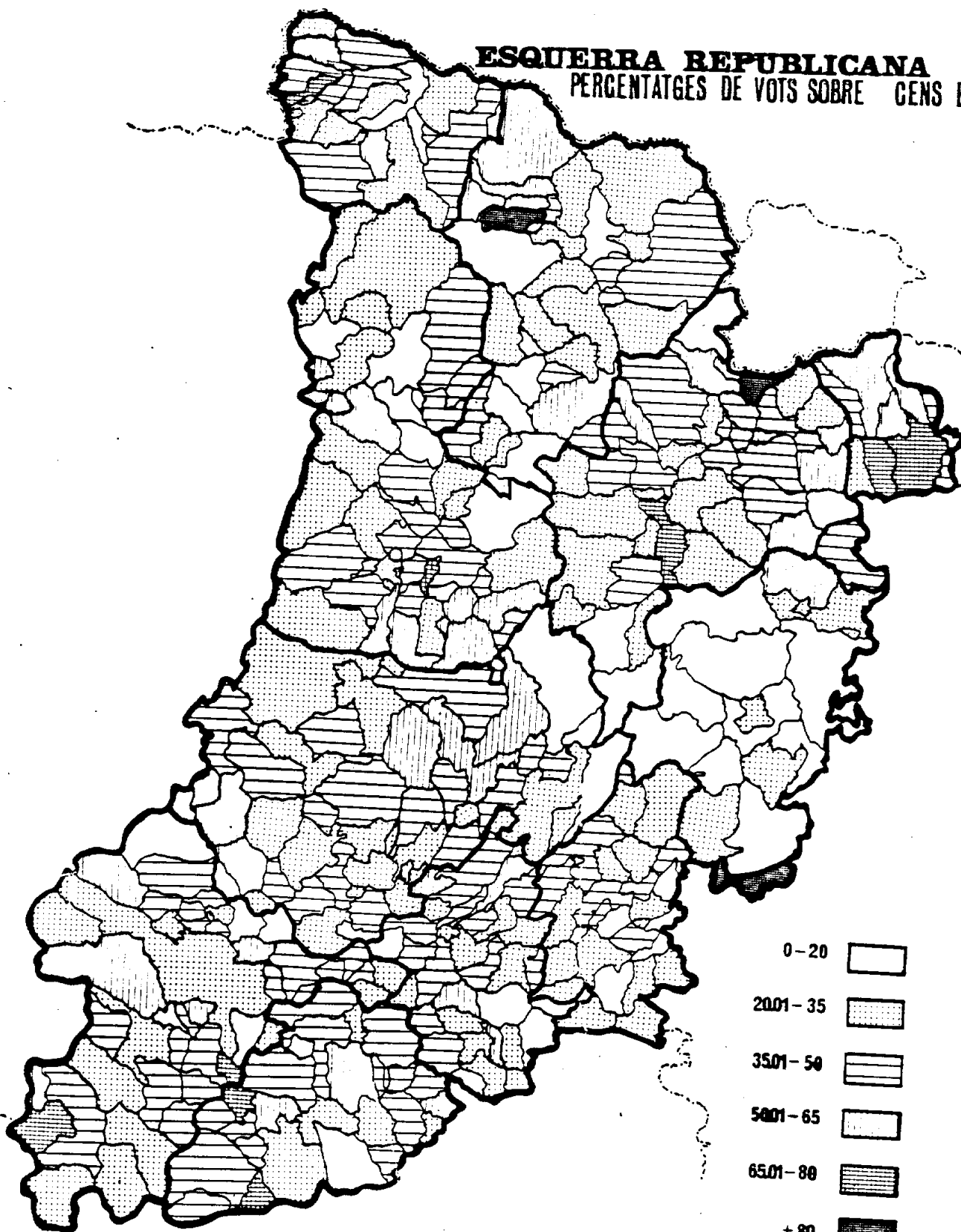
1932: ELECCIONS AL PARLAMENT CATALA

PARTICIPACIO

ESQUERRA REPUBLICANA

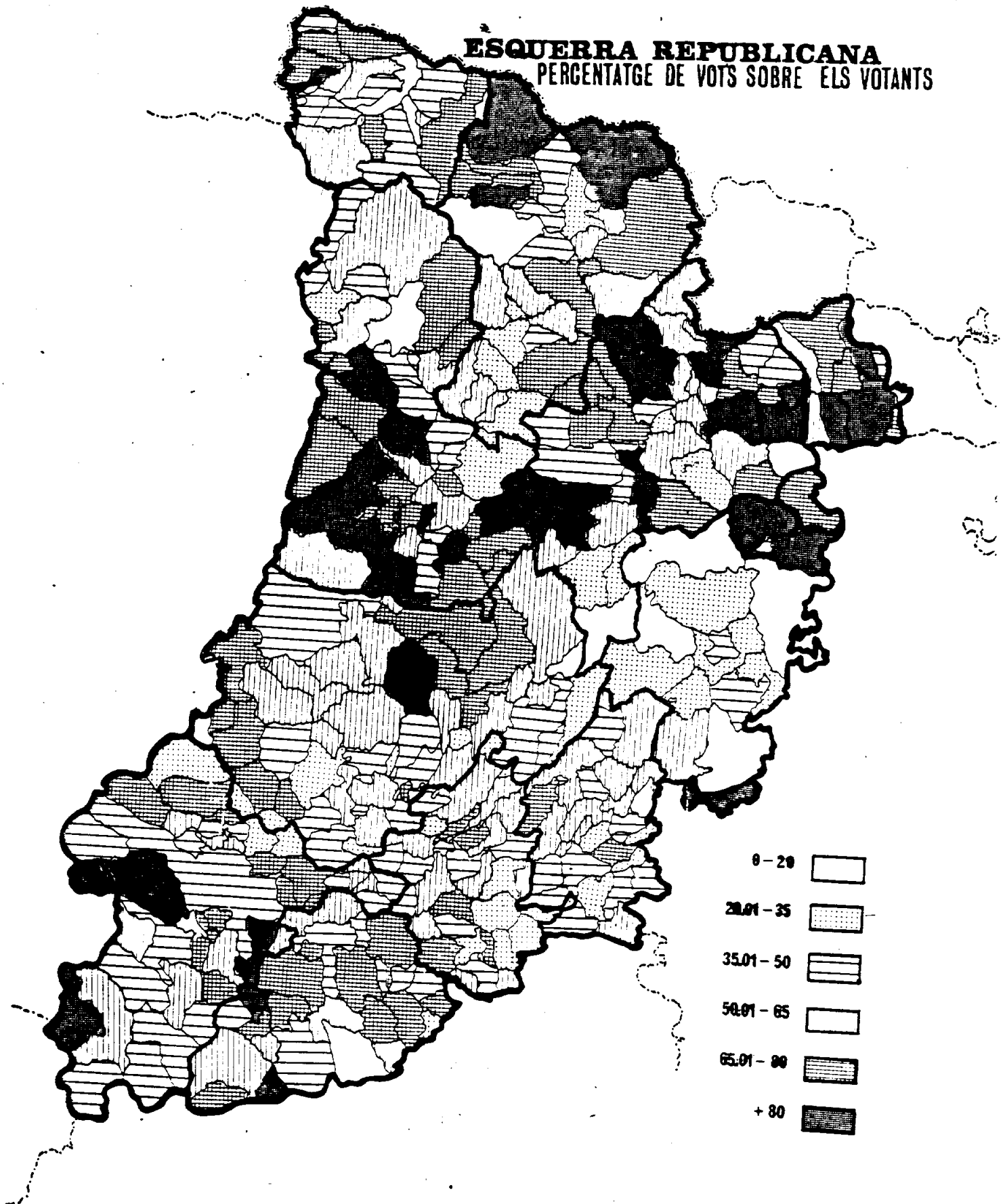
PERCENTATGES DE VOTS SOBRE CENS ELECTORAL

0-20	
20.01-35	
35.01-50	
50.01-65	
65.01-80	
+80	

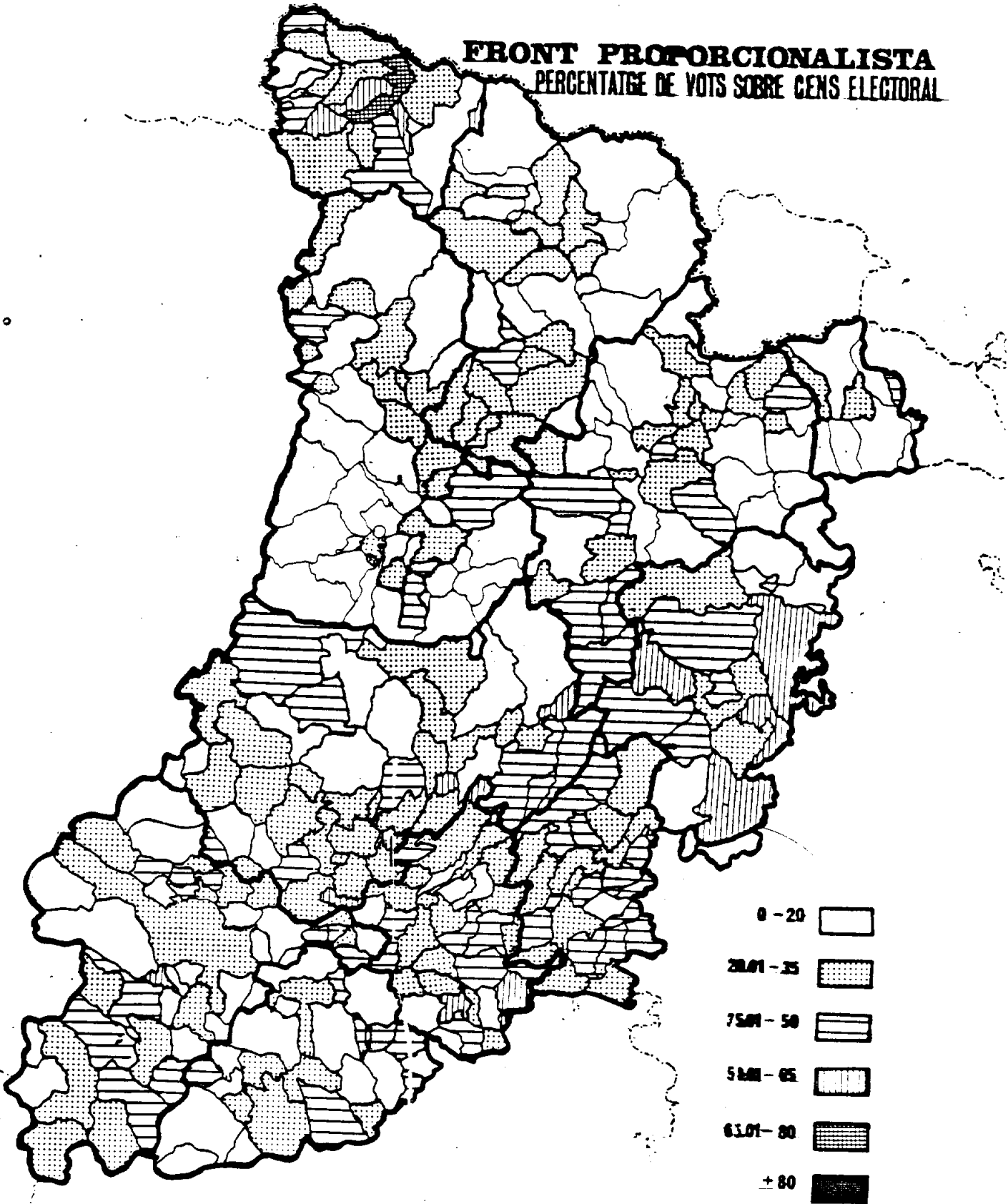
ESQUERRA REPUBLICANA

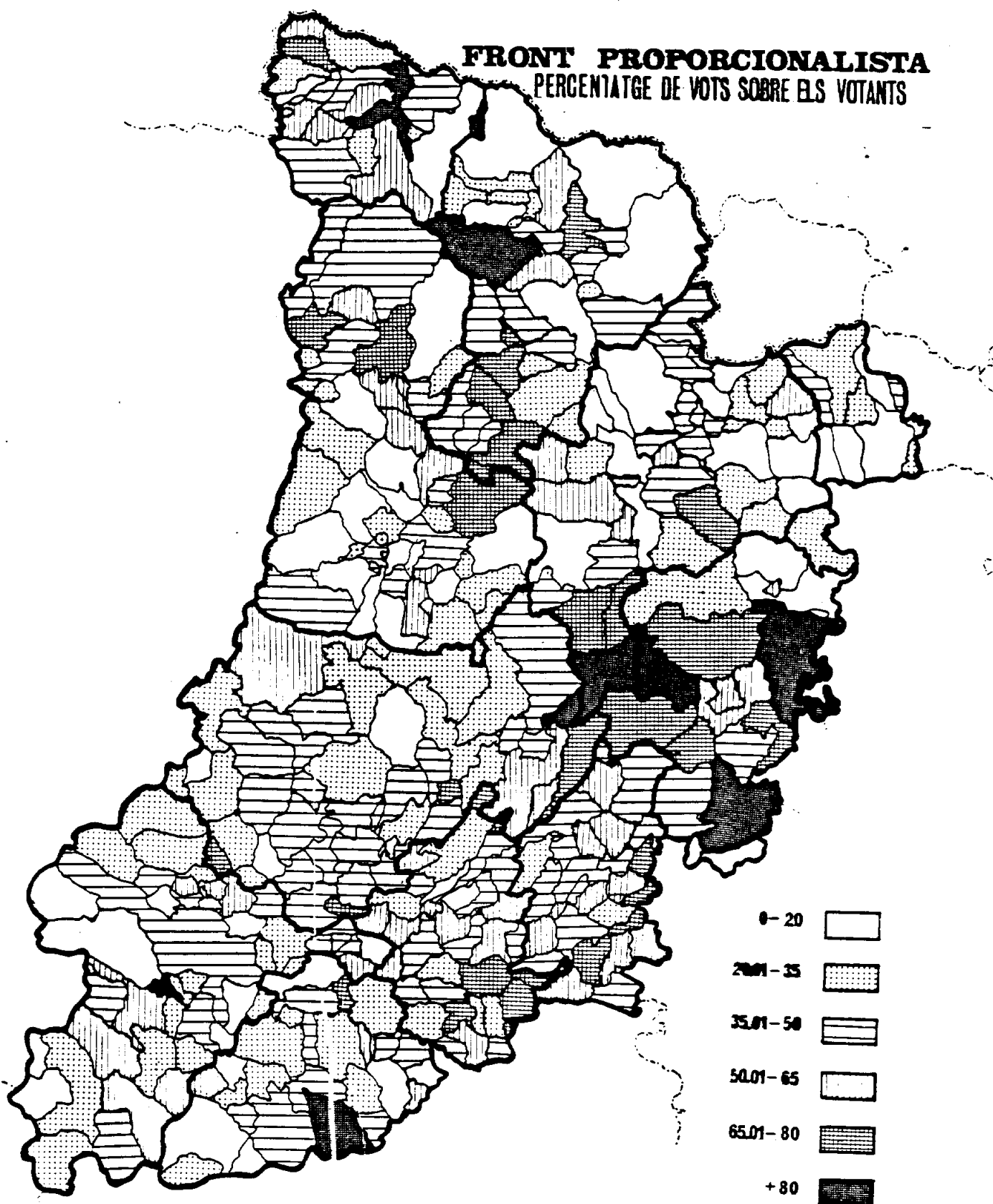
PERCENTATGE DE VOTS SOBRE ELS VOTANTS

FRONT PROPORCIONALISTA

PERCENTATGE DE VOTS SOBRE CENS ELECTORAL

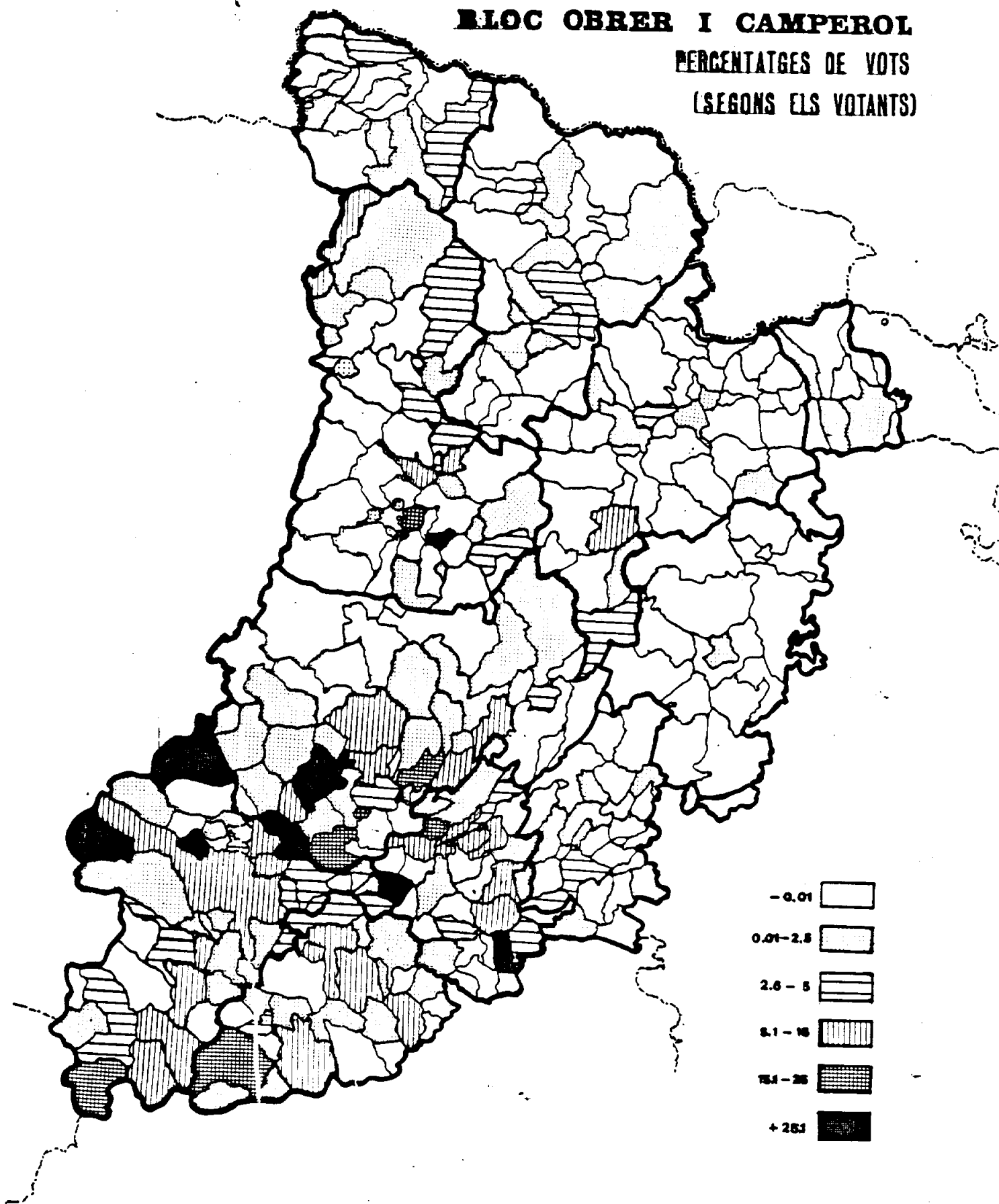

FRONT PROPORCIONALISTA
PERCENTATGE DE VOTS SOBRE ELS VOTANTS

BLOC OBRER I CAMPEROL

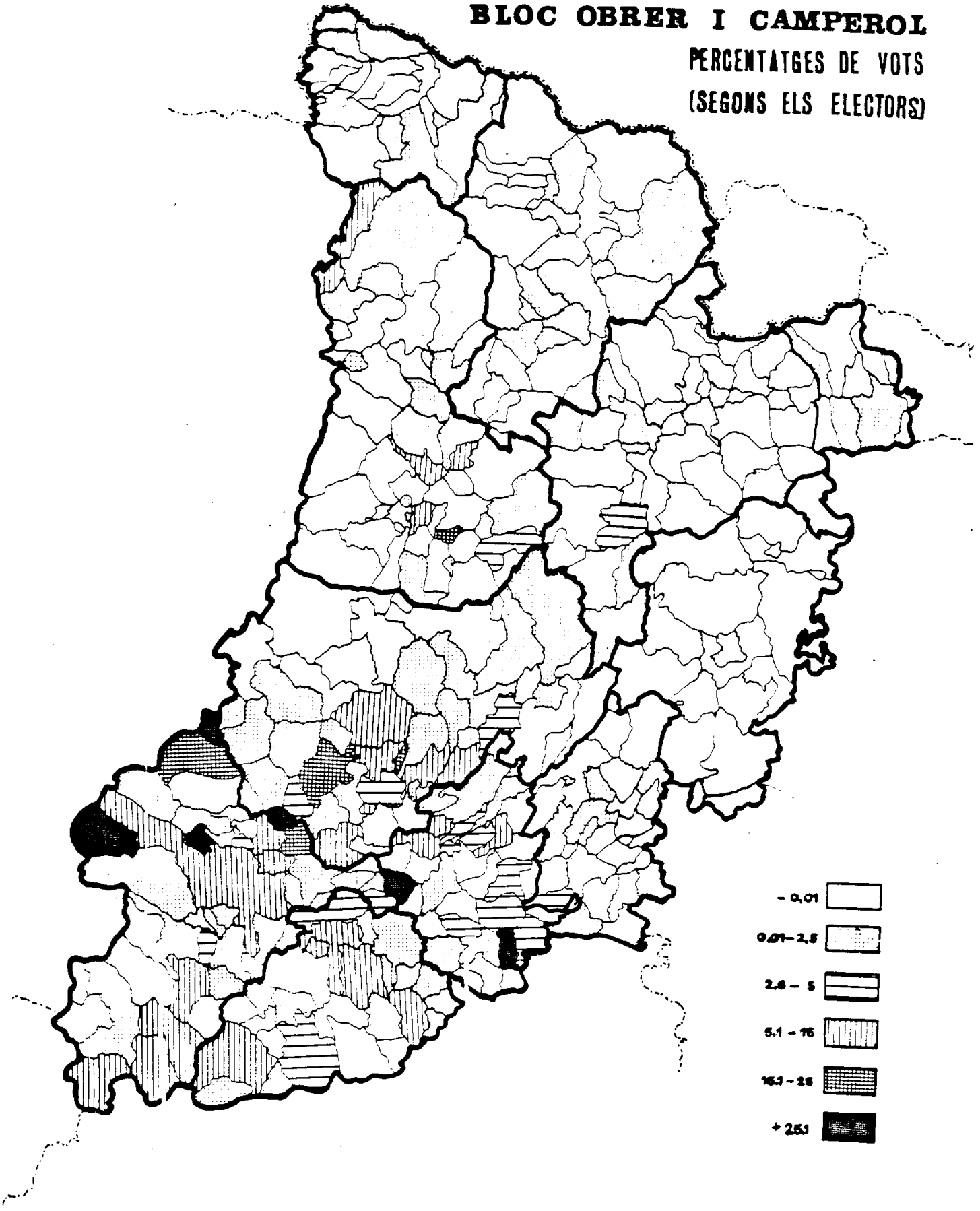
PERCENTATGES DE VOTS

(SEGONS ELS VOTANTS)

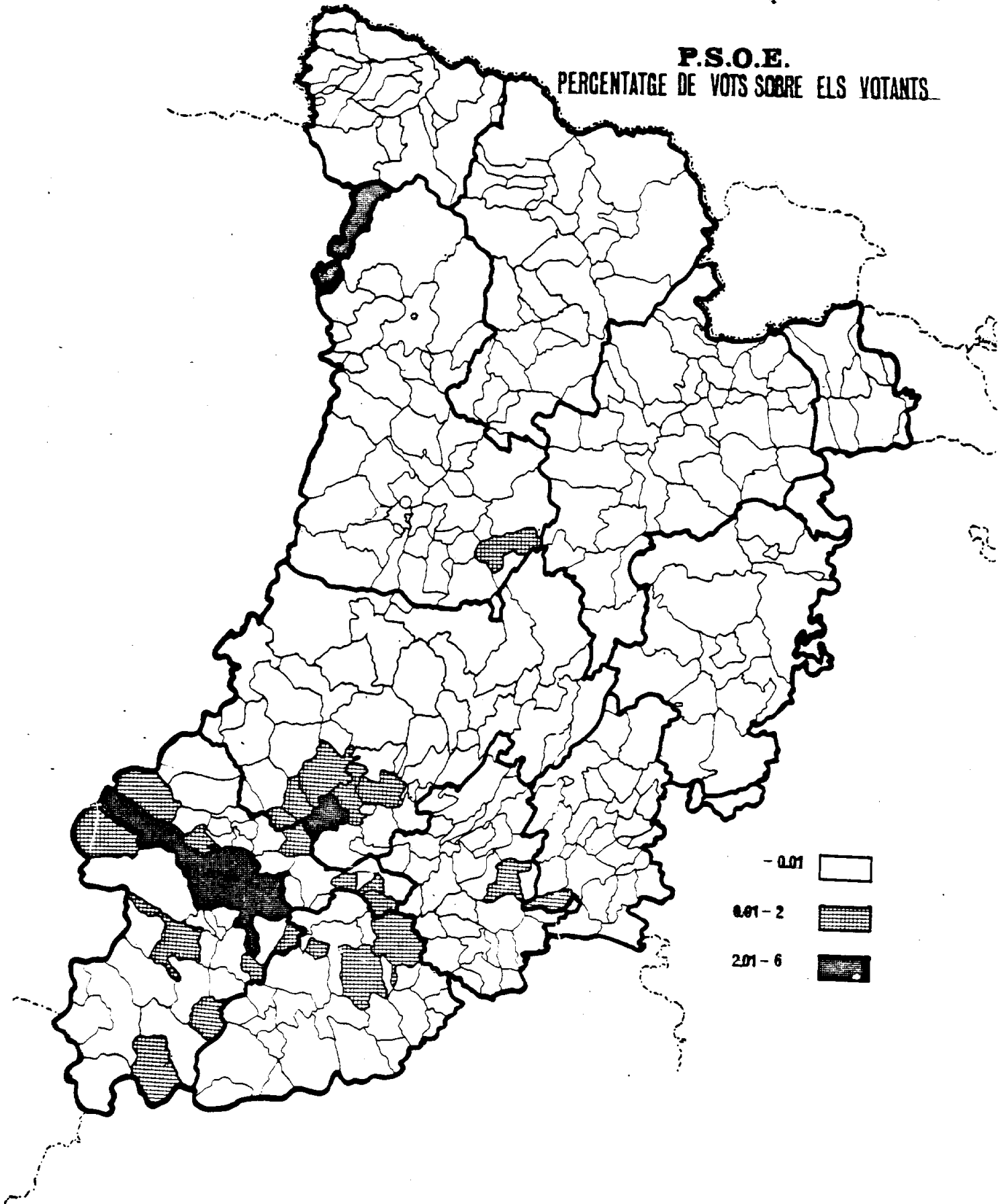

BLOC OBRER I CAMPEROL

PERCENTATGES DE VOTS
(SEGONS ELS ELECTORS)

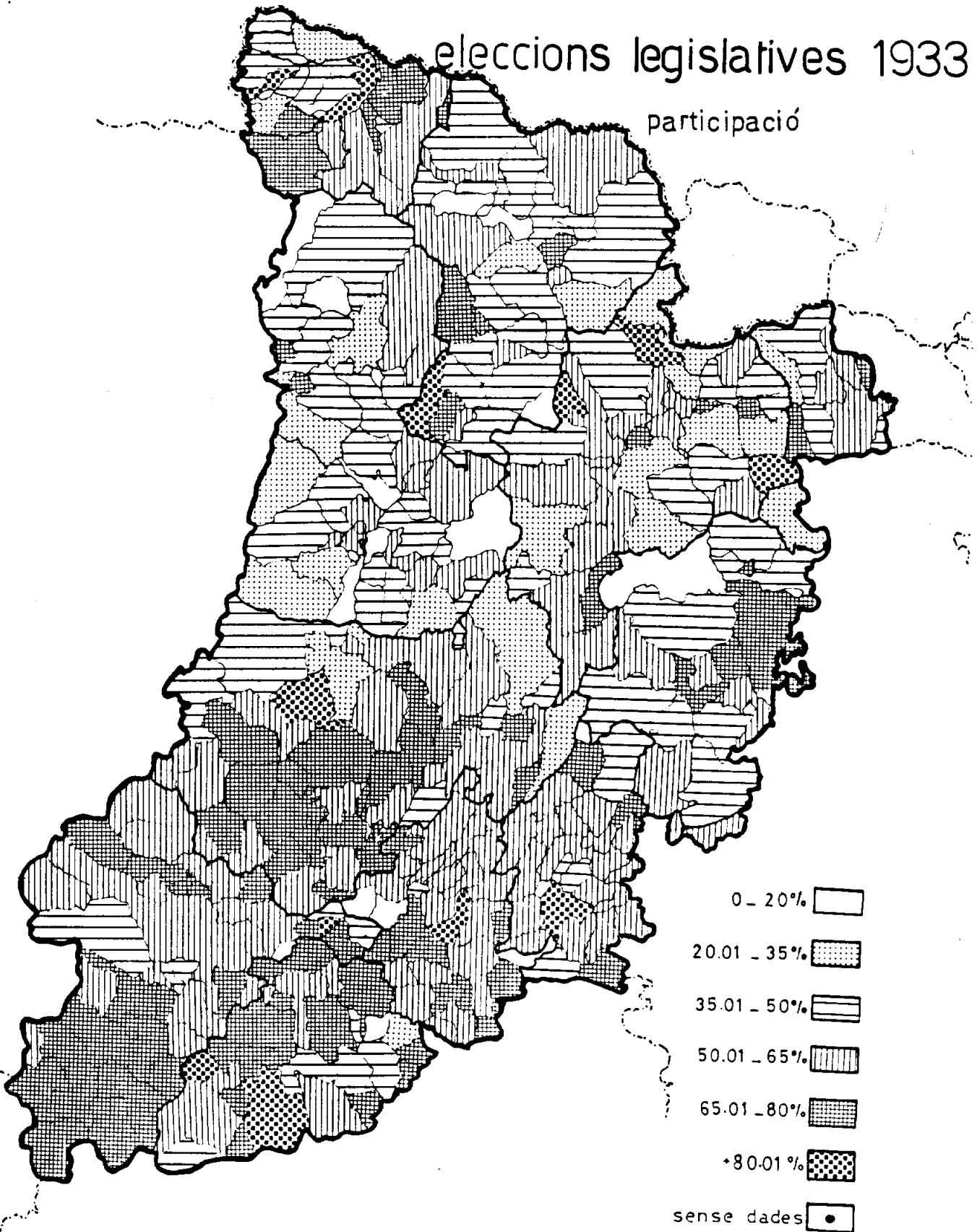

P.S.O.E.
PERCENTATGE DE VOTS SOBRE ELS VOTANTS

eleccions legislatives 1933

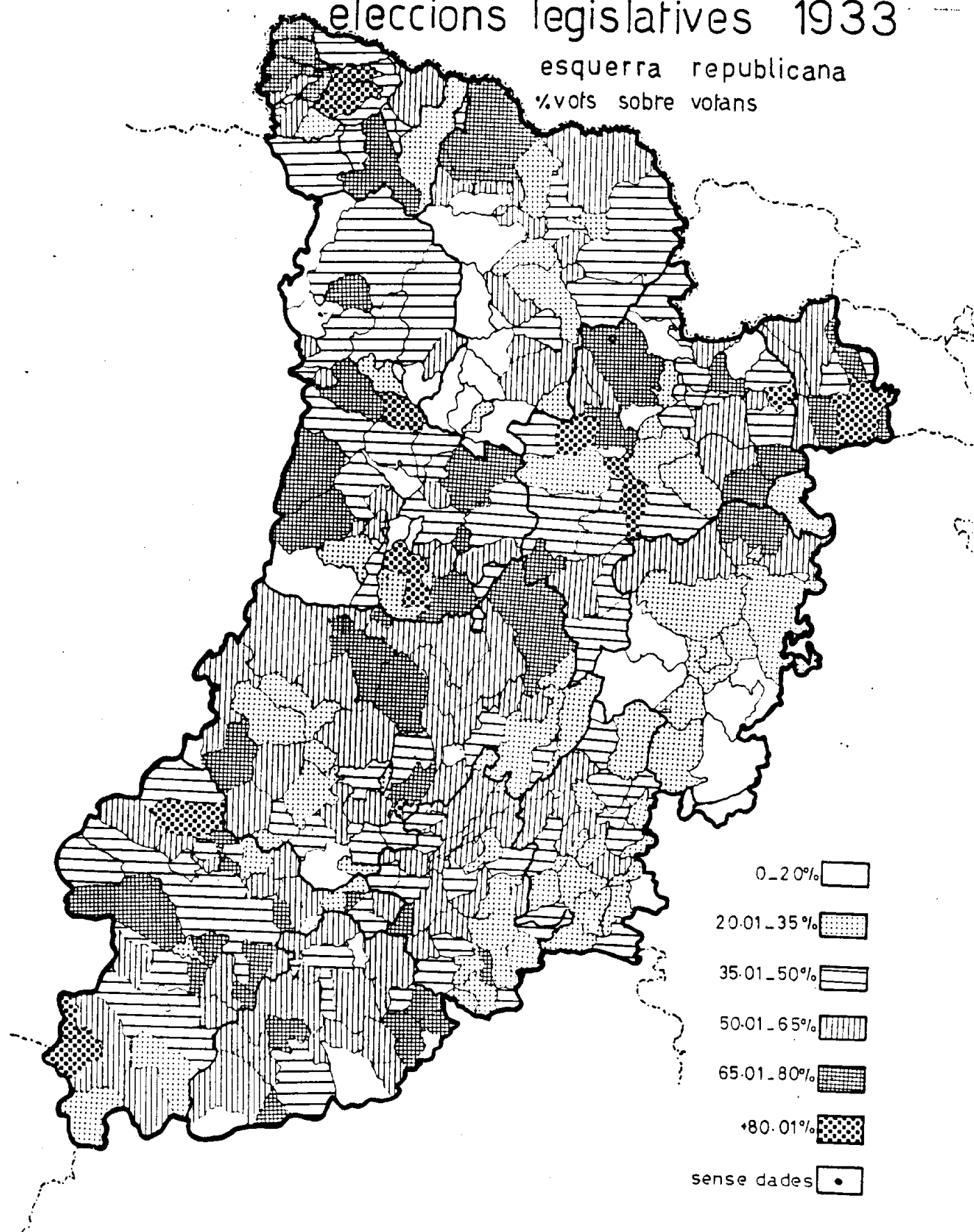
participació

eleccions legislatives 1933

esquerra republicana

%vots sobre votans

0-20%

20.01-35%

35.01-50%

50.01-65%

65.01-80%

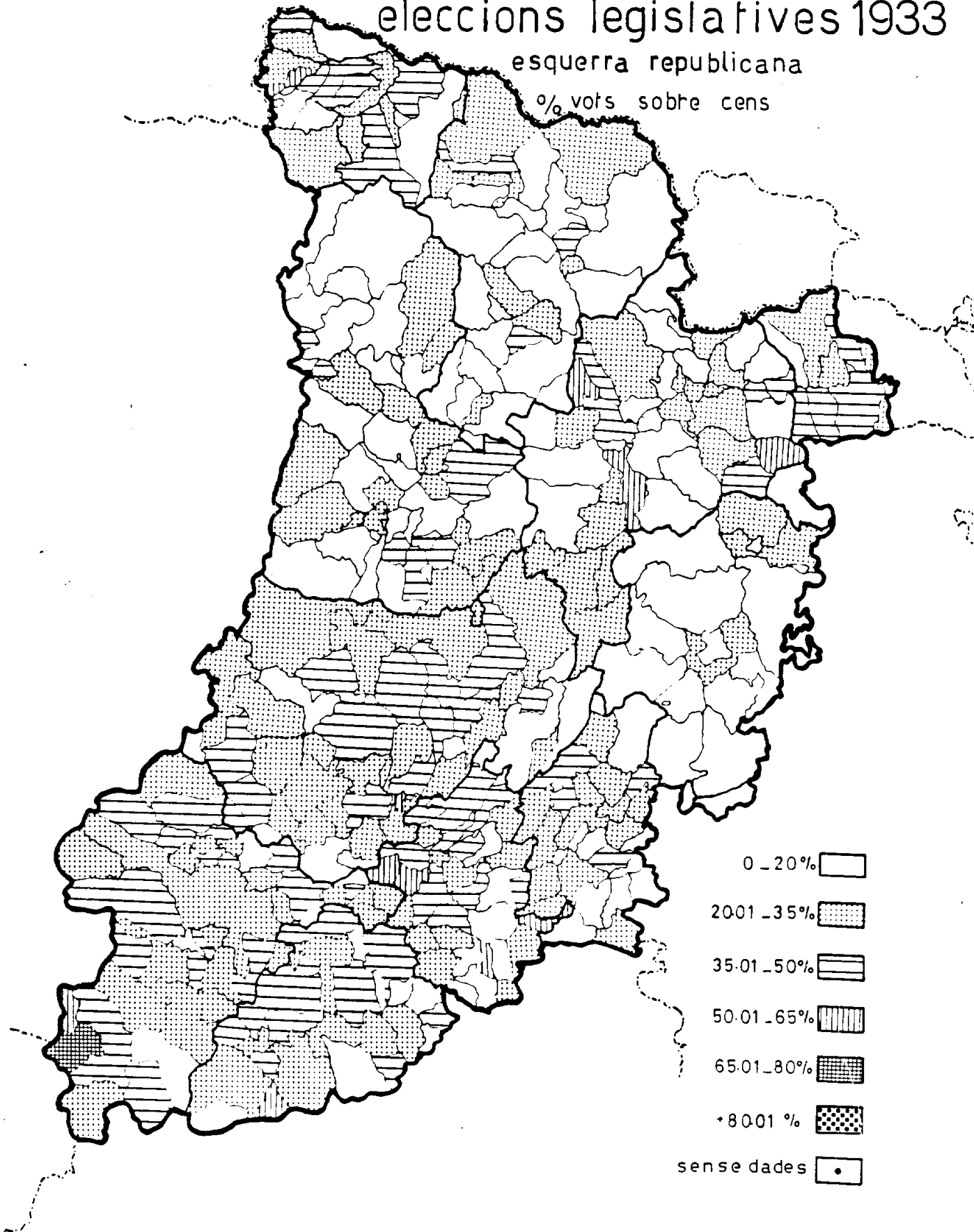
>80.01%

sense dades

eleccions legislatives 1933

esquerra republicana

% vots sobre cens

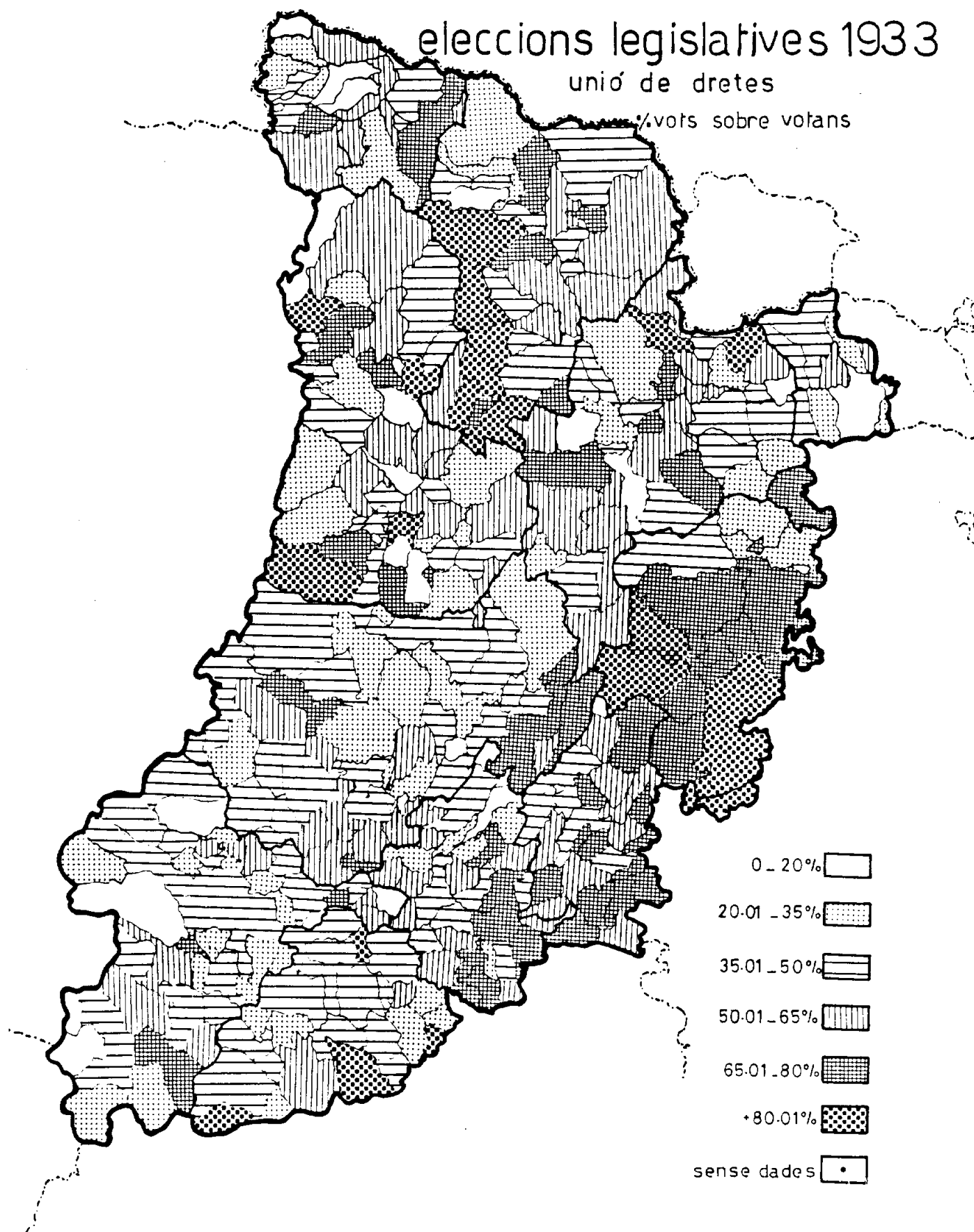

- 0 - 20%
- 20.01 - 35%
- 35.01 - 50%
- 50.01 - 65%
- 65.01 - 80%
- + 80.01%
- sense dades

eleccions legislatives 1933

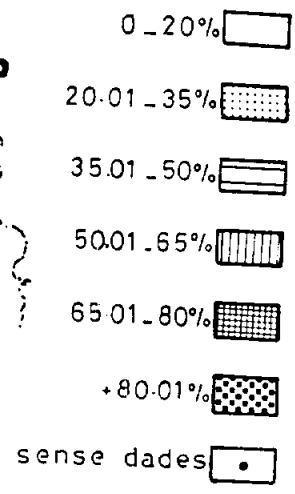
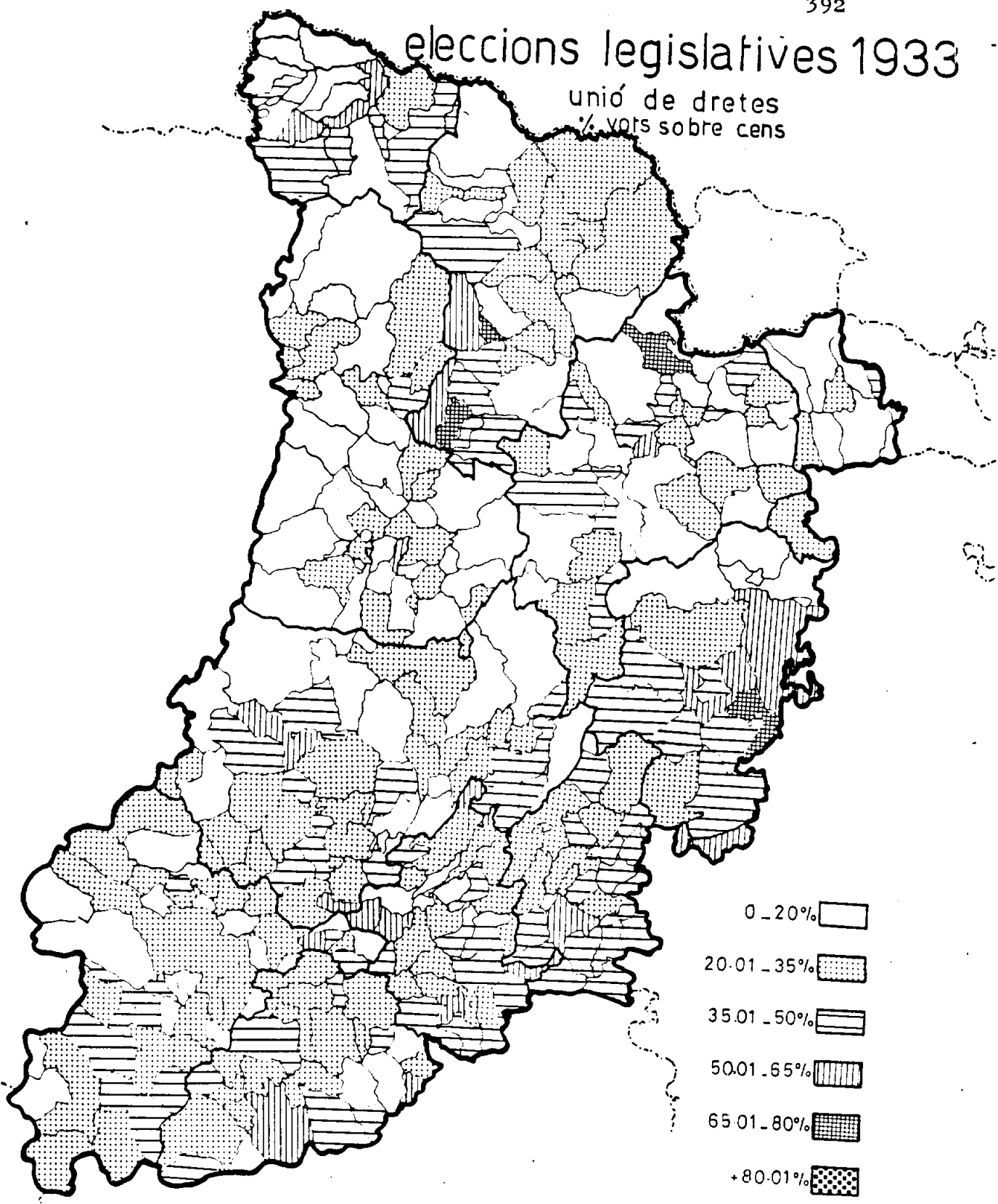
unió de dretes

%vots sobre votans

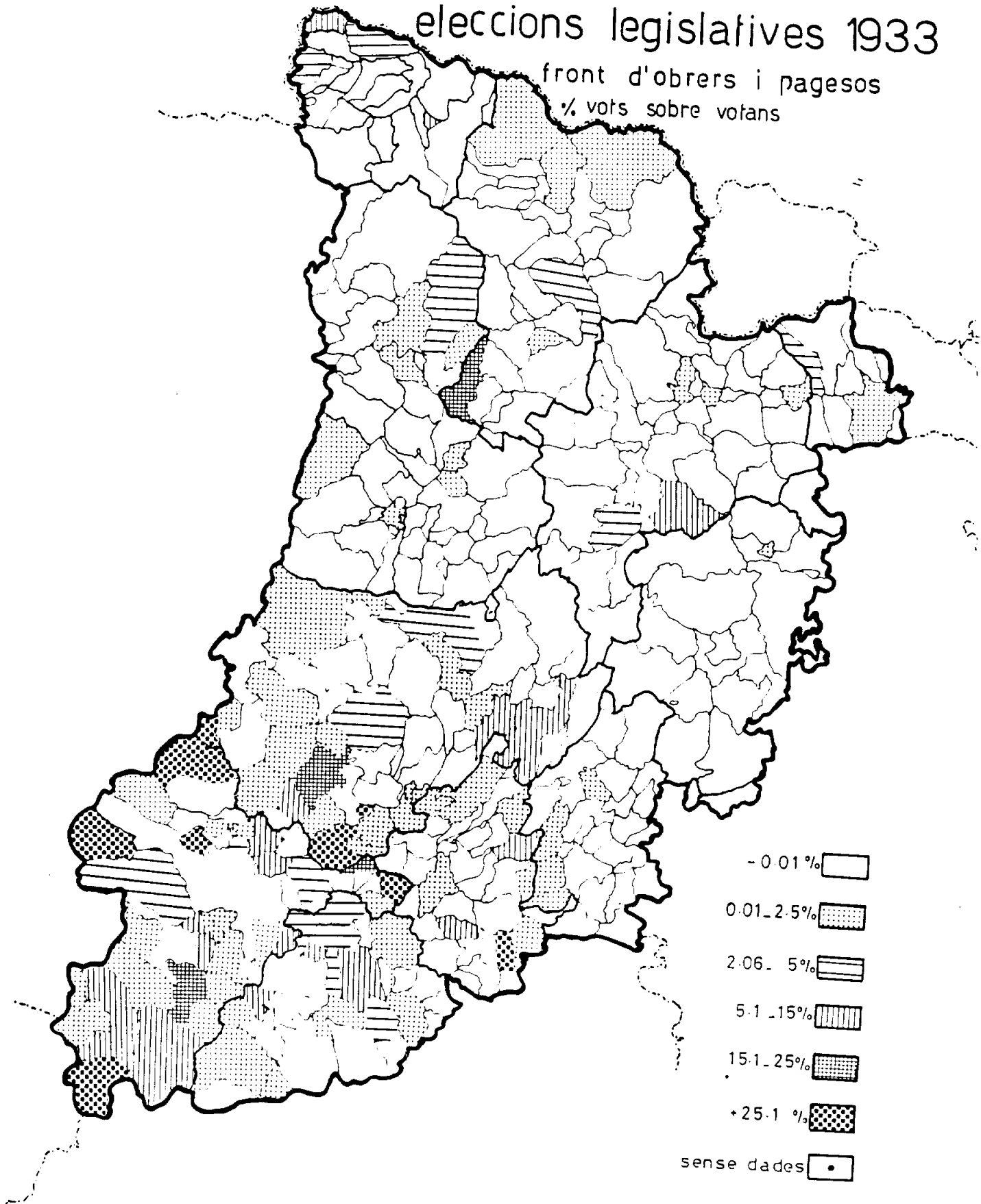

eleccions legislatives 1933

unió de dretes
% vots sobre cens

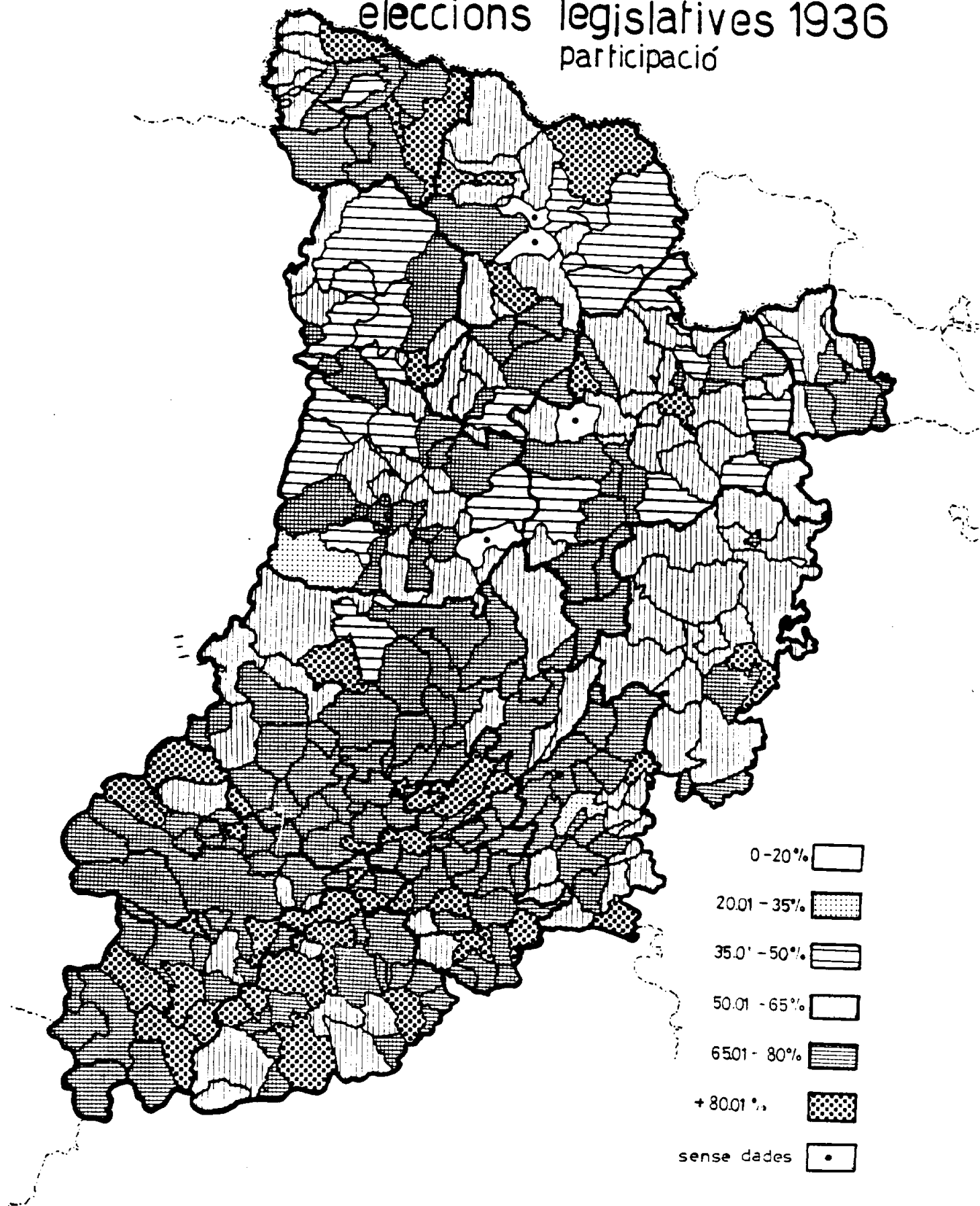

eleccions legislatives 1933

front d'obrers i pagesos
% vots sobre votans

eleccions legislatives 1936

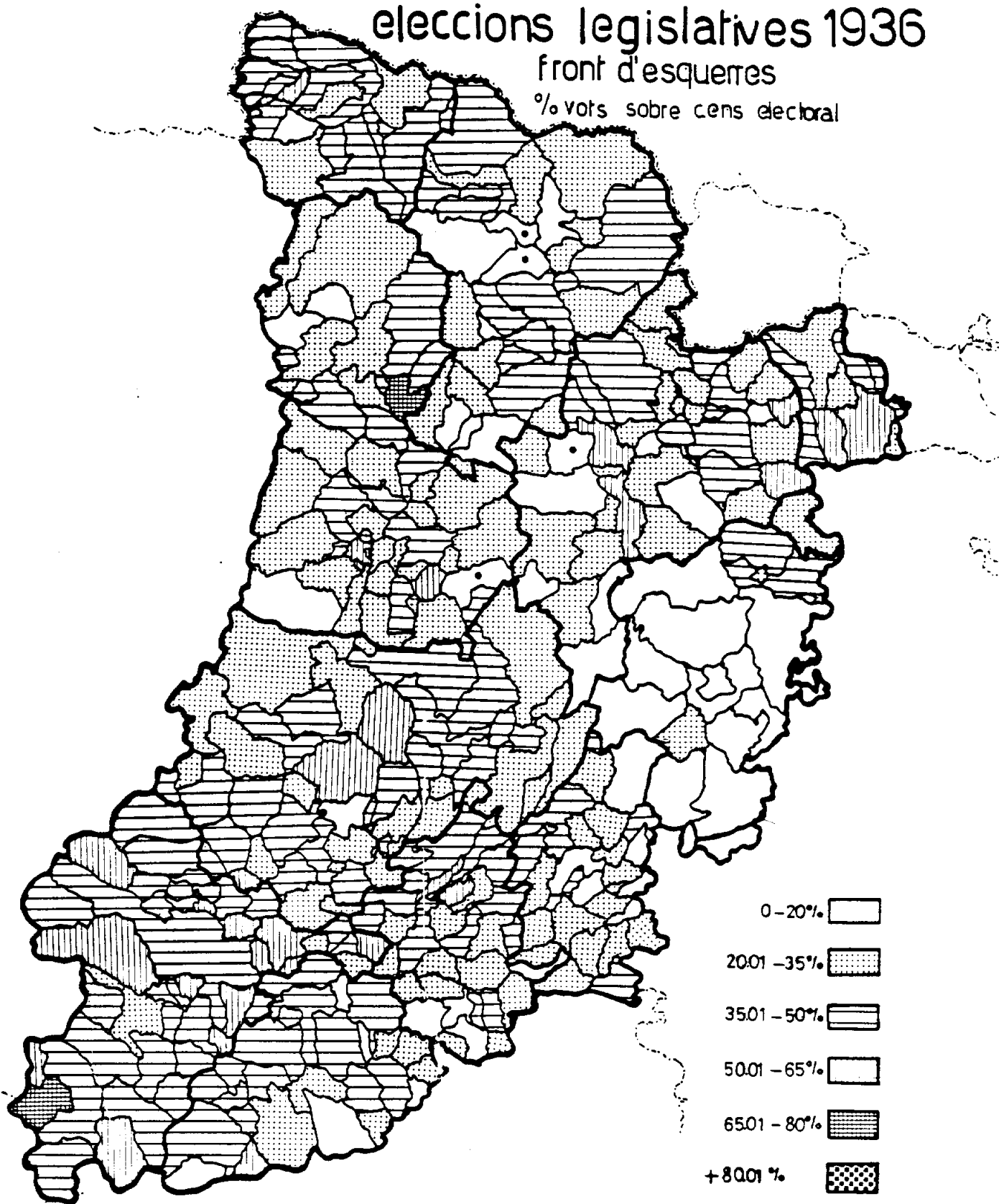
participació

eleccions legislatives 1936

front d'esqueres

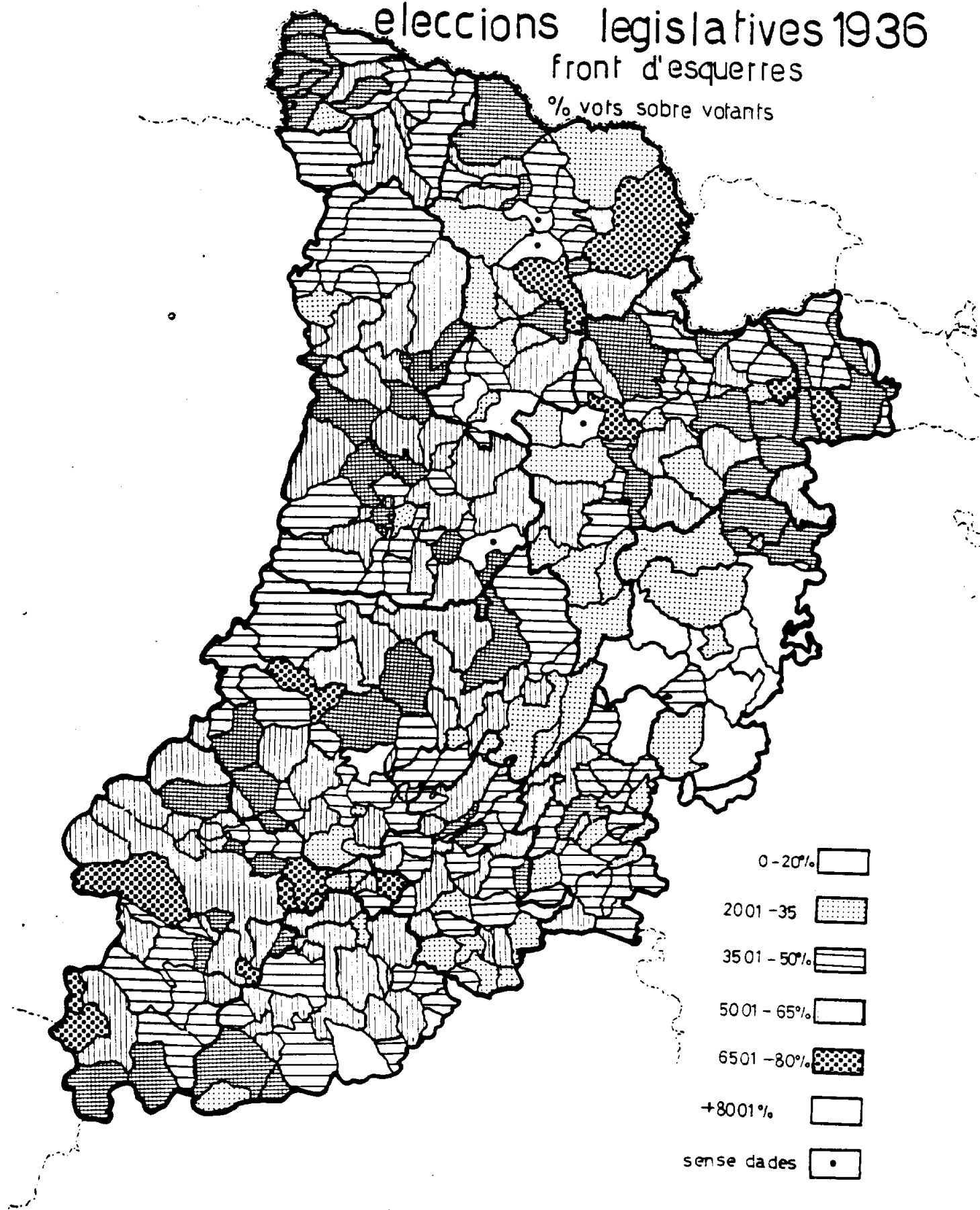
% vots sobre cens electoral

eleccions legislatives 1936

front d'esqueres

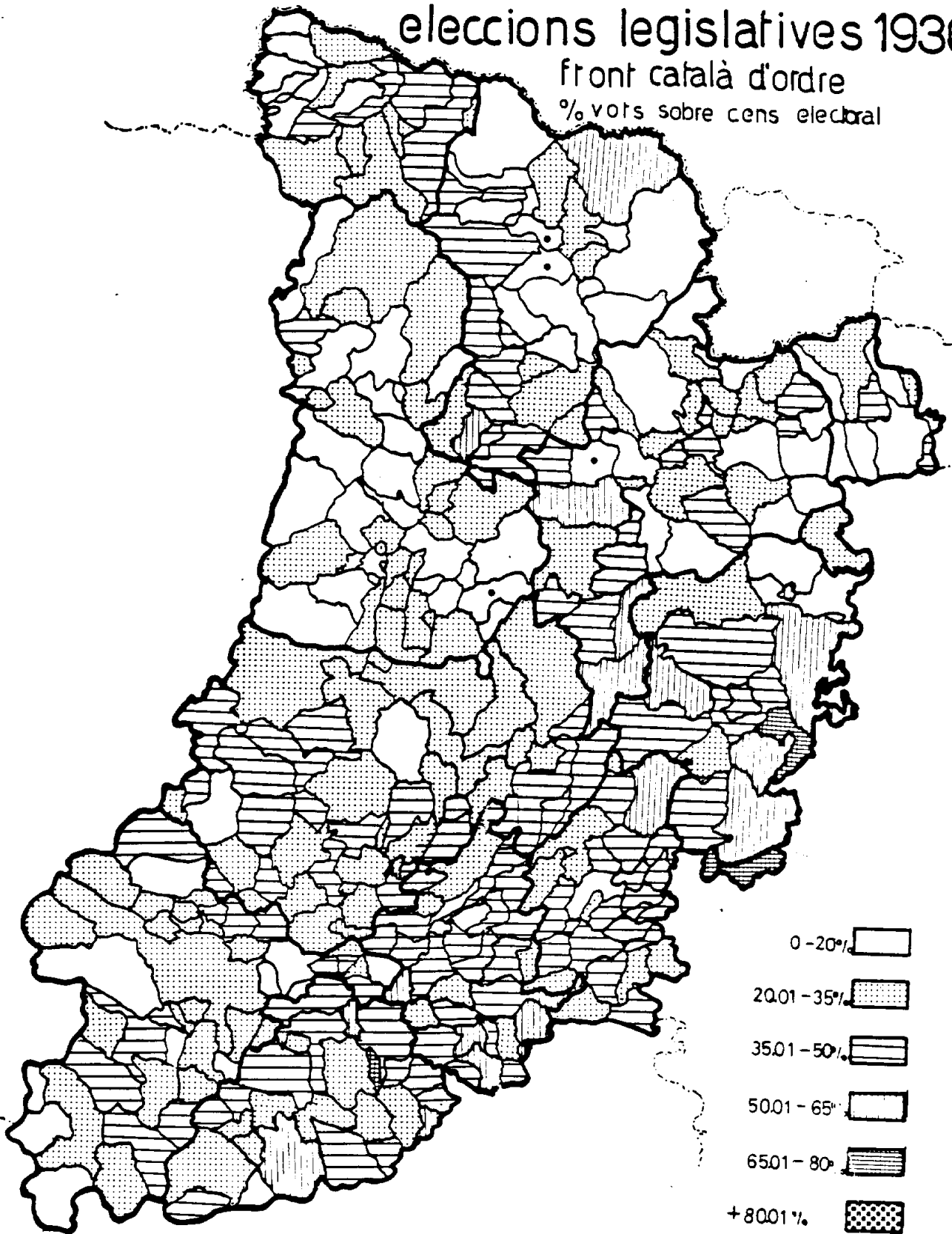
% vots sobre votants

eleccions legislatives 1936

front català d'ordre

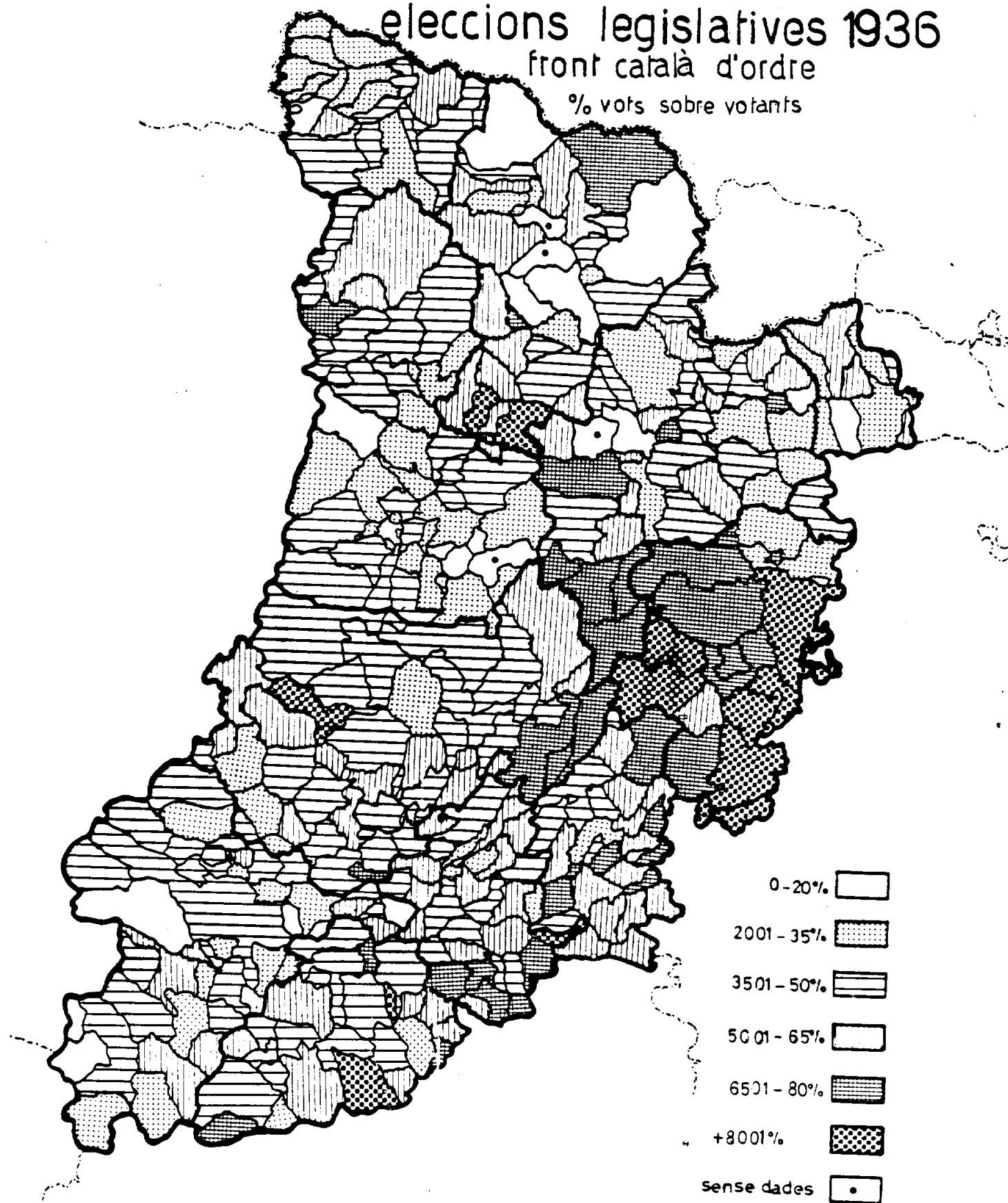
% vots sobre cens electoral

eleccions legislatives 1936

front català d'ordre

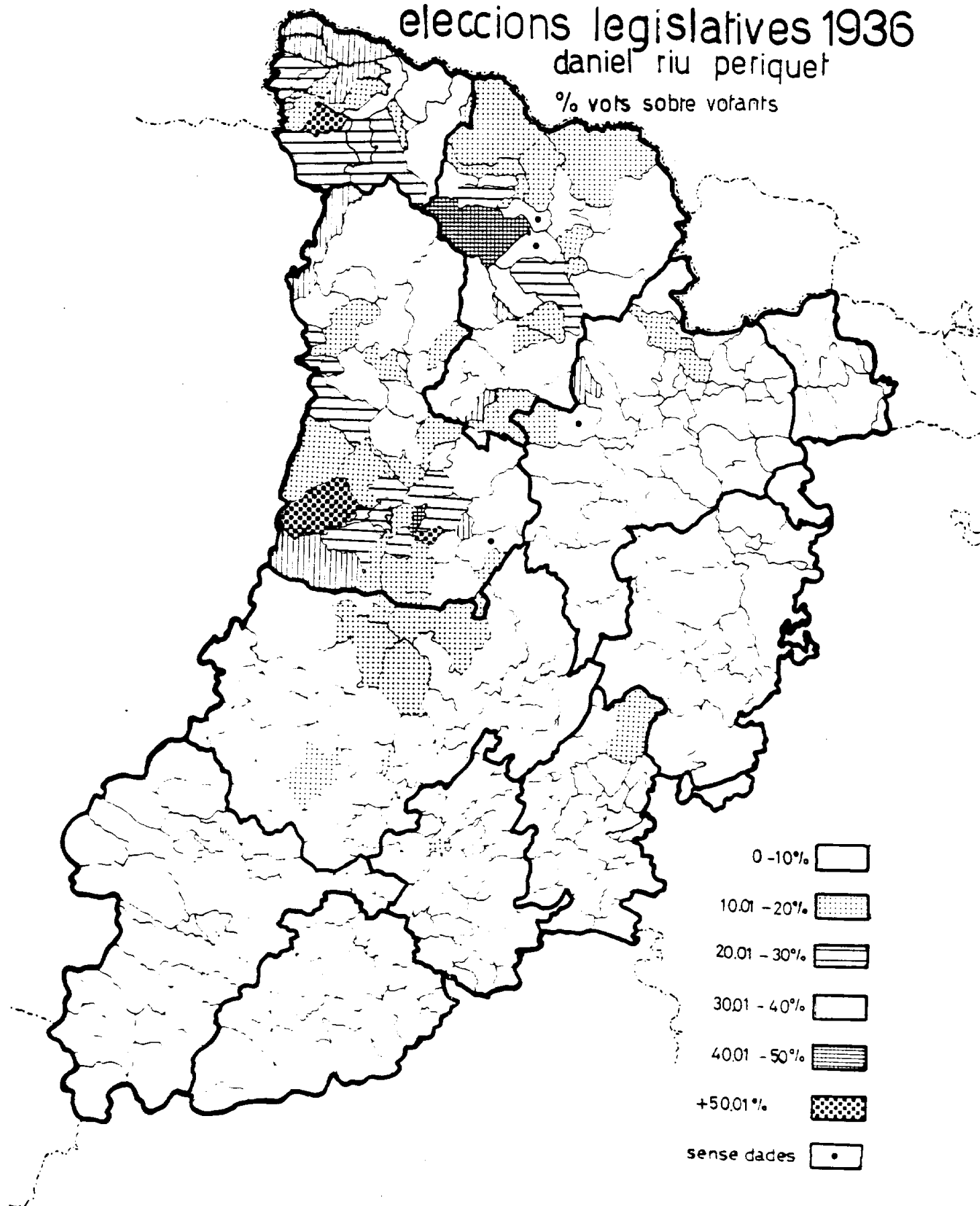
% vots sobre votants

eleccions legislatives 1936

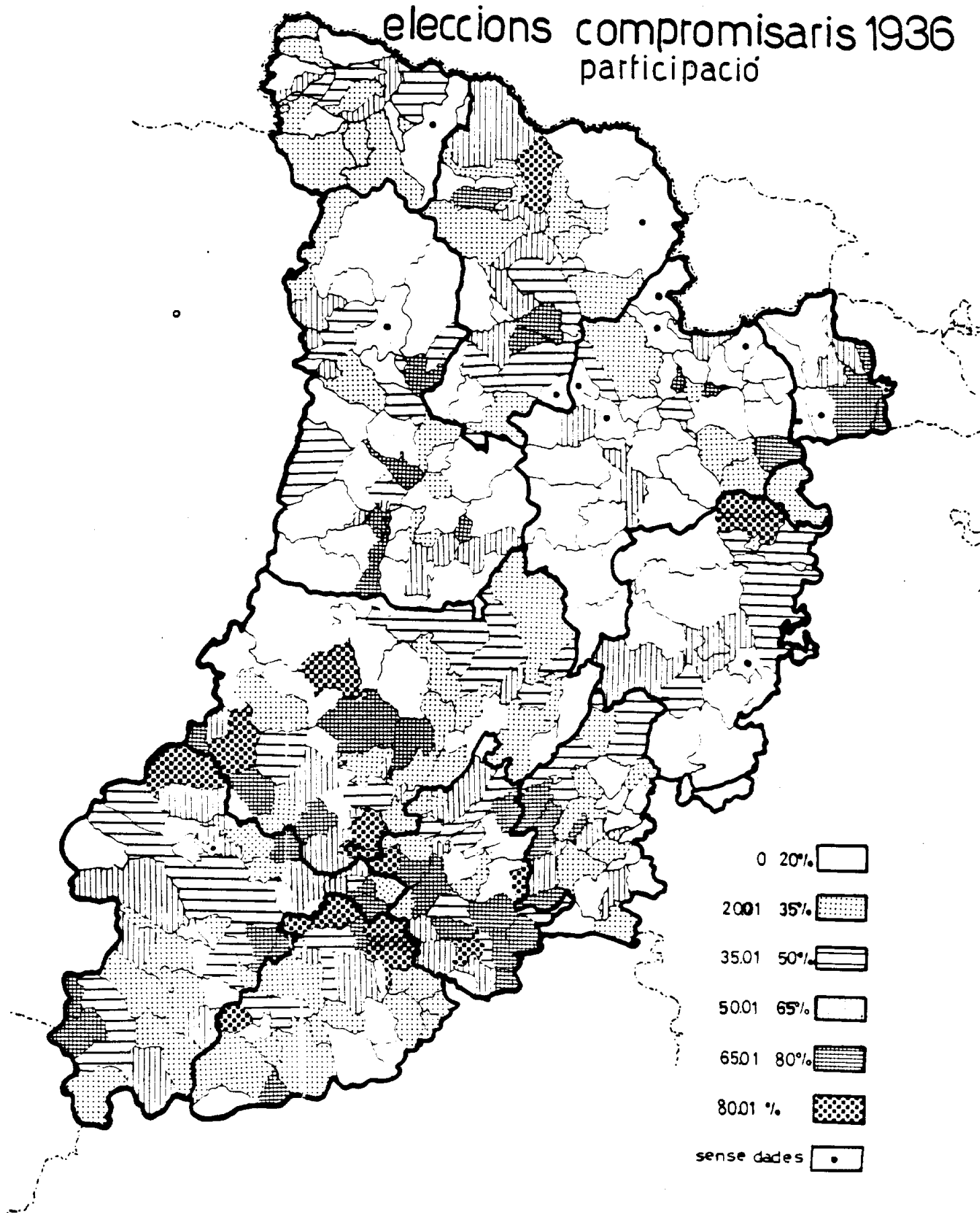
daniel riu periquet

% vots sobre votants

eleccions compromisarís 1936

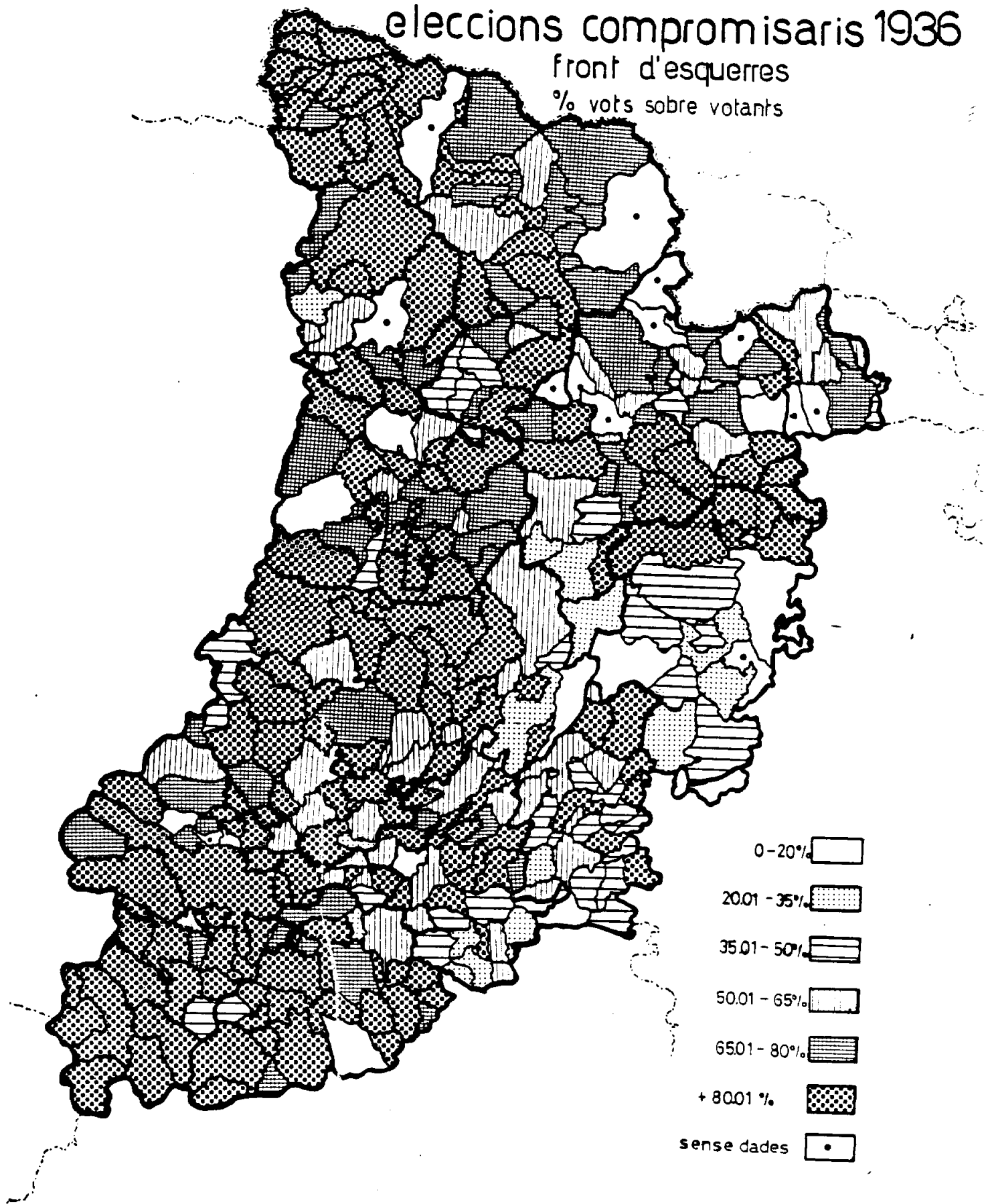
participació

eleccions compromissaris 1936

front d'esqueres

% vots sobre votants

APÈNDIX N° 4:PROSA I VERS ENTORN LES ELECCIONS:MANIFESTES, PROCLAMES, SONETS, CANÇONS,ETC... DE LA RESTAURACIÓ I DE LA SE-GONA REPUBLICA.

Lacetania, de Solsona te un rimaire que glosa amb tota traça l'actualitat en cada número. En el que'ns ha arribat darrerament hi perfila la figura dels dos candidats.

Diuen aixís:

Ni alt ni baix, bona talla,
un tipo aixís... deixadot
i si os promet una cosa,
no os el cregueu de cap mot:
promet tot lo que demanen,
te un mirar ferreny i altiu,
¿no l'han vist mai aquest tipo?
Doncs és D. Daniel Riu.

Alt, distingit, fa respecte,
parlant, es afable i franc,
no gasta orgull ni etiquetes,
catalá de pura sang:
si hi téniu tractes, fieu-se'n,
si diu nó, serà que nó;
aixís és, si no'l coneixen,
Don Antoni Gabarró.

Al districte no s'hi acosta
sinó quan han de votà,
!com depént d'en Romanones,
el districte tant li fà.
No ho sembla i ha donat proves
de sê un vividor i un viu,
¿No l'han vist mai aquest tipo?
Doncs és D. Daniel Riu.

Ve enviat dels de la Lliga,
busca si'l volen votar,
perque en les Corts venideres
ens pugui representar:
les millores del districte
defensaré amb fort braó;
crec que ja tots el coneixen:
Don Antoni Gabarró.

Font: "Lo Pla d'Urgell", 14-II-1.918

Á UN CACICH (Serenats)

Jó soch un pobre cassant
qu'en las eleccions passadas,
buscán vots pera vosté
vaig rebtrer dos garrotadas.
Tréguí'l morro al finestró:
escólti una veu de rana,
que si vosté no m'atén....
¡ay! jo'm moriré de gana.

La dona'm recomana
li manifesta,
que no pot oir missa
quen vé una festa;
perque la pobra,
pera surtir de casa
careix de roba.

Pel Para Etern li suplico
que é la major brevetat
me proporциони un empleo
que'ns tréguí d'aquést estat.
La gana que'm martiritza
fé que no puga cridar.
¿Ho he sentit? Hasta la panxa
vol dedicarli un cantar.

Deu fills que tinch á casa,
y á mes la nora
que potsé'n durá d'altres
qualsevol hora,
son de tal mena,
que no puch obligarlos
á tocar feyna.

Jo voldría tení un carrech
en una administració;
perque soch mol partidari
de la regeneració;
puig perque no'm digen lladre
ni dupten de ma honradés,
procuro escapsam'las unglas
dos vegedas cada més.

Vegi si té de sobras
cap butifarra,
sinó'ns quedém sens forsas
jo y la guitarra;
donchs fá tres díes
que no menjo altra cosa
que rebanicias.

Si'l día que vosté'm digui:
-apa, ja estás col.locat,-
no'm negue lo seu apoyo
fins veurem regenerat,
desd'ara li asseguro
que'n tot lo que manará,
trobará en mi un que li diga:
-fasteho qu'ara ja tinch pá.

Adeu, consol de pares,
noble persona.
Demá tindrà visita
de la Ramona.
¡Pobreta esposal
Densá que no'l visita
que no está bona.

MACARI PORRATXA

(Villapinyas, 26 Abril)

Font: "La Mala Senmana", 29-IV-1899

PREGONSNO HI HA CANDIDATS

Noble poble lleydatá
 (Siguis home, siguis dona)
 Una gran noticia bona,
 Te vinch á manifestá. .
 Després de mil discussions,
 Que'ns han dat mes d'un disgust,
 Hem result, per darnos gust,
 Dexá estar las eleccions.
 Teníam cent candidate,
 Que'ns hagueran tret la cara,
 Y'ns feyan la gara-gara,
 Puig tots eran molt trempats.
 Pero pensant fredament,
 (Com se deu pensá'n tal cás)
 Va'm dir: "no'ns fumareu pás!"
 ¿Va'm fer un bon pensament?
 Nosaltres creyém que sí,
 Y creyém que nostre poble,
 Que's molt decent y molt noble,
 També haurá pensat així.
 Naltres renunciém lo dret,
 Al que la lley dona amparo!
 Que luchin, donch Don Genaro,
 Y don Miquel Agelet!
 Me'n fum que's donguin las mans,
 En las urnas y las llistas,
 Los que's dihuen fussionistas,
 Y quatre republicans,
 Que sense fé ni energia,

En la verge democracia,
 Fan l'ullet ab molta gracia,
 Als que mejan pá del día.
 Sense mirar que ab aixó,
 Causan als bons, mals y danyes,
 Y á principis y á companys,
 Fan á mansalva traició.
 Me'n fum qu'al ser allavors,
 Se donguin una abressada,
 Tota la polaviejada,
 Ab los vells conservadors,
 Y's trobin al día y l'hora,
 Sentats junts y trevallant,
 Lo canovista constant,
 Y'ls d'unió conservadora.
 Pues que La Mala Semana,
 Com que no's de cap colleta,
 En tots se fá la tinyeta,
 Per que cap partit la mana.
 Que'l Pere pert? M'esta bé,
 Que'l que pert, diu, que's lo Pau?
 Donchs, fillets, jo quedo'n pau,
 Que per'xó igual soparé.
 A tots se hos indicaré,
 En lo moment apropiat,
 A'n quin senyor candidat,
 S'hi ha un cás, podreu votá.

TASET DE COPA D'OR

Font: "La Mala Semana" 1-IV-1.899

A LOS REPUBLICANOS DE LA PROVINCIA DE LÉRIDA

Acordado por los organismos todos del partido republicano el tomar parte en las próximas elecciones de diputados á Córtes, presentando candidatos en los distritos donde haya elementos suficientes para la lucha, los de esta provincia, que tan constantes pruebas de su vitalidad y pujanza han dado en diferentes ocasiones, no podían dejar incumplida tal determinación sin faltar á los deberes y á la disciplina de partido y á lo que demanda la opinión, ansiosa de que la representación del país en las Córtes sea verdadera, ó cuando menos, no tan ficticia como la confeccionada hasta ahora por los gobiernos de la Restauración.

Se impone á todos los republicanos el deber de luchar en las próximas elecciones, no ciertamente para satisfacer personales deseos ó individuales ambiciones, sino para servir los altos intereses de la nación, dando señales de vida y agrupando bajo la bandera de la República á todos los amigos del progreso y de la democracia, frente á todos los elementos reaccionarios, que vén en cada uno de nuestros candidatos un enemigo convencido de sus caducos sistemas y un firme baluarte de la libertad, á la que tanto odian y escarnecen, cuando la invocan para atraerse prosélitos ó para satisfacer insanas concupiscencias.

Para entablar la lucha, se hace de todo punto indispensable la unión sincera y leal de todos los republicanos, unión que, por fortuna, en esta provincia es un hecho hace ya tiempo consumado, que nos permite dar confiados la batalla, en la seguridad de que no hemos de ver á ningun correligionario luchando en frente de nuestros candidatos, pudiendo afirmar sin recelo que todos ellos han de realizar los más grandes esfuerzos para conseguir la victoria.

Estas seguridades no pueden menos de verse pronto confirmadas, teniendo en cuenta que los candidatos republicanos de esta provincia no figuran en ningun encasillado, ni tan siquiera indicados por los organismos superiores del partido, sino que han sido libremente designados por los comités locales de los respectivos distritos que han de representar, convocados al efecto, y por lo tanto, con conocimiento verdadero así de sus arraigadas convicciones políticas, como de sus condiciones personales, sin que quepa poner en duda su aptitud para ostentar dignamente esa representación. Con esto sabe poner de relieve el partido republicano el respeto que le merece la representación nacional y su firmísimo deseo de que ésta sea una verdad, mediante la ante-votación de sus candidatos.

No contando con apoyo alguno oficial, ni con más fuerza que la que les dán los electores republicanos, si suficiente para ob-

tener seguro triunfo bajo otro régimen que no estuviese tan corrompido como el actual, no bastante en las presentes circunstancias para hacernos la ilusión de alcanzarlo, el ir á la lucha supone en nuestros candidatos abnegación innegable, amor profundo á los ideales que sustentamos y hermoso ejemplo de disciplina tales, que no se ven semejantes en ninguno de los partidos que turnan en el poder.

Es público y notorio que muchos de los candidatos monárquicos, no solo tratan de valerse de la fuerza que dá el encasillado y el goce del favor ministerial, y con éste, de las llamadas de alcaldes al Gobierno civil, amenazas de suspensión de concejales, visitas de inspección, procesamientos por motivos casi ridículos y otros recursos tan conocidos y gastados como éstos, sino que, además, pretenden corromper más y más el cuerpo electoral comprando votos, como si los electores fueran manadas de carneros. Y contra todas estas indignas coacciones y punibles recursos, hemos de estar prevenidos todos los republicanos, para denunciarlos á los Tribunales y ejercitar la acción popular en los procesos á que den lugar, sin arredrarnos para nada la categoría de los funcionarios que los ejecuten, ni la influencia del cacique que los sancione.

La compra de votos, además de ser delito penado en la ley electoral, como los demás medios de coacción mencionados, convierte al elector en una bestia, pues por unas miserables pesetas el candidato se apropia de lo que más debe estimar el hombre, ó sea de su soberanía, de su conciencia individual. Tan despreciable, pues, será el que venda su voto, como infame el comprador que lo solicite.

Necesario es que contra tan reprobados y punibles medios se halle apercebido el cuerpo electoral y especialmente nuestros correligionarios, empleando todos los recursos que estén á su alcance y acudiendo, si preciso fuere, á la fuerza para impedir tales transgresiones legales; pues la fuerza empleada al servicio del derecho y de la justicia, dignifica al que la utiliza, así como le envilece cuando la emplea para cometer cualquier desafuero.

Circunstancias independientes de los organismos del partido republicano de la provincia han impedido que pudieran presentarse candidatos en todos los distritos; habiéndose acordado unánimemente por los comités locales de los de Borjas y Balaguer proclamar á DON MANUEL PEREÑA Y PUENTE y á DON IGNACIO HIDALGO SAAVEDRA, respectivamente.

Nuestros correligionarios del distrito de Borjas, al hacer la designación en favor del antiguo republicano y distinguido abogado de esta ciudad D. MANUEL PEREÑA Y PUENTE, han rendido un tributo de justicia, no solo á los merecimientos indiscutibles del

honrado comprovinciano, amante de su país, sino á las excepcionales condiciones de consecuencia, ilustración, laboriosidad y modestia del candidato, que ya luchó, alcanzando votación tan honrosa para él como inesperada por nuestros adversarios, en las anteriores elecciones verificadas en el mismo distrito.

Los republicanos de Balaguer, al proclamar candidato á D. IGNACIO HIDALGO SAAVEDRA, no han podido tampoco estar más acertados, pues se trata de un prestigio del republicanismo español, reputado jurisconsulto y orador elocuente, que ha luchado ya dos veces en el mismo distrito, obteniendo siempre nutridísima votación, después de organizar el partido republicano en él, merced á lo cual tan brillante victoria ha conseguido recientemente y tantas pruebas de su entusiasmo y disciplina viene dando.

A la lucha pues republicanos, sin desmayos ni vacilaciones; no abandoneis á los que á ella van en Borjas y Balaguer, sino, por el contrario, que vean á su lado á todos los de la provincia, ya que el triunfo de sus candidatos sería el de todos los que rinden culto á la salvadora idea republicana. Trabajad todos con empeño, y la provincia de Lérida se verá honrosamente representada en el Congreso y el partido republicano español tendrá dos diputados dignísimos en

D. MANUEL PEREÑA Y PUENTE
por el distrito de Borjas,

y

D. IGNACIO HIDALGO SAAVEDRA
por el distrito de Balaguer.

Lérida 26 de Abril de 1901.- Por el partido federal
JOSE LLARI ARENY.- Por el partido progresista, JOSE TRUETA
MONTARDIT.- Por la Fusión republicana, PEDRO LASALA.

Font: " EL IDEAL ", Lérida 29-IV-1901

CANÇÓ POPULAR ELECTORAL

Si vers Lleyda t'encamines,
 Rossinyol,
 Parlarás al Soldevila,
 Rossinyol,
 Ab veu sentida,
 Rossinyol
 D'un vol.

Parlarás al Soldevila
 Rossinyol,
 Que a les Borges ferm l'estimen,
 Rossinyol,
 Ab veu sentida,
 Rossinyol
 D'un vol.

Què á les Borges tan l'estimen
 Rossinyol.
 Que á la Cort no han volgut tindre'l
 Rossinyol,
 Ab veu sentida,
 Rossinyol
 D'un vol.

OCCITANET

Font: "Lo gat de famades", 7-X-1.905

ORGULL SANT

Lo Sol está mol content
no hi ha felis, com lo Sol.
Avuy respira ab delicia.
Tot per lo Sol son cansons.

S'axeque y'l cel l'hi sonriu,
y plé de satisfacció
veu, posantse le gafes,
rodar alegre lo mon
com un jove que veu plena
la vida d'encant y amor.

Mireu que esser diputat,
es cosa d'gran honor
com es ell, per Montoliu
y Alamús; pobles de nom
ahont hi pasen los tranvies
y há han palaus á tot estrop;
carrers empedrats, paseixos,
fábricas de gran vapor
canals que reguen las terras
y altres coneguts tesors
que foren de dir molt llarch,
es natural que l'hi fassi
batejá de goig el cor;
per molt que á ell no l'hi vingui
lo esser diputat de nou...

Mes, ab tot, ¡quina victoria!
Aixó si que dona bó
de esser diputat axís...
!Si no caldrá que á les Corts
alse la veu para res
cuant per allí, corre l'or!
!Y pensar que alguns desitjen
sortir diputats á Corts
per la Capital!... Jamay
ha de pensar així'l Sol.

Per axó, si bé os figseu
lo veuren que's torna grós
ostentán ab cert orgull
son maravillós triomf
per Montoliu y Alamús.

Y algú pensa (loh quin cap grós)
que no's merexia l'acta
que l'hi donaren los vots
de tant progresibles pobles.

¿Puig ¿qui no coneix lo Sol?
¿No saben que's un talent,
un polítich fabulós
que sab ahon te la ma dreta
y ahon l'hi pica l'ull de poll?

Ell ha set republicá
com poch n'hi han, de tot cor,
y com lliberal, arcalde
que ha deixat rastre gloriós
per sas cualitats no vistes.
de bon administrador...
y ha set... ¿mes perquè'm de dir
Lo que sab fins lo Teró?
La proba que sab y val
es que avuy ocupe un lloch
distingit, dins la política,
!que no han d'embejarlhei poch!

Per aixó n'está content,
per veure ab satisfacció
que l'han posat ahont mereix
sa política y son nom.
De lo demás no'n fa cas,
perque cas ferhi no vol.

Puig l'altra dia, felis,
després de les eleccions
en que á l'altura quedá
de un general victoriós,
tot afeitanse, l'hi portan
un malheit paperot
que per tenir poca solta
jamay cridá s'atenció.

-Veyam que dirá aquet blede
que may porta res de bó-
digué ab serto riatlla
de profunda compasió.

Y despres que possá'ls ulls
per articles é impresions
digué llansan lo paper.

-!Perdoneulos, gran Señor,
que no saben lo que dihuen
aqueixos quatre musols
que escrihuen aquet periodich,
aquet infam paperot!
Y'l diputat elegit
per dos pobles de gran nom
altra volta la navaiga
agafé, y'l... gentil Sol
s'afeitá ab l'orgull que ostentá
tot home de gran valor...

KI-KO

Font:"Lo Gat del Famades",14-X-1.905

SOLIDARITAT CATALANA-LLEYDA

AL POBLE:

Les seguides vexacions de que som objecte per part dels governants de l'Estat espanyol, estrafant la voluntat popular, burlantse dels drets que com á ciutadans d'un estat dit civilisat y constitucional ens corresponen, negantse perfidiosament á donarnos lo que com á colectivitat, com á poble, am personalitat propia y definida ens pertoca, privantnos que lliurement ens governém en tot alló que d'una manera espacial y directa afecti als nostres interessos morals y materials—no contraris als de les demás regions germenés, pera les que volém també tan amplia autonomia y llibertat com la que per nosaltres desitjém,—han unit á tots los catalans en llás hermós de confraternitat pera lluytar am tot l'entusiasme pera la revindicació de nostra dignitat d'homens lliures y pera la consecució de l'autonomia de nostra aymada terra.

Aquesta provincia no podfa restar indiferent al vigorós despertar de Catalunya. Habia, com ara intenta, de contribuir am lo seu esforç al gran desitj d'afirmació. Los partits polítichs que aquí tenen encarnació en la conciencia pública, enemichs tots de l'actual régimén, per considerarlo incompatible am llurs ideals, responent á l'estat d'opinió general s'han acoblat al redós de Solidaritat Catalana y han constituït la Comissió de Lleyda pera donar organisació y unitat d'acció á totes les forces solidaries de la provincia.

A ella, en consulta, en ajuda, en orientació, dehuen acudir tots los organismes de les diferents agrupacions que en los districtes existeixen y hagen fet ó vulgan fer adhesió á la Solidaritat. Lo seu interés mes ferm es procurar facilitarls á tots pera que la victòria de la Solidaritat en aquestes comarques siga tan decisiva y tant evident com en les altres parts de Catalunya.

Aquesta Junta, com á síntesis de tots los credos polítichs que no s'avenen am lo actual, es palesa demostració de que pera ésser solidari no es menester abjurar de cap principi, ni cal tampoch renunciar á l'acció en defensa y propació dels ideals que's professin, ja que Solidaritat es unió circumstancial y tranzitoria pera la consecució de lo que á tots ens es comú ó siga l'enderrocament del caciquisme y'l néixer esplendent de l'autonomia.

En aquesta ponderació de forces sols cal que tots hi entrém de bona fé, sense ambicions personals ó de partit y tenim en compte sempre que es sacrifici de cada hu en benefici de la generalitat. Y aixó es tant mes essencial quant nostra unió es purament espiritual sense altra cohesió que la de nostres conviccions y sentiments basats en lo més lleal y altruïste amor á Catalunya.

En la nostra, mes que en cap altra de les provincies en que'l centralisme escurterá á Catalunya, el caciquisme ens oprimeix

despiatadament, en lloch com aquí, l'abdicació de la voluntat del poble fou tan absoluta; res han fet los oligarques de la política centralista en benefici de la terra que'ls deixá enlairar, lo que's doblement dolorós alhora que vergonyós pera ells; en res han demostrat amor é interés pera la seu patria; sols los ha preocupat lo dar satisfacció á llurs egoismes y miraments personal. Del bé, de la riquesa, de l'honra nostra may se'n han recordat. Y per aixó la provincia de Lleyda es la més necessitada, la més enraderida, la més miserable; tot li manca. Pera que acabi aquesta trista situació, es menester que'l poble reivindicue la seua soberia y ell sigui qui marqui'l seu destí, ja que'ls que fins ara han ostentat sa representació no han volgut ó pogut ferho.

En la lluyta que s'apropa l'esfors de tots ens salvará y farà triomfar. En nostra victoria hi estém doblement obligats: per l'interés nostre y per la llibertat y honor de Catalunya. Que no'ns falti á ningú voluntat y coratge.

Deixém de banda, doném treva, á les lluytes que fins ara ens han dividit y anulat en profit dels enemichs del poble y de Catalunya; recordemnos sols que ánima y lleys d'hómens lliures, som tractats com a esclaus; que Catalunya pateix persecució y te fam de justícia y que Espanya s'esfonsa y's mor á mans dels ineptes governants que'ns comandan. Per nostra llibertat com á hómens y com á catalans, per nostre amor á Espanya y pel progrés y benestar de tots, es menester que proposém tota diferencia que'ns pugui desunir y qu'aném á la lluyta sadollats d'entusiasme y am la forta convicció de que tots, siguen les que vulguin les idees polítiques que sustentem, som **abans que res catalans disposats á sacrificarnos per la patria, la llibertat y 'l progrés.**

Lleydatans: Unimnos tots pera lluytar ardidament contra'l centralisme y contra'l caciquisme.

¡Visca Catalunya!

Lleyda 23 de Mars de 1907.-Marián de Gomar.- Pere Mias.- Joan Lavaquial.- Joan Bergós.- Joseph Solé.-Francesch Ferrer.- Alfred Penya.- Ignasi S. Ponti.-M. Roig y Morera.-Marián Jaques.- Marián Abadias.- Lluís Prim.-Pere Valldeoriola Andreu.-Antón Alcayne.-Joaquim Planas.-Lluís G. Abadal.-Joseph M. Carbonell.- Domingo Sala.

Font: "El Ideal", 23-III-1907

A MIS AMIGOS DE LA SEO

.....

Y eso me lleva de la mano á desmentir de una vez para siempre la especie que algunos pretenden explotar en beneficio propio, de una supuesta rivalidad entre el Sr. Obispo y yo por lo que afecta á la gestión de la carretera de Cerdeña. ¿Qué rivalidad tiene que haber siendo absolutamente distintos los terrenos en que uno y otro movemos nuestros actos?

Yo he hecho cuanto he podido por adelantar la tramitación de ese asunto, y obra mía exclusiva es todo el cúmulo de trabajos y pasos que han sido necesarios para llevar la carretera desde las "Cabanotas" hasta los "Arenys" con el farrago de cuestiones que llevó el hecho de la rescisión del contrato del Sr. Estrada, el problema de paso por los Baños de San Vicente, el adelantar los plazos de la subasta, mejorar los precios, buscar contratista que tomase los des trozos, etc.; etc. En ello no pudo tomar parte el Sr. Obispo, porque es lo cierto que cuando ello ocurría, regía todavía la diócesis de Solsona.

Igualmente es obra mía el hacer adelantar y tramitar el expediente de la carretera para el trozo cuarto, desde los Arenys a Martinet, con la solución del conflicto entre los pueblos de la Saga y la Solana, dejándolo á punto de subasta.

Obra mía exclusiva es el haber salvado toda la carretera desde Martinet al límite de la provincia, del naufragio que le amenazó al votarse la ley llamada de los Siete mil Kilómetros con el nuevo plan de carreteras, derogación del antiguo.

Obra mía ha sido la fijación del trazado del trozo quinto para hacer pasar por Bellver la carretera mediante la R. O. que mandó el Ingeniero Sr. Díaz hacer el estudio pasando por aquella villa por el sitio más céntrico posible, y en fin sigue siendo obra mía todo aquel trabajo diario y molesto de ir á los centros burocráticos á vigilar y recomendar la solución de los problemas que se presentan á diario en esas obras.

En cambio, es obra del Sr. Obispo, y en ello yo no he pretendido jamás inmiscuirme, el haber dado á la empresa de la construcción un impulso grande, que ha permitido que en lugar de hacerse la obra por subastas parciales que era un procedimiento lento aunque acaso más seguro, se hiciera por adjudicación directa á un gran contratista, mediante el convenio que con el señor Ministro de Fomento, celebró como Príncipe de Andorra para que pudiesen salir igualmente favorecidos sus súbditos del principado y sus feligreses de Cerdeña.

Aun en eso he procurado coadyuvar, unas veces directamente y otras con mi silenciosa pasividad, para que sea posible y continúe una actuación que por lo espinosa podría quebrarse, y yo modestamente he procurado y sigo procurando coadyuvar en lo que me es dado, á que sea un hecho completo esa obra que tanto favorece al país al verse comunicado por Andorra y por Puigcerdá.

Yo no regatearé jamás al señor Obispo los elogios y el agradecimiento que el país le debe por su actuación en ese asunto, que ha producido el resultado de que con el tiempo que yo habría llevado la carretera á Martinet en la subasta que ya estaba acordada, él haya dado á la obra el impulso necesario para que se hiciese toda de una vez.

Es ridículo, pues, suponer que yo regateo ni discuto los méritos contraídos para el agradecimiento de ese país por nuestro Exmo. señor Obispo, ni que él pretenda negar mis esfuerzos y trabajos por realizar esa obra, en la que ambos hemos trabajado con innegable celo, cada cual en su esfera y dentro de su terreno, como era lógico, y sin que ni él ni yo podamos sentir celos ni molestias por nuestras acciones, pues que ni él necesita de mí, ni yo de él para realizar el bien de ese país, pero es indudable que de nuestra colaboración resultará en esas y en todas las obras en que exista, un mayor bien.

Así, por ejemplo: es un hecho que terminado ya todo el expediente del ferro-carril podría subastarse inmediatamente: pues bien, imaginemos que ahora ocurriera algo parecido á lo ocurrido con la Carretera de Cerdaña, esto es, que el señor Obispo encontrara contratista capaz de realizar la obra y lo sacasen á subasta y lo construyesen. ¿Que más quisiera yo?

¿Dejaría de ser el ferro-carril una obra á la que llevo consagrados ya unos cinco años, y en la cual he logrado realizar todo aquel esfuerzo desprovisto de halagos pero prolijo en disgustos, representado por el cúmulo de trámites hasta hoy seguidos?

¡Ojalá, pudiese eso ocurrir pronto! Crea el país que daría una mano porque ello fuese así.

Y pués del ferro-carril he hablado, quiero dejar consignado que si una grave enfermedad que padecí durante ocho meses, el año pasado, hizo que no pudiese cumplir la promesa solemnemente hecha de que de tejas abajo sería un hecho próximo, hoy que ya reanudados los trabajos que entonces se interrumpieron, vuelven las cosas á su cauce, creo poder afirmar que en breve quedará constituida una Compañía que modestamente, pero de un modo seguro, comenzará la construcción del ferro-carril por trozos para irlos explotando sucesivamente á medida que sus fuerzas económicas lo consientan. El estado económico general de Europa no ha permitido constituir como en un principio yo había deseado una Compañía grande capaz de embestir á la vez la totalidad de la obra, he tenido que amoldarme á las circunstancias y marchar más despacio; es un contratiempo, pero no un fracaso. El ferro-carril comenzará á construirse pronto y confío en que muy luego quede subastado el primer trozo hasta Pons. Y lo demás irá viniendo por sus pasos, si antes no cae la suerte de que una contingencia favorable del mundo bancario permita el retorno al antiguo plan y se logre la formación de la empresa grande que pueda aportar los sesenta millones de pesetas que se necesitan para la obra total.

No es, pues, cierto que el dueño del proyecto impida con sus pretensiones la realización y en prueba de ello, que en la actualidad

están los ingenieros haciendo las modificaciones, de que dependen ya únicamente la aprobación definitiva previa a la subasta.

Para terminar haré aquí un relato de las gestiones y proyectos que tengo en marcha para bien de ese país y á tal no solo debo recordar que son obra mía la gestión de las subvenciones para los seis caminos vecinales que se están construyendo en el distrito, é importan mas de un millón de pesetas: los de repoblación forestal y corrección de torrentes y construcciones de caminos forestales como el de Estimaríu y que aparte las gestiones para la venida del Batallón á Seo de Urgel que hice y sigo haciendo en vista de haber sido reclamado nuevamente, tengo en mi cartera, importantes planes para llevar á ese país los medios para realizar el pantano de Coll de Nargó, la traída de aguas de Seo de Urgel y la creación de grandes industrias electro-químicas, mineras y siderúrgicas que deben llegar un día á ser la base de la prosperidad de esa comarca.

Solo añadiré que las carreteras y caminos de la parte de San Lorenzo de Morunys y de la unión entre Isona y Orgañá son mi actual y momentáneo empeño y á lo que dedico principalmente mis esfuerzos.

Que se me crea ó no capaz de realizar este propósito, es cosa que poco me importa, teniendo como tengo la conciencia de que nadie con mayor celo que yo ha de trabajar en ello ni ha de ganarme en medios é influencia para lograrlo.

Y á quien lo ponga en duda le diré lo del gran italiano Dante: "Qui non ni ama, non mi mérita", que en castellano quiere decir.

El que no me sabe apreciar, no me merece.

J. GARRIGA MASSÓ.

Font: "El Pallaresa"; 13-x-1.913

A LOS ELECTORES DEL DISTRITO DE LÉRIDA

Desde aquel generoso é imponente, pero equivocado y estéril, movimiento de la Solidaridad catalana, el Distrito de Lérida está representado por un diputado republicano que si, como solidario, pudo ir por fuerza de las circunstancias a las Cortes, no debe ni puede volver a ellas con la representación partidista de una tendencia radical que no responde a la mayoría de nuestras aspiraciones ni a la tradicional significación de este Distrito, afecto a la causa del orden, de la disciplina social, del respeto a las leyes y a las autoridades, antes que al profesionalismo de la turbulencia y de la intelorante demagogia que se ha erigido en muchas partes, y en Lérida principalmente, en verdadero y funesto caciquismo. Debemos, por lo tanto, reivindicar para Lérida la representación parlamentaria que una minoría envalentonada por nuestras disensiones ha tenido conferida a quien, por su especial significación, no la merece; y, respondiendo a este patriótico deseo, las diversas fuerzas políticas que constituyen la Coalición Monárquica de este Distrito, han solicitado del prestigioso Señor Don Ricardo Ramos y Cordero, Vice-Presidente de la Cámara de Comercio, de Barcelona, que autorizase la presentación de su candidatura a Diputado a Cortes por Lérida, en esta lucha decisiva. Las condiciones singularísimas que reúne el Señor Ramos por sus ideas de orden por su criterio reflexivo y sensato, respecto a los problemas de actualidad; partidario de la continencia en los gastos públicos; de la paz, honrosa pero inmediata, en Africa; de la transformación de los impuestos en forma de sencillez y equitativa distribución, etc., etc.; así como su absoluta independencia económica, que le pone a cubierto de servilismos y claudicaciones inconfesables, demasiado frecuentes, por desgracia, en nuestras amorales costumbres políticas, nos determinaron a presentarlo candidato, seguros de aquella parte considerable del cuerpo electoral que comparte nuestras ideas y nuestros sentimientos y que constituye, sin duda alguna, la mayoría consciente del Distrito, acogerá con simpatía esta candidatura de D. RICARDO RAMOS Y CORDERO y, luchando con entusiasmo caluroso, la defenderá briosamente de las habilidades de mal género, de los engaños y de las artimañas que puedan emplearse por los contrarios, y la llevará al triunfo el día 8 de Marzo próximo, para bien de Lérida y honor de nuestras ideas. Así lo esperan de la lealtad de sus correligionarios y amigos, Mariano de Gomar y de las Infantas.- Modesto Reñè Melcior.- Eduardo Aunós.- Miquel Agelet.- Luis Prim y Salesa.

Lérida, Febrero de 1.914

Font: "La Premsa," 26-II-1.914

POESIA ELECTORAL - L'Aucell de país -

Fa pocs dies qu'un aucell
d'aquets que'n diem, de pas
va pujar a visitar
a'ls poblets d'alta montanya.

Al veurel, els montanyencs,
vategar tan fort les ales,
digueren; Cambi de temps,
s'acosta una maltempsada.

Pels Pobles que van passant
els hi ha una refileda,
i'ls demana'l grá de blat
qu'haya dins de cada Casa.

Tine una Urna'ls va dient,
que'm convindria omplenarla
pro si no'm deu vostres gráns
i'isi que la ballaré grave!!

Jo'n cambi vos donaré
si'm cediú els gráns qu'us parlo,
carreteres, i camins,
la lluna, el sol i els astres.

Pro entenguen al mateix temps
que negant-me'l qu'us demano
vos recordareu de mi.

!!!Pobrets, pobrets de vosaltres!!!
faré que a n'els vostres prats
s'hi asequi tot l'herbatge
i aixís sens herba, s'haurán
d'anaigar vadells i vaques.

Els molins s'avolirán
perque estarán faltats d'aigua
havent fins d'estalviar
el pá, primera substancia.

¿Qué no creieu lo que dic?
aquí vá la meua gracia
soc el Riu, i per lo tant
perdut Riu, perduda l'aigua.

Acabat de fer el cant
ja torna arrencar volada
i'l poble's queda mirant
rial·lar, l'aucell que marxa,
comentant tranquilament
les ofertes i amenasses
que'ls ha fet acuell aucell
que no volen, ni'ls agrada.

Cuant de vista l'han perdut
els de Fornols i Labansa,

a Tuixent corre la veu
que s'atança un duç...una aliga.

La gent anava marxant
a mida qu'ell s'atancava
fins que va quedar desert
el carrer per hont entrava.

Cuant al Poble ja va ser
ana'l Casal de posada
i digué, qu'havent sopat
faría una refileda.

Vos diré lo qu'aquest cor,
que tine sota de les ales,
me dicta, i'm fa sentir.
Tot vos ho diré a vosaltres,
puig que'n els mitings que'm fet
sabeu que m'acompanyaven
uns folanos de la Seo
que'm deient: cuidado, calma,
d'eterodoxia, ni un mot
de reformistes, ni un altre,
ja ho sabem qu'ho ets, pero...
sobretot que no se sepiga
perque ¿sabs? si'és sapigues,
!!!per nosaltres, quina plantxa!!!
has de ser ben murriót
tal com veus qu'ho som nosaltres,
estant, a tota hora, i llóc
disposat a fer deu cares.

• • • • •
Amb aixó, podeu pensar
si desitjo avui parlarvos
fent tants dies que no he dit
res, del que tenia ganes.

Despres d'haver ben menjat
i vegut, l'aucell rondaire,
se fragá una mica'l bec,
s'espolsá també'l plomatge,
estirá'l coll, clucá'ls ulls,
i vibraren tot seguit,
dues cordes de garganta.

Tothom escolta a l'aucell
dient: que'n sab, que be canta,
la llengua no la te d'or,
pro'l bec rai, prou es de plata.

"Cars amics, vinc amb el fi
de salvarvos de les garres

en que esteu endugalats
pe'l casiquisme. "Rialles."

Cuant veig qu'aquets governants
vos deixant orfans, ¡¡que cafres!!
sento vollir en mon cor
una fam de guanyar l'Acta.....
per poguer ana'l Congrés
i regenerar la patria.....

¡Que va dirne de disbarats
de mentides i gatades!
Va dir que'l Senyor Aunós
era lleig, i ell era maco,
i amb aixó sol, diu l'aucell,
tinc assegurada l'Acta.

Tambe volgué recitar
un trós d'història d'Espanya,
guardant un lloc preferent
per tractar de la llei Salica.

Motajá a n'a tots els Reis
esgrimint lletges paraules
que notaren el nivell
qu'está, eix aucell de pas,
i per voler coronar,
aquell teixit de matxades
va dir: l'imbecil mes grant
sens dupte que fou Don Carles.
També va articulejar
de l'instrucció, i ensenyança,
i en aquest punt, vomitá
el foc vil de ses entranyes.

Va dir qu'avui per dissort
tota Espanya era ilustrada
per l'escurentisme pur
dels Religiosos...dels frares.
Els Pares son obligats
a portar en eixas cases
els seus fills, perque'l Guvernt
les seues te descuidades,
¡i educats aixis els fills
progresará mai Espanya?

Acui va para un ratet
per poguer escoltá aplausos
pero'l public, mes honrat
que l'aucell que refulava
ve dir manis, no aplaudim
tant d'engany ni tanta barra.
Aixis parlava l'aucell
el famós aucell de pas

afiliat al partit
de don Melquiades Alvarez,
¿L'heu vist al indiferent
cuant s'esplica, que be parla?

Católics de Seo d'Urgell
católicos de la comarca
si patrocineu l'aucell,
tapeuse, siusplau, la cara.

FUET

Font: "La Prensa", 4-III-1.914

Mi querido D. Ricardo:
perdone si otra vez vuelvo
con la pretensión ridícula
de darle buenos consejos.

No lo tome a chirigota
ni menos a vapuleo
que no estoy yo para chanzas
en los tiempos que corremos.

Tan solo el afecto inspira
estos mal medidos versos
que, cariñoso, dedico
a V., ilustre... bribonzuelo.

Así, pues, vamos al grano;
no malgastemos el tiempo.

Señor: sois un tontolín
quiero decir sois un memo
y perdonad la expresión
algo rústica por cierto.

¿Por qué otra vez diputado
quereis ser con tanto empeño
y os aprestais a la lucha
con las armas del dinero?...

Por vanidad, no será
por buen patriota, menos,
tampoco para lucir
la expresión de vuestro verbo,
ya que todo el mundo
sabe que sois rústico... naviero.

¿Será porque con el acta
entraís en los ministerios?

¡No puede ser porque allí
ni os conocen los porteros!

No entiendo pues para qué
queréis sitio en el Congreso.

Enfin, sea lo que sea
lo que sé es que sois un necio
y que aquí, a más de los cuartos,
os tomarán el cabello.

¿No veis que en tirar del sable
son vuestros... primos maestros?

Además, que si otra vez,
confiando en el dinero,
en el apoyo oficial,
en los timos y en el clero,
creéis el acta alcanzar
ya os digo yo que estais fresco.

Se os trasquilará, eso si,

más ser diputado... ¡menos!

Lo mejor que puede hacer,
distinguido trapepecero,
es irse al Riff, su país,
con sus esclavos y negros;
porque aquí lo tiene mal,
tan mal, mi señor cordero,
que lo van a desollar
sus amigos los ramecos.

Conque ya lo sabe usted
si en miaja estima el pellejo,
se lo aconseja un amigo:
tome las de Villadiego;
y si no, quédese aquí
y cargará con el muerto.

EL LICENCIADO ANDRESITO

Font: "El Ideal", 19-III-1.916

ALS ELECTORS DE SEU D'URGELL

A vostres reiterats prec's y confiant ab vostra llealtad, vatreix acceptar la encomanda de donar mon nom, pera investirlo ab vostres sufragis ab la representació en Corts del districte de Seu d'Urgell.

Me decidiren a complaureus les rahóns següents: les nombroses y antigues amistats ab que m'honran fills ayments de la terra, de tots els pobles del districte; el meu gran carinyo per lo districte que m'honorá ab l'investidura de diputat provincial y per el que son mas simpaties totas y al que estic decidit a dedicar mas energias per son resorgiment material y perfeccionament moral y per cumplir el deurer d'honor ab vosaltres, pera vindicarlo devant de tot Espanya, de la nota infamant ab que l'estigmaren ab motiu de les pasades eleccions de diputats a Corts.

Els meus enemichs, que han resultat serho també de tot el districte, venen pregonant qu'encar qu'es manifesti la voluntat del districte donant al meu nom una grossa y aclaparant majoria, tenen preparada la trampa valentse de medis indignes, pera arrebar-me l'acta, negarvos vostre dret y deixant sens representació altre volte al districte de Seu d'Urgell.

Consti doncs per endevant y d'un modo decidit, que no autorisaré ni he autorisat a ningú y que perseguiré devant dels Tribunals de Justicia a tots los que fingintse apoderats o representans meus, ofereixin diners o's valguint d'altres medis, per corrompre la voluntat del cos electoral.

Teniu molt en compte, qu'aquestos procediments baixos y rastres son los que pensen usar mos adversaris, medis que ab tot descaro han pregonat certes personalitats revestides per cert d'autoritat, que mellor podrian emplear sas gastades energies y son ingeni en fer cumplir la Lley, a lo que venen obligats.

Si he d'esser vostre representant, vull serho, per vostra llibérrima y espontánea voluntat manifestada ab l'emisió de vostres sufragis, pera que a tots puga abraçar y servir com a veritables amics.

Devant de les amenases formulades per una insólita presió que no te nom, espero del carácter sencer e indomable dels fills de la montanya catalana, vos redresareu devant de la injusticia y defensareu vostre dret, en quina tasca noble y masclém trobareu al vostre costat, decidit a perseguir als contraventors de la Lley, als que us coaccionin seguin qui siguin y per gran que sigui la representació qu'ostantin.

No vinc a dirvos quin es mon programa, puig tots me coneixeu de llarc temps y sabeu que'l meu escut es el d'amor el dis-

tricta de Seu d'Urgell y mas quartels, ordre, bona administraci6n y justicia.

A vossaltres toca elegir, entre el qui es vostre servidor abnegat que te per tots les portes overtes de sa casa, y un perfecte desconegut que han facturat els despitats y que no te cap relaci6n ab vosaltres. Els electors del districte de Seu d'Urgell, decidireu, demostrant ab vostre procedir si voleu ser lliures o mereixeu ser esclaus condemnant al districte a ser joguina y mina explotable de quatre ambiciosos sens entranyes.

EDUARD AUNCS Y CAU
2 Abril de 1916

Font: "La Premsa", 3-X-1916

S'acosta'l moment decisiu en que la voluntat dels electors ha de manifestarse. Queden tots los de la provincia de Lleida advertits de la transcendencia d'aquestes eleccions. Saben tots, los mèrits que s'atresoren en los nostres candidats. Saben tots, les causes morals, polítiques i patriòtiques que s'oposen a que siguin el·legits los que lluiten en front de nostra candidatura.

Los candidats de Concentració representen l'engrandiment de Catalunya i la salvació d'Espanya; la elecció dels adversaris significaria resignar-se amb viure en una Espanya pobra, trista i deshonrada i amb una Catalunya esclavitzada.

Elegant diputats que pertanyin als vells partits polítics o que tenen concomitancies amb Lerroux, com el Sr. Llarf, es exposar-nos al perill de que'ns comprometin a anar a la guerra Europea que privaria a Espanya de la flor de la seua joventut. Mares i esposes, penseu-hi bé, Pares i esposos, tingueu-ho en compte.

O ara o mai! Nostra dignitat hi está compromesa. Seria un afront que totes les comarques catalanes se sacudissin lo jou de l'esclavatje i les terres lleidatanes quedessin junyides a la opressió caçquista.

Penseu en vosaltres i en Catalunya, i com a resum de nostra campanya vos direm:

VOTEU ALS SENYORS:

AUNÓS, GABARRÓ, MATHEU, MOLES, RODÉS, ROVIRA I TRIAS.

Font: "Lo Pla d'Urgell"; Lleida 21-II-1.918

SONET ACROSTIC

A l crit de "via fora dogals i despotisme"
 E stés, com flamerada, del pla fins a montanya
 N ascué en la nostra terra l'afany d'una campanya.
 E nlaira'l frónt, oh poble! per rebre'l nou baptisme!
 D'anys há que t'hi trovabes caigut en negre abisme:
 U n i altre cop lluitaves; mes sempre lcosa estranya!
 A quell fal d'infortuni, que es corc de nostra Espanya,
 R endia't a les grapes potents del caciquisme.
 T rovares, però, un día que fou per tu de joia.
 A l gran capdill, que porta "Renovació" a la guerra....
 U n sol de llum novella als Pirineus enjoia,
 N imbant de llibertat la pallaresa terra....
 O h Sort i Arán, les belles! felicite'us ambdós.
 S entint amors, a l'hora, pel vostre Eduart Aunós.

M. T.

Font: "Lo Pla d'Urgell" 11-V-1.918

IVIVA AUNÓS!

Val d'Arán, terra estimada,
 nú te ulvidaré jamés;
 reina de ñeu cürunada,
 cuellent flús de tos vergés
 canta de Lés a Tredós
 !Viva Aunós!

Oh gujates que ets ta beres
 cum es roses de jardís,
 cum era flú des puméres,
 es anges det paradís,
 cantats, barant veste cós
 !Viva Aunós!

Oh pastús dera montaña,
 que ets tustém aprop det céu,
 reis de mutes, hills d'España,
 cante alegre vosta véu
 de Berét a Barradós
 !Viva Aunós!

Riu de mos pares, Garúna,
 atgles de Nuntcurbisung,
 audéts des bosqui, na estuna
 cantats en vosta cansung
 de Bagergue a Vilemós
 !Viva Aunós!

X.

Font: "Lo Pla d'Urgell", 11-V-1918

ALS EL-LECTORS DEL DISTRICTE DE SOLSONA

Altra vegada sollicito'ls vostres vots, electors del districte de Solsona. Honrat pel Govern amb el càrrec de Director General d'Aduanes, tinc de sotmetre'm a la reel-lecció en compliment d'un precepte constitucional; i vosaltres que en 1916 i en l'últim Febrer, amb tan notable entússiasme me portáreu al Parlament, teniu ara en vostres mans un nou motiu i ocasió per a ratificar al quin ha sigut vostre Diputat, la confiança que li otorgáreu. Al honorarme lo Govern amb l'alt càrrec de Director General d'Aduanes, mes que a ma persona, ha honorat al país que li conferí la seua confiança, perque jamai un Diputat per Solsona, havia merecút dels Governos de la Nació tan enlairada distinció i mercé.

Per aixó vaig acceptar el càrrec; per l'honor que per a mon país representa, per la confiança que'l Govern en mi va depositar, per mon anhél de treballar, amb modestia, emperó amb activitat, zel i diligencia per a'l bé de nostra Pàtria.

I ara vaig a la reel-lecció; per a'l diumenje dia 22 del corrent, está anunciada la votació, i jo a ella acudeixo, amb el front alt, amb la noblesa propia del quin ha complert sempre son deure.

Ma candidatura el-lector, significa la reivindicació lleidatana, l'amor a la terra lleidatana que m'ha vist naixer i en la quina hi reposen les cendres dels meus avant-passats; l'absoluta independencia de Lleida, davant l'absorció ominosa i denigrant dels politics aventurers, arrivistes i immorals que'ns factura Barcelona. Aixó significa ma candidatura: reivindicació de tot lo que la terra lleidatana, vol, necessita i mereix.

En front meu, miréu qui hi há: el conglomerat dels odis, els aventurers, els fracassats, els arrivistes, els quins, malgrat cubrir ses nafres, amb la bandera de Catalunya, están mancats de Sants ideals, perque'ls han trahit i violat tots, els quins disposen dels pobles i viles lleidatanes desde'ls "cabarets" i llocs de perdició de Barcelona, com si Lleida fos terra de masells quins homes no fossin acreedors al honrós calificatiu de ciutadans lliures.

Vejeu-los a tots junts contra ma humil persona: En Romá Sol, el qui un dia, malalt, en 1917, me demanava suplicant desde son llit que li treballés la el-lecció de Diputat provincial per Balaguer, perque'l cacic, lo tirá-com ell deia- lo senyor Feucal de dit districte, lo combatía amb sanya, i jo posi a contribució ma paraula i mon prestigi per a donar-li l'acta que ara contra mi utilitza; En Josep Me España el qui un dia aná de genolls als peus de l'Emili Riu per a que'l salvés de un procés i de la presó per la expoliació de la "Susana"; aquell altre que en 1917 doblegava

traïdorament la espinada per a que jo l'apoiés, quan en Matheu, son gran amic, d'avui, el combatia; el qui aspira a entronitzar aquí un cacicat indigne pel terror, la violència i l'amenaça, creient que Lleida i'ls seus pobles están castrats; vejeulos tots junts, recorrent eixes terres contra me humil i modesta candidatura.

Els, los quins s'anomenen renovadors i autonomistes, corren per eixos pobles i llogarets, imposant una candidatura desconeguda i exòtica, amanyada en los "cabarets" de la centralista Barcelona; jo lo mes modest dels polítics, permaneceixo quiet i seró, deixant que'ls pobles i'ls el-lectors, en la llur llibèrrima voluntat, votin segons sa consciència'ls dicti, i els llurs ideals.

Els, los quins se diuen aimants de Catalunya, son aquells que quan un Ministre regionalista va concedir a Barcelona el monopoli del transport del aufals, no sols no'n protestaren, sino que apoiaren i explotaren aqueix monopoli; quan se creá l'altre absurdo i immoral monopoli del blat, que tants perjudicis ha causat als agricultors, callaren, perque aqueix irritant monopoli beneficiaba als industrials de Barcelona, clients dels llurs bufets; quan los oliaires vingueren a Madrit a protestar contra el régim de privilegi de que disfruten los magatzemistes barceloníns, varen abstenir-se de oferir sos serveis a la Comissió ni menys varen visitarla; ells son los que sempre i per damunt de tot, defensen els interessos industrials de Barcelona; jamay no obstant los de la agricultura lleidatana, jamay los de la provincia de Lleida, de quines comarques no se'n recorden mes que quan han de perturbar-les amb sos odís i ses passions, amb ses egoísmes i sa violència.

A vosaltres, el-lectors de Solsona, confío me el-lecció; vosaltres, homes de civisme i de consciencia, jutjeu i voteu segons sia la vostra opinió. Aquesta no es una lluita d'ideals, es una lluita sense noblesa, representativa del odi i la rancunia que ma persona i la meva actuació parlamentaria els inspira. I aixó ho demostran mos adversaris en aquesta el-lecció; jamay s'havía donat lo cas de disputar l'acta a qui ha sigut honrat pel Govern amb un càrrec en la gubernació del Estat. Estava aixó, no mes reservat al conglomerat de odís i venjances que dirigeix la política lleidatana.

Ningú pot, amb rahó, atacarme per les meves idees, ni pels meus sentiments. Soc catalá, soc autonomiste, soc liberal, i aquestes doctrines constitueixen la essencia de ma vida i de la meva actuació. A l'Assemblea de Parlamentaris vaig actuar-hi noblement, llealment, i foren ells, mos enemics d'ahir i d'avui, los quins varen fer trahició a n'aquell hermós moviment de ciutadania

que sense aqueixa trahició, hauria donat a Catalunya una autonomia democrática i a Espanya un Govern popular.

Aquella trahició va retrassar el nostre problema; avui estén mancats d'autoritat moral per a enlairar en ses mans la bandera catalana que en Novembre de 1917, varen trepitjar i vendre ignominiosament per dos carteres de Ministre. I ara reclamen la urgencia de l'autonomia integral, i per discutir-se serenamente la urgencia's retiren del Parlament. Jo us dic, el lectors, que aqueixes actitus violentes deprés d'haver governat durant un any, no tenen explicació possible, no son propies de un poble sensat com el catalá.

Devem demanar i propugnar per l'autonomia, pero devem comensar l'edifici per la base, o sia, per l'autonomia municipal, per a donar als nostres Municipis personalitat propia, hisenda propia, sense les quals no hi cab prosperitat local possible; i amb l'autonomia municipal, hem de propugnar igualment per a la obtenció de l'autonomia regional, per a recaber en favor de la regió totes les facultats inherents a la mateixa. I tot ho logrerém si som homes de bon sentit, d'ecuanimitat, de judici, que obrém amb la reflexió deguda. Perque les audacies, les violencies, no son necessaries, i menys quan com en el cas present el problema se troba en estat de maduresa, i sa solució depen mes que d'altra cosa, de reflexió, de cordialitat, de mútues rahunades transaccions.

Per aixó, jo, modest fill de Lleida, aspiro altra vegada a la re-elecció per Solsona, ahon tan grates afeccions hi tinc, per a si mereixo altra vegada la vostra representació, fer sentir la veu de la reflexió i del sá patriotisme, en aquest pugilat de **passions** i de violencies que imperan en aquest grandió problema.

Serenament vaig a la el-lecció, amb noblesa i franca llealtad vos he exposat mon pensament; tots vosaltres me coneixén, i com a bon lliberal i democrata vos dic: Votem amb subjecció a la vostra consciencia ciutadana, pensant en la prosperitat dels nostres pobles catalans i en la grandesa d'Espanya.

DANIEL RIU

Madrid 14 de Desembre de 1918

Font: "El Pais", Lerida, Martes, 17-XII-1918

MANIFEST DEL Sr. MACIÀ AL DISTRICTE DE BORGES

No he de recordar-vos la meua actuació en lo Parlament espanyol, perquè a la memoria de tothom està que ma vida politica ha sigut una lluita seguida pels ideals de Catalunya, durant la qual he combatut les oligarquies polítiques formades al redós dels partits turnants per a saquejar l'Estat convertint l'erari públic en viver de xucladors de la sang del poble i organitzant una plutocràcia que explota al contribuient i a la vegada encareix la vida del treballador; una lluita en que he avergassat la taifa de polítics que, valent-se de tots los resorts del poder, fustigava continuament i per tots els medis al nacionalisme català procurant que les nacionalitats diversificadores dels diferents grups étnics de la península ibérica restessen adormides.

La meua dignitat ciutadana no podia consentir la immoralitat política imperant; i en aquella fetxa, que tots recordareu, vaig tirar la toga de legislador a l'hemicicle del Congrés, promentent que jo no hi tornaria mentres lo poder públic estés en mans de Dato i Romanones.

D'aleshores ençà han passat mes de dos anys i, consegüent amb la meua promesa, he estat allunyat del Parlament, no intervenint en cap de les deliberacions hagudes en aquest temps.

Aquella actitud meua, que de moment no fou secundada, en lo transcurs del temps l'han adoptat altres elements que, pel seu nom i per la seua força i representació, han determinat aconteixements de gran transcendència que han tingut la virtut de canviar la situació política, esdevenint com a conseqüència l'enfonsament dels partits de torn, corromputs pels abusos del poder que havien rebaixat fins al fang de les seues concupiscències. La opinió pública, de la qual fou encarnació genuïna l'Assemblea de Parlamentaris, fallà en contra de la política vella i demostrà que la seua aspiració ferma i decidida era el renovament de la política espanyola, aportant-hi nova sava que vingés a purificar les costums de govern, a destruir lo caciquisme omnipotent sostingut per un estat centralista, a modificar la Constitució fent de manera que s'implante la llibertat de les nacions i renaixi la nova Iberia, convertida en una confederació d'Estats que lliurement puguen evolucionar vers la via del progrés per aixís gaudir la espiritualitat dels pobles que arriben a un major grau de perfeccionament.

La guerra que devasta l'Europa portará també conseqüències per a les que devém preparar-nos. La convivència en les trinxeres de tots los estaments ha fet que s'escursés la distancia entre les diferents classes socials: i aquest canvi va fent ràpidament son camí; i les persones de sentiments humanitaris haurán d'estudiar la manera de donar satisfacció a les noves exigències. Alguns dels Estats beligerants ja han adoptat mides encaminades a conseguir-ho; i els neutrals, als quals interessa tant com els altres, sentirán

la necessitat imperiosa de seguir l'exemple. Se presenten doncs problemes greus de resolució urgent, i les Corts hanràn de mostrar un gran esperit d'abnegació si volen evitar les sotragades que'ns amenacen.

Es un dels problemes plantejats per la guerra actual l'autonomia de les nacionalitats; i per consegüent hem de creure que s'apropa l'autonomia de Catalunya. És deure del catalans procurar que en la futura Catalunya autònoma s'hi sentin satisfets los homens de totes les condicions i que de ella en siguin ciutadans conscients i lliures.

Una renovació general està en vies de realitzar-se: les noves Corts son les que han de decidirla. Devant d'aquesta situació, me considero en lo deure moral de reintegrar-me a la política per aportar el meu esforç al engrandiment de Catalunya i d'Espanya i treballar pels interessos del Districte de Borges que, si durant la meua abstenció no han sigut prou atesos, seràn desde ara defensats amb més braó que mai, proposant-me utilitzar tots los medis per a que siguin dotats de vies de comunicació los pobles que no'n tinguen, i per a que siga decretada la construcció d'escoles; i oferint ajudar-los en tots los problemes locals que requereixen la meua intervenció i contribuir al desenrotllo del Districte en tot lo que signifiqui progrés material, moral i cultural.

Considerant-me reintegrat a la política en virtut de la renovació iniciada.

!Electors del Districte de Borges: jo no podia abandonar-vos, i consegüent amb la meua actuació, torno a la lluita, presentant en les properes eleccions de Diputats a Corts la meua candidatura pel Districte que tantes vegades m'ha fet alt honor d'otorgarme la seua representació, i sollicitant de tots vosaltres los sufragis que sempre he tingut i que confio no'm negareu aquesta vegada.

FRANCESC MACIÀ
Gener 1918.

Font: "Sang Nova", 11-II-1918

CIUTADANS DEL DISTRICTE DE BORGES

Mentres jo, llúito pels sagrats ideals de tota la meva vida treballant pel triomf del meu amic de l'ànima, en Humbert Torres; mentres jo vaig predicant en una creuada de dignificació ciutadana per la reconquesta del districte de Balaguer, el candidat encasillat pel Govern, el Rodés, qui deu tota la seva personalitat, el seu nom i la seva casaca de ministre als sentiments nacionalistes i republicans del poble de Balaguer i dels que vàrem presentar-lo allí, no en té prou amb la traició que us ha fet a tots, que ara vol coronar-la venint al meu districte, disputant-me la vostra confiança, atacant-me a mi en les meves mateixes posicions, que és com ferir-me en el cor.

En Felip Rodés es presente per les Borges enfront meu, aprofitant aquets moments de lluita encesa en que jo, tal com voldria, no puc estar seguidament al vostre costat.

Será necessari, amics meus, que vingui jo mateix a defensar-me? Será precís que abandoni als pobles del Urgell i del Segriá, on la llúita es verament de vida o mort, per a que defensi aquest lloc que vosaltres m'haveu donat amb tant entusiasme?

Jo crec que no, amics meus. Jo crec que vosaltres, perfectament imposats de la transcendència d'aquets moments, no necessitareu la meva preséncia per a lluitar com a homes i triomfar plenament.

I si hi ha cas necessiteu coneixe qui es qui ve a disputar-me la vostra preuada confiança, llegiu aquestes breus paraules den Daniel Riu, elles vos el donarán a coneixe de cap a peus.

.., "Una comissió d'aufalsaires de Bellpuig, Mollerusa i Linyola, acompanyada per mi aná a Madrid a veure al Ministre d'Abastiments senyor Ventosa per a recabar de dit senyor la concessió dels transports d'aufals, que era qüestió de vida o mort pels agricultors de la comarca. L'endemà d'aquesta visita, el Ministre senyor Ventosa em cridà a mi i'm digué: -Amic Riu, aquesta qüestió dels aufalsaires que vos vareu defensar ahir amb la comissió que acompanyaveu, es una qüestió molt greu. Vosaltres me demaneu que concedeixi els transports, i en contra vostre hi ha molt poderoses influéncies que demanen lo contrari. El Sr. Rodés, representant del districte d'aquesta comissió, diu que la concessió dels transports no se us deü haver de concedir; que'ls únics que tenen dret a tindre-la son els del Gremi de Vaquers de Barcelona.- Aixó em digué el Ministre.

I aixó jo estic disposat a sostindreu-ho en tots els terveys i davant de qui sigui. Ja veieu quina manera de defensar els vostres interessos té el Sr. Rodés.

Vosaltres, productors d'aufals, els únics que teniu dret a fixar el preu dels vostres productes, privats de la seva exportació, havíeu de vendre l'aufals a 4 pts. el quintá mentres el Gremi de Vaquers de Barcelona, defensat per en Rodés, venia el vostre aufals a 11 pts. fent ells el negoci amb la vostra suor, emparats per en Rodés."

.

"Com recordareu molt bé, Barcelona, desitjant resoldre la qüestió de les seves aigües potables, pretenia la concessió de les del Balira, d'aquestes aigües que serveixen per a regar els vostres camps.

El Sr. Rodés, advocat de la Catalana General de Crèdit i representant del vostre districte, lluny de defensar els vostres interessos, anà a Paris per encàrrec de la Catalana a recabar del Ministre francès Mr. Conti la concessió de l'autorització per a que la Catalana pogués vendre les aigües del Balira a Barcelona.

Aquest fet, el dia 15 de juliol de 1916 va ésser-me explicat a mi pel propi veguer d'Andorra, Sr. Josep Riba de Ordiño.

Ja veieu, ciutadans de Castellserá, que aixó no son apreciacions meves, sino fets. Aquesta es la manera com el vostre Diputat serveix els vostres interessos."

(Paraules del discurs d'En Daniel Riu en el mitin de Castellserá, celebrat el dia 8 de desembre.)

Ciudadáns de Borges, amics meus: Espanya sencera mira la nostra lluita contra en Rodés. Porteu-hi també vosaltres el vostre esforç a aquesta lluita magna. Ajudeu-nos a purificar la nostra terra; ajudeu-nos a redimir a Salaguer!

FRANCESC MACIA

Font: "Sempre Avant", 15-XII-1920

UN MANIFIESTO ELECTORAL

La "Entesa republicana de Lleida" ha hecho público el siguiente manifiesto de propaganda de la candidatura patrocinada para el copo. Dice así:

"ELECCIONS GENERALS CONSTITUENTS. -CANDIDATURA D'ENTESA REPUBLICANA-
ALS CIUTADANS DE LES COMARQUES LLEIDATANES:

"Ja tenim República. Un gest incruent del poble, escombrà les velles institucions. Però ara, entre tots hem de plasmar la nova Constitució, i hem de donar a la jove República el seu contingut.

Ni els partits ni els homes que els representen en la candidatura d'Entesa són republicans de darrera hora. Per la causa del poble han lluitat tota la vida. Poden, doncs, decorosament convertir-se en capdavanters de les hosts que han d'assegurar la salut de la República.

Anem al "copo". Aspirem a la total representació republicana en els sis llocs de la circumscripció de Lleida, precisament per això: per a donar tot l'ajut possible a la República en els seus primers i perillosos passos. Però tenim la convicció que aquesta tàctica d'avui, verament excepcional, no es repetirà. Cal que tingueu present, electors, que aqueixa operació electoral donada la disciplina de la nostra gent és cosa senzilla. Cada ciutadà pot votar quatre noms, i si es disposa, a l'urna electoral la candidatura que al respectiu districte judicial correspongui. I que li serà entregada per les delegacions autoritzades el triomf dels sis candidats nostres és segur. "Però ningú no ha d'esborrar cap nom ni ha de fer cap afegidura". Els noms que no es votin en uns indrets, es votaran en altres. Si tots procediu disciplinadament, Lleida donarà a les Corts Constituents, sis republicans autèntics.

Les nostres idees tots les sabeu. Sent vegades hem dit que som liberals i demòcrates sincers; que proclamen la llibertat dels homes i dels pobles; que concebem l'Estat com una federació de nacionalitats naturals; que la llibertat de consciència és sagrada; que cal separar l'Església de l'Estat; que entrempeiem la realització de la justícia social pels ca-

nins del liberalisme, les essències del qual no han estat pas negotades; que volent l'escola única, laica i gratuïta; accessible l'ensenyament en tots els seus graus a totes les classes socials; que els problemes de la terra de la justícia, de l'exèrcit de la beneficència necessiten canvis totals inspirats en els principis més radicals del liberalisme polític...

¿Qui pot alçar-se contra nosaltres, si no és per un interès inconcessible? Agrarisme? Producció? Cultura? En cinquanta dies el Govern Provisional de la República ha fet més que en cinquanta anys de monarquia. Ciutadans:

En aquesta hora constructiva de transformació revolucionària en què es gesta per a la Pàtria un ordre nou i un dret que ha d'ésser de tots i per a tots; en que la República novella dona els seus primers passos sobre els rostolls penxecs de misèria i d'oprobri que ens va legar la Monarquia nefasta, i en que un vent de redempció escampa per plans i serres aromes de llibertat de democràcia i de justícia social poseu els vostres cors a l'alçària de la solemnitat política en curs, i pel bon nom de les comarques lleidatanes; i per a salut de la República i de la Pàtria, féu triomfar en les urnes la candidatura del poble.

Així ho esperem del vostre seny, del vostre entusiasme i, si cal, de la vostra energia, els organismes que integren
L'Entesa Republicana de Lleida"

Candidatura Catalanista Republicana

BALANÇ ELECTORAL

Domènec Pallerola Munné (Domènec de Bellmunt)

Fou quatre anys exiliat a l'estranger durant la dictadura.
 Combaté la monarquia des de l'estranger i des de Catalunya.
 Ha donat en quatre anys 180 conferències a totes les comarques de Lleida.
 Ha escrit més de 200 articles a la premsa catalana contra el caciquisme.
 Ha estat un apòstol de la renovació lleidatana.

Josep Vives Giner

Ha lluitat com un heroi per la República a l'alta muntanya.
 S'ha passat tres anys defensant els perseguits pel caciquisme.
 Ha donat més de cent conferències d'apostolat republicà a les terres altes de Lleida.
 Ha estat un croat de Catalunya i la República durant la dictadura.

Electors:

Repasseu la candidatura de la pseudo-Entesa i llevat de la figura venerable de Macià, qui pot ensenyar aquesta fulla de serveis? Fixeu-vos en republicans d'aquella candidatura (Estadella) que han estat senadors monàrquics, que han pastejejat amb tots els partits, que a Barcelona defensa l'home que combat a Macià i que a Lleida quatre hores després es diu catalanista.

Fixeu-vos en altres republicans (Bellí) que encara fan olor de maurisme i que no saben ni parlar català.

Fixeu-vos en altres republicans (Palacin) que ensenyen el seu afany desmesurat d'acaparar càrrecs i que foren alcaldes de *Real Orden*, trencant a Lleida la democràtica tradició dels Ajuntaments populars.

Aneu-vos fixant amb aquestes dades innegables i penseu que els noms de

Domènec de Bellmunt i Josep Vives Giner

són límpids pel seu catalanisme i pel seu republicanisme; són inatacables; són homes purs, inèdits, que han aixecat les comarques lleidatanes contra el vell caciquisme i que ara planten cara, noblement, resoltament, contra els Dictadors republicans que desprestigen la República i la democràcia fent la campanya electoral amb el cotxe oficial de la Diputació i amenaçant els electors que no vulguin votar-los, amb repressàlies.

Ciudadans de les terres de Lleida! Llegiu el manifest de l'Entesa i veureu que traduït al castellà podria servir per Albacete o per Guadalajara. Ni per equivocació esmenten Catalunya. Sembla que se'n donin vergonya.

Penseu que l'al·luvió demagògic que els fa surar a l'ombra prestigiosa de Macià ha d'acabar molt aviat.

Penseu que els homes de l'Entesa (del cop!), pels seus propis mèrits, no podrien aspirar a la representació popular.

Ciudadans de la circumscripció de Lleida: Heu's ací el nostre programa en quatre paraules:

Defensar l'Estatut de Catalunya a les Constituents.

Propugnar per una Constitució democràtica.

Defensar la República federal.

Estar al servei dels lleidatans contra el caciquisme.

Lluitar per la veritable llibertat i per la veritable democràcia.

Lleida, 23 de juny de 1931.

Domènec Pallerola Munné

(Domènec de Bellmunt)

Josep Vives Ciner

Lleida, 26 juny de 1931.

15 cèntims.

CLIXÉ ELECTORAL
ELS NOSTRES ENEMICS

436

Els enemics de l'Esquerra,
-tots ells cacics fracassats-
s'entretenen aquests dies
en escriure i propagar
les notícies més absurdes
i els insults més denigrants
contra els homes de l'Esquerra
que han comés el gran pecat
d'anar sols, sense barrejes,
a la lluita electoral
d'on sorgiran els patriotes
del Parlament Català.

Els enemics de l'Esquerra
van pel món aclaperats,
perquè a tot arreu els reben
amb cridoria i els punys alts
per l'estúpida barreja
que han fet amb llurs ideals,
contuberni que rebutja
tot el poble lleidatà
el qual vol les coses clares
i no com el què ara fan
d'anar junts reaccionaris,
monàrquics, republicans,
clericals, socialistes,
lliguers i gent liberal...
la més repugnant sanfaina
que Lleida haurà contemplat.

Devant d'aquest espectacle
tan funest pels ideals
de Catalunya i República
que aquests partits van donant,
veurem aixecar-se el poble
el dia vint, en un clam
els dirà: ... arri, carnussos!
Tornen-se'n al vostre cau
a satisfer apetències
renyides amb la moral.
Nostres vots son per l'Esquerra
que acabdilla el gran Macià,
al seu esforç, Catalunya
d u les seves llibertats,
el seu gest heròic i noble
Catalunya no ha oblidat,
qui no el voti traiciona
el seu deure més sagrat,
les comarques lleidatanes
a l'Esquerra votaran
amb el més ferm entusiasme
tot crident... Visca en Macià

PEP DE RUFEA

Font: "La Jornada", 15-XI-1.932

I... després de la contesa
desplegada amb tota barra,
per la gentota que resa
i...reparteix "botifarra";
ja no ens toca altre remei
que obeir a gent mesquina,
a farsants, amics del rei
i altres flors de llei carlina.
Però això no està prou clar,
i d'ací a un altre dia,
podrem molt bé demostrar
a la gent de sacristia
que si vo (sic)pujar al poder
hi haurà bon xic de feina,
que si ella tèn diner,
la raó ... és millor eina.
I aquesta bona raó
la té el poble que bé pensa,
i es defensa amb molt braó
si rep mai alguna ofensa...
Però no hem vist la derrota
que algú vol mig suposar,
car si tanta xusma votà...
clar que mils cal ben comptar!
I contesa electoral
es d'alió que fa mig riure,
sobre tot, a l'imparcial
que ho vol veure i descriure;
perquè es diu tants de coses
-cada ú pel seu costat!
sempre, sempre fatigoses,
i sens gota claredat...
Que si volen que ho diga,
soc jo que aixeco el gall
contra la rastrera "Lliga",
perquè vol el millor tall.
I que hegi perdut l'Esquerra,
això ho cal ben discutir,
puix no cal tocar la berra
ni que es posi a divertir
aquell Partit molt sapastre
que és del món un mal major,
que, manant, era un desastre,
i seus manà un ..."ratador".
Doncs, donant tall i cadira
les forces del bon Cambó,
no és estrany que fecin fira
amb anyells d'escorxadó...

CASES I BERTRAND

Font: "El País" 24-XI-1.933

Capellans, ¡ai! capellans,
que en pensen fer la punyeta
a tots els bons catalans
que no votin a la dreta...
Bon cop de falç !Bon cop de falç!
que som en temps de sega.

N'es valent el liberal,
puix no torna endarrera,
ja pots vindre clerical,
que tranquil ben bé t'espera.
Bon cop de falç
no deixarem la sega.

Fins les monges votaran
disfressades de pellaire,
i després se'n tornaran
al convent a fer de "mare".
Bon cop de falç.....
que el temps es posa magre.

I faren les eleccions,
com si féssim una guerra
bo i guardant les "posicions"
que pertanyen a l'"Esquerra"...
Bon cop de falç.....
minyons d'aquesta terra...

Si la dona fes guanyar
els fantasmes de la dreta,
ja en veuríem arribar
el mal temps de la desfeta
Bon cop de falç.....
que ens volen fer la llesca.

Catalunya liberal
vol sortir de la tempesta
escombrant al clerical
i després fer la gran "festa":
Bon cop de falç.....
i amunt, a fer garbera...!

Qui ho veu i qui ho ha vist!
la genteta de sotana,
tot burlant a Jesucrist
no faran el que "Déu" mana...
Bon cop de falç.....
és que són gent ...cristiana...!

Si perdem la llibertat,
qué farem de nostra terra?
no tindrem repòs donat,
sempre, sempre, farem guerra!
Bon cop de falç.....
votem, tots els d'esquerra...!!!

Catalans, no us refieu
de la gent del vestit negre,
que llur cor el trobareu
canegat sempre de pebre
Bon cop de falç.....
fugiu del vestit negre!

Els qui tenen algun ral
volen ser del poble, sogres,
tot matant al liberal
i portant la gana als pobres!
Bon cop de falç.....
que no volem més "sogres"

Du que porten el puny clos,
que la ràbia els domina;
i tot per fè amb avròs...
la que no du "mantellina"
Bon cop de falç.....
que ve la gent carlina...

Ara és hora catalans
ara és hora d'està alerta:
cal tombar els capellans,
¡ape! Poble: tu desperta!
Bon cop de falç.....
que la por ja deserta....

I quan torni a gallejar,
el gall de la carlinada,
tornarem a guerrejar
amb la fe més abra cada...
Bon cop de falç.....
la sement és segada.

I quan sigui net el blat,
quan estigui l'era neta,
cuidarem amb bon esclat:
no volem gent de la dreta!
Bon cop de falç.....
pagesos a fer feina!

CARLES VAHOLA I DERNIA

CANDIDATURA

UNIO DE DRETES DE LA CIRCUMSCRIPCIO ELECTORAL DE LLEIDA

Manuel Florensa Farré	Lliga Catalana
Lluís G. Pinyol Agulló	Lliga Catalana
Lluís Massot Balaguer	Lliga Catalana
Casimir de Sangenís i Bertrand	Tradicionalista

Ciudadà, si vols defensar la família,
religió, ordre i propietat, vota aquesta
CANDIDATURA

AVANT

Els qui vulguin la República dins un
règim de confusió, de lluites dema-
gògiques, sectàries i d'empobriment
del país, que votin la candidatura d'

ESQUERRA REPUBLICANA

Els qui vulguin la República dins un
règim democràtic, de responsabilitat i
dignificació ciutadana en bé de la cul-
tura i riquesa dels pobles, que votin
la candidatura de

UNIÓ DEDRETES

CIUTADÀ
CATÒLIC.

Examina amb cura les llistes
del Cens electoral i observa si el teu
nom hi figura degudament, amb els
altres de la teva família. ❧ ❧ ❧

Informa als teus parents, amics i co-
neguts de les dades que els interes-
sin, derivades del Cens electoral.

Procura que ningú d'ells voti la
candidatura esquerrana. ❧ ❧ ❧

FABRICA DE MIRALLS
de totas menes amb tota de muntanyes
MAQATZEMS
Gardosa & Masot S. A.
Av. República 44 - Telèfon 33
LLEIDA

de Catalunya
LA JORNADA
Any IV - Núm. 346 Setmanari oficial a l'Empori Republicà de Catalunya Preu 15 cèntims
LLEIDA: dimarts 27 d'octubre de 1933. Dedicació i Administració: Dimarts, 34.

Proposta reconstruïda
LAVADOR
WATSON, etc.
de tota menes i preus
MAQATZEMS
Gardosa & Masot S. A.
Av. República 44 - Telèfon 33
LLEIDA

A les dones de Catalunya

AVISOS URGENTS

S'acuaa un dels moments més transcendents per a la vida de Catalunya i de la República.

Per primera vegada, les dones podreu fer us d'aquell gran dret que us ha estat concedit: el dret electoral.

Abans, en temps de la monarquia, vosaltres no éreu res. Cap dret civil ni polític no us era reconegut. Ara, gràcies a la República, us trobeu en el mateix nivell moral, polític i social que els homes. El vot que es concedia a l'ignorant, al jugador, al viciat, a vosaltres, dones, se us negava. Es la República que us ha igualat a l'home. Per això no podeu ésser enemigues seves. Per això votareu per ella, per aquell nou regim justicier i igualitari que us ha donat els drets que us corresponien.

De la vostra voluntat, doncs, depèn, tan com de la dels homes, la llibertat de Catalunya, la consolidació de la República, que Espanya conservi el lloc preminent que avui ocupa en el món civilitzat, gràcies a l'obra iniciada en aquella jornada memorable del 12 d'abril de 1931 en que el poble, cansat de tanta vergonya i de tanta tirania, derroca la monarquia.

No us recordeu el Marroc? Quantes de vosaltres deuen piurar la perduda d'un fill, d'un germà, d'un ésser estimat, mort en terres d'Àfrica, en aquell cementiri immens dels fills d'Espanya, que engolia els milions del presupost arruïnant la nostra hisenda, empresa de mort i de desprecis promoguda principalment pel rei caigut. Ara es hora de passar complex.

Ara es hora de benjar-vos de la sang vessada inútilment en territori africà.

Les forces reaccionàries, en aqueixa lluita electoral que s'opropa, confien en vosaltres, dones. En la vostra indiferència, en la vostra manca de preparació política, en que us deixareu ensibornar per

la sacristia. Deixeu per a les dones esclaves de seu fanatisme la trista feina de volguer resuscitar la monarquia caiguda.

Vosaltres, dones modestes del treball i de la llar, ne les ajuntades dels tallers, les que heu de tenir cura dels vostres fills, les que coneixeu les necessitats apremiantes de cada dia, heu de sortir al carrer a aturar l'allau de les fanatiqueres, que tant es mouen en aqueixa aies. Hi va la cultura dels vostres fills, la dignitat i la llibertat del nostre poble.

Catalunya us necessita. Reclama la vostra ajuda, el desinterès de la vostra propaganda, el vobie entusiasme de les vostres coniecions republicanes.

Si estimem la vostra terra, si volem conservar el nou regim popular, voteu per la República. Planeu cara a la reuerció. No es una vergonya, en aqueixa temps, que els carlins, aquells que en dues guerres, feren vessar la sang dels homes liberals, guen sortir de casa? Doncs ja ho veieu la Lliga s'ajunta amb ella i us demanara cu vosres vots. La Lliga, emparaura fins al darrer moment de la monarquia caiguda, es presenta a la batalla ajuntada amb els partidaris del carlisme.

Aqueixa provocació l'heu de recollir degudament. Endavant, doncs liberals i republicanes! Amb l'alegria d'actuar per la nostra estimada Catalunya, i per la República espanyola, voteu per l'Esquerri Republicana de Catalunya per a donar la resposta deguda als que, desconfienent-vos, confien que no sabreu correspondre amb moneda d'agraïment a la República que us ha elevat en

tota la seva plenitud a la noble categoria de ciutadanes.

A cada poble, a cada carrer, a cada casa, feu feina, animeu les indecises i procureu que en la nostra terra lleidatana, de la nostra tradició tan liberal, les dones, amb el seu vot, contribuïssin a la victòria catalanista i republicana del dia d'inau de novembre proper.

AL PARADIS, POU LA DONA QUI TEMPTÀ L'HOMME. ARA ES L'HOMME QUI CONVINA A LA DONA A VINDRE LA PENA ELECTORAL, I REPAREU QUE EVA NO HI PÒS A NALLA CERA...

Interventors

De molts pobles ens manquen, encara, les Nistes d'Interventors i Suplents de cada Col·legi electoral. El temps és justíssim. Demanem als amics de l'E. R. de Catalunya dels pobles de la Circumscripció lleidatana, que si no ho han fet, cumpliments immediatament aqueix servei. Adreçar les cartes a JOVENTUT REPUBLICANA de Lleida.

Pasquins

Amics de l'Esquerri: empegueu en els llocs més visibles de la vostra població, els pasquins que anreu rebent setmanament.

Ais electors de Lleida

Per l'Oficina Electoral de JOVENTUT REPUBLICANA venen a informar-se del Col·legi en han de votar un premi de 300 pessones diàries.

Si abans d'emetre el vot no heu fet aqueixa comprovació, i heu dit-seu per darrera hora, no hi haurà possibilitat material de servir-vos.

Tot seguit, passeu per la nostra Oficina Electoral.

DONES:
No feu cas dels capellans, ni de les dames que volen conoixer-vos.
El vostre deure és votar pels ideals d'Esquerri.

a bons catalans, alerta a tot hora! per Catalunya, per la República i alerta molt alerta! el votem que la prepara lluita civil ca del 19 de novembre vinent, sigui la garantia absoluta del triomf definitiu dels nostres ideals.

ALERTA!

Alerta, no alerta forí i poder, és el crí que tot fervent republicà i catalanista ha de donar resposta en aqueix moment de la nostra història. Cal repetir una vegada més, que la data del 19 de novembre prop vinent, sarà més important encara, que la data memorable i històrica del 12 d'abril de 1931. Les eleccions municipals, comença de la immediata categoria dels barrials i del cervi de règim a Espanya, signa una irreflexible i una important norma, i les eleccions municipals, comença de la immediata categoria dels barrials i del cervi de règim a Espanya, signa una irreflexible i una important norma, i les eleccions municipals, comença de la immediata categoria dels barrials i del cervi de règim a Espanya, signa una irreflexible i una important norma...

de tots els elements reaccionaris d'Espanya. I presant com dearies portar a la pràctica aqueixa liquidació revolucionària, no ens podríem dir, que tant és l'impediment orgànic de tota la millora d'ordre social, l'ètica i polític, s'alcarien amb un desparatisme gran, augmentat fins a proporcions increíbles, altres Nistes, que pocs dies el desembre l'espert de revolta de tota aqueixa comunitat, que amb aqueixos dos anys de República, se s'han pogut aconseguir a la vida de casa, a la vida del treball, del seu treball. Caldrà clar com d'elements dretes que s'entran, formen conglomerats electorals escandinos i asseguraran una relativa preponderància en la vida de la nació, per a tenir la seguretat de que voten portar a terme tot aqueix pla, que so-

nostres succeïssim tan que aconseguir se alguns esperes? Què es pot esperar d'aqueixos tradicionals, militans reaccionaris, altres elements reaccionaris, per el cas—per cert gran probable—d'arribar a fer-se els amos de la nació? Hom pot establir la cohesió necessària com punt del mapa d'Espanya, conegut amb els noms d'Alamanyes, Itàlia, Portugal, etc., i sense veure les llurs, retrocedint només un xic de incertícia i grans-se de cara al passat, pensem amb l'Espanya de Primo de Rivera, l'Espanya dels anys 33 al 31 i hauríem vist el paper que podria jugar en el nostre país, que—que les dretes necessàries, encunades pels exemples de les bandes letals catalanes a Europa, arribessin a tenir poder. L'Alerta doncs, cal donar lo

continuament, en tot moment, a l'amic, a la família, als tallers, entre en la fe activa i gran ramada, cal donar-lo ben curt, ben sít i ben clar, sense remor cap bri d'orgue al cor, donant a entendre que l'espert de la revolució és tan sànc i que el per no d'aqueixos anys de l'història dels pobles s'arribava a aconseguir l'esset de les dretes al poder i les dretes espanyoles per assolir-lo hauríem estat les de sempre, de a dir: la cohesió, el bloqueig per la tan poder als territoris i servidors seus, entre el còmet de la luita a la seva llar, o votar llurs condicions, l'espert retornador l'espert revolucionari que això és la guerra del 12 i 14 d'abril, tornaria a sorgir més potent, més vigorosa, més ardit que mai. Alerta com a republicana d'Esquerri i alerta també, com

FABRICA DE MIRALLS
de tota mena amb tota els models
MAGATZEMS
Cordoba & Munne S. A.
Ae República 44 - Teléfon 88
LLEIDA

LA JORNADA
Biblioteca de Catalunya a
Patru de la Generalitat
BARCELONA

JORNADA

Any IV - Núm. 548 - Número oficial de l'Esquerra Republicana de Catalunya - Preu 15 cèntims
LLEIDA: d'ahir fins 14 de novembre de 1933. Redacció i Administració: Diada, 34.

Frangit concordi
LAVABOS,
WATERB, etc
de tota tipus i preus
MAGATZEMS
Cordoba & Munne S. A.
Ae República 44 - Teléfon 88
LLEIDA

CIUTADANS, A LES URNES! Per Catalunya i per la República

Després dels set anys ominosos de Dictadura, el poble, en un gest de dignitat, bandejà la monarquia i inaugurà la República.

Les Corts Constituents, en mala hora dissoltes, han posat, amb la seva magna obra legislativa, els fonaments d'un nou Estat.

Les lleis votades—lleis escolars, laiques, socials, militars, agràries—són escriptes en la fredor del paper. Ara es tracta de plasmar-les en la realitat viva i fecunda.

Tot allò que vivia grassament del privilegi i de l'excepció s'ha aplegat contra la República. Voldrien que tornés el passat d'oprobri i de vergonya. Voldrien delinir el curs de l'obra fins ara portada a cap. Que tornés el rei, i els jesuïtes, i el predominni de poders estrangers. Que el laïcisme fos esborrat de la Constitució, aqueixa Constitució que la Lliga, aliada a Lleida amb els carlins, no ha volut i que voldria tirar per terra.

Tu, home liberal, d'esquerra, republicà de cor, que veus realitzada la teva aspiració de tota la vida, no ho consentiras. I tu, dona, elevada per la República a la plena categoria de ciutadana, tampoc, i volaras, alegre i agraiada, per la República. I tu, obrer, que veus la conjura sinistra de l'anarquisme fassat amb les dretes, menys que ningú.

Es tracta de consolidar per a sempre la nostra estimada institució republicana. Es tracta d'aferrar d'una vegada el regim autònom de Catalunya i dels altres pobles d'Ibèria que el de-

manin. La lluita de diumenge és tan decisiva pel nostre esdevenir com la històrica del 12 d'abril de 1933.

Als nostres correligionaris, als homes que militen en la disciplina de l'Esquerra Republicana de Catalunya eis hem de dir que en l'hora de la bu-

llada decisiva, tota feblesa o tot manteniment es intolerable. La candidatura del Partit, deu ésser votada sense la més petita modificació, que seria considerada com una fallu greu, com una deserció en el moment crític, davant l'enemic.

La jornada del proper diumenge ha de dir si els ciutadans de Catalunya volen viure en un regim de llibertat, o per contra si estimen convenient tornar a la vida misèrica de la monarquia. Cal que l'estimant treballador hi pensi: el triomf de les dretes antirepublicanes vol dir la revisió social que tanta benèfici ha portat al treballador.

Als catalanistes i republicans de l'exterior, no eis costarà gaire de veure que essent la Lliga i els carlins eis enemics de les nostres llibertats. L'única força que pot canalitzar utilment els vots per a derrotar-la, és l'Esquerra Republicana de Catalunya. Eis demanem que la votin si no volen fer el joc a l'enemic.

CIUTADANS: Ningú no dubta del triomf de la nostra Candidatura, ni eis nostres mateixos adversaris. Però no visquem refals. Aproveiteu eis moments i, com mai ho hagiu fet, renoueu en aqueixa terra lleidatana les vicories passades i voteu disciplinadament per a Diputats a Corts als ciutadans.

EL NON-SENYAL DE MACIÀ EN HA DUT TRES VEGADES A LA VICTÒRIA. ES QUE EL POBLE VEU EN ELL L'HOME QUE NO HA BOCALAT MAL, QUE NO HA MANGAT A CAP PARALLA. EL POBLE DE CATALUNYA EL SEGUIRÀ DE NOU EN LA JORNADA DE DIUMENGE.

Epifani Bellí Castiel
Lluís Bello Trompeta
Josep Sastre Torruella
Ferran Zulueta Giberga

Així ho espera, per l'Esquerra Republicana de Catalunya, el Comitè Executiu Central de la Federació de Lleida.
Lleida 12 de novembre de 1933.—El President, HUMBERT TORRES.—El Secretari, FREDERIC MULET.

Una Catalunya viva només poden crear-la les Esqueres amb les seves lleis de llibertat i de dignitat. Una Catalunya viva no pot sortir dels fanàtics ni dels plutòcrates, dels jesuïtes ni dels capitans d'indústria, dels carlins ni dels monàrquics disfressats.

Cambó matà Catalunya. Macià galvanitzà el cadàver de Catalunya i ha fet possible la seva autonomia. Cambó, traï. Macià no ha traït mal. Ni quan eis gestos de rebel·lia podien costar la vida.

APÈNDIX Nº 5:
TIPOLOGIA ELECTORAL DELS MUNICIPIS DE
LLEIDA.

LA CERDANYA	O.	NP.B.	Iv
314 Bellver de Cerdanya	1	2	2
317 Eiler	2	1 +	7
320 Eies	1	3	9
313 Montellà de Cadí	1	2	2
310 Músser i Arànsor	1	3	10
316 Prats i Sampsor	1	2	1
319 Prullens	1	1	4
315 Riu del Penós	1	2	10
318 Talltendre	1	2	2
311 Vil·lec i Estana	1	2	2

L'ALT URGELL

302 Alàs	1	1	4
283 Alinyà	1	3	13
297 Anserall	1	3	14
294 Aravell	2	3 +	5
300 Arcavell	1	2	8
287 Arfa	2	1 +	6
308 Aristot	2	3 +	9
298 Ars	2	1 -	12
306 Arsèguell	2	2 +	4
271 Bassella	3	3	10
309 Bescaran	2	2 -	12
279 Cabó	2	2 -	8
292 Castellbó	1	3	4
295 Castellciutat	2	2 +	3
305 Cava	1	3	10
303 Cerc	1	3	5
299 Civis	1	3	8
276 Coll de Nargó	2	2 +	3
301 Estimariu	1	2	8
277 Figols d'Organyà	1	1	2
286 Fòrnols	1	3	6
274 Gavarra	2	3 -	10
281 La Guàrdia d'Ares	1	3	5
280 Taus	2	3 +	17
290 Guils del Cantó	1	1	5
304 Josa de Cadí	1	2	5
275 Montanisell	1	3	12
289 Noves de Segre	1	2	1
273 Oliana	2	2 -	4
278 Organyà	2	2 +	5
291 Pallerols del Cantó	1	2	2
293 La Parròquia d'Hortó	2	3 +	7
272 Peramola	2	2 +	7
288 El Pla de Sant Fins	2	2 -	5
296 La Seu d'Urgell	2	2 +	4
307 Tolóriu	1	2	2
282 Tost	2	3 +	13
285 Tuixén	1	3	2
284 La Vanse	2	3 -	10

EL PALLARS SOBIRÀ

29 Alins	1	3		12
35 Altron	2	2	-	14
47 Baén	2	3	-	16
48 Castellàs	2	3	-	24
36 Enviny	2	3	+	12
32 Escaló	2	3	+	21
25 Espot	2	2	-	45
43 Estac	2	3	-	20
27 Estaon	2	3	+	9
24 Esterri d'Aneu	1	2		5
30 Esterri de Cardós	2	3	+	16
40 Farrera de Pallars	2	3	+	11
46 Gerri de la Sal	2	2	+	3
19 Gil	1	3		2
26 Jou	2	2	+	10
28 Lladorre	1	3		16
38 Llavorsí	1	3		11
34 Llessui	2	3	-	10
44 Montcotès de Pallars	2	2	+	20
45 Peramea	2	3	-	33
37 Rialb de Noguera	1	3		8
31 Ribera de Cardós	1	2		4
23 Son	1	1		6
41 Soriguera	1	2		11
20 Sorpe	1	3		2
42 Sort	2	1	+	8
33 Surp	1	2		18
39 Tirvia	1	2		6
21 Unarre	2	3	+	5
22 València d'Aneu	1	2		9

LA VALL D'ARAN

14 Arties	1	2		7
5 Arrés	1	1		6
8 Arròs i Vila	1	2		9
17 Bagerque	2	2	+	4
1 Bausén	1	3		5
9 Betlan	1	2		13
7 Les Bordes	1	3		10
4 Bossost	1	3		4
3 Canejan	2	3	+	20
12 Escunyah	1	1		5
10 Gausac	2	1	-	8
15 Gessa	2	2	-	6
2 Les	1	2		5
16 Salardú	1	3		6
18 Tredós	2	2	+	11
11 Viella	2	1	+	4
13 Vilac	2	1	+	6
6 Vilamòs	1	2		5

EL PALLARS JUSSA

76	Abella de la Conca	1	3		18
73	Aramunt	1	2		8
56	Barruera	2	3	+	2
80	Benavent de Tremp	1	2		5
62	Benés	2	3	+	13
50	Claverol	2	2	+	4
78	Conques	1	2		3
61	Durro	2	3	+	16
70	Figols de la Conca	1	3		8
65	Espluga de Serra	1	3		6
79	Figuerola d'Orcau	2	2	+	4
85	Guàrdia de Tremp La	1	3		34
69	Gurp de la Conca	1	3		7
77	Isona	1	2		4
58	Llesp	2	3	-	14
87	Llimiana	2	3	+	6
60	Malpàs	2	3	+	3
54	Mont-ros	1	2		2
83	Mur	2	3	+	14
74	Orcau	1	3		9
49	Hortoneda de la Conca	2	3	+	8
82	Palau de Noguera	1	2		4
51	La Pobla de Segur	2	2	+	4
53	La Pobleta de Bellvei	2	1	+	19
59	Pont de Suert	1	1		3
68	Salàs	1	2		4
86	Sant Serni	1	2		5
84	Sant Esteve de la Sarga	2	3	-	32
88	Sant Miquel de la Vall	1	2		6
75	Sant Romà d'Abella	1	3		9
89	Sant Salvador de Toló	1	3		7
66	Sapeira	1	3		4
63	Sarroca de Bellera	2	3	+	6
52	Senterada	1	3		9
67	Serradell	1	3		9
80	Suterranya	2	2	+	9
72	Talarn	1	2		5
55	La Torre de Cabdella	1	3		6
71	Tremp	1	2		3
57	Vilaller	1	3		3
81	Vilamitjana	2	3	+	43
64	Viu de Llevata	1	3		5

EL SOLSONES

264	Castellar de la Ribera	3	3		40
261	Clariana de Cardener	3	1		10
267	Guixers	1	3		4
265	Lladurs	2	2	-	14
255	Llanera	2	3	-	20
257	Llobera	2	3	-	7
256	Navès	3	2		18
270	Odèn	2	2	-	54
262	Olius	3	3		13
269	La Pedra i Coma	1	2		5

256 Pinell	3	3		17
258 Pinós	3	3		19
260 Riner	3	3		13
258 Sant Llorenç de M.	3	1		2
263 Solsona	2	3	-	4

LA NOGUERA

95 Ager	2	3	+	11
117 Albesa	1	1		5
116 Alfarràs	1	2		5
114 Algerri	1	2		3
100 Albs de Balaguer	1	1		1
92 Anyà	1	2		1
101 Artesa de Segre	1	1		2
98 Les Avellanès	2	2	+	15
121 Balaguer	2	1	+	2
91 Baronia de Rialb	1	3		9
124 Bellocaire d'Urgell	2	2	+	13
130 Bellvís	2	2	+	5
106 Cabanabona	2	2	-	4
112 Cmarasa	1	2		2
113 Castelló de Farfanya	2	1	+	2
111 Cubells	2	1	+	7
94 Fontllonga	1	3		9
110 Foradada	1	2		1
115 Ivars de Noguera	1	1		5
128 Linyola	2	2	+	4
120 Menàrguens	1	2		13
125 Montgai	1	2		4
107 Oliola	2	3	-	10
97 Os de Balaguer	2	2	+	1
127 Penelles	2	2	+	3
131 El Poal	2	1	-	3
103 Ponts	2	1	+	2
118 La Portella	2	1	+	8
109 Preixens	2	2	+	6
99 Santa Linya	2	1	+	3
129 Tèrmens	2	1	+	2
104 Tiurana	2	2	+	22
119 Torrelaneu	1	2		1
102 El Tossal	1	2		6
96 Tragó de Noguera	2	2	+	13
108 Tudela de Segre	1	2		4
112 Vallfogona de B.	2	1	+	2
105 Vilanova de l'Aguda	2	3	-	20
93 Vilanova de Meià	1	2		5
126 Bellmunt d'Urgell	2	1	+	4
123 La Sentiu de Sió	2	2	-	4
<u>L'URGELL</u>				
227 Agramunt	1	1		3
216 Anglesola	2	2	+	3
215 Barbens	1	3		7
200 Belianes	1	2		3
211 Bellpuig d'Urgell	1	1		2
212 Castellnou de Seana	2	1	+	8
226 Castellserà	2	1	+	1
206 Ciutadilla	1	1		5

223	Claravalls	2	3	+	12
229	Donzell	2	2	-	15
222	La Figuerosa	2	2	+	6
225	La Fuliola	2	2	+	3
205	Guimerà	2	1	-	2
214	Ivars d'Urgell	1	2		4
201	Maldà	2	3	+	7
219	Montornès de Segarra	2	2	-	12
207	Nalec	1	1		2
202	Els Omells de Na Gaia	2	3	+	18
230	Ossó de Sió	1	2		4
210	Preixena	2	1	+	3
228	Puigverd d'Agramunt	1	2		5
208	Rocafort de Vallbona	2	2	-	14
204	Rocallaura	2	2	+	11
209	Sant Martí de Maldà	2	2	+	7
221	El Talladell	1	1		3
220	Tàrraga	2	2	-	6
224	Tornabous	1	2		1
203	Vallbona de les Monges	2	2	-	13
218	Verdú	2	3	-	9
217	Vilagrassa	2	1	+	6
199	Vilanova de Bellpuig	2	1	+	7
213	Vila-sana				

LA SEGARRA

233	L'Aranyó	2	3	+	5
254	Biosca	3	3		23
241	Cervera	2	2	+	8
242	Estaràs	2	3	-	22
231	Florejacs	1	2		5
238	Freixanet de Segarra	2	3	-	6
234	Granyanella	2	2	-	17
235	Granyena de Segarra	2	2	+	4
247	Guissona	2	2	+	5
250	Ivorra	3	3		2
249	La Manresana	2	2	+	5
252	Massoteres	2	3	+	8
236	Montoli de Segarra	2	3	-	2
243	Les Cluges	1	2		2
232	Les Pallargues	1	2		4
244	La Prenyanosa	2	3	-	12
253	Sanatja	2	2	-	1
239	Sant Antolí i Vilanova	2	3	+	9
248	Sant Guim de la Plana	2	2	+	5
240	S. Pere dels Arquells	2	3	-	21
249	S. Ramon del Portell	2	2	+	8
237	Talavera	2	2	+	9
245	Tarroja de Segarra	2	2	+	8
251	Torà de Riudregós	2	1	+	4
246	Torrefeta	1	3		11

EL SEGRIÀ

164 Aitona	2	1	+	5
139 Els Alamús	1	2		5
156 Albatàrrec	1	2		4
172 Alcanó	1	2		6
153 Alcarràs	1	2		1
140 Alcoletge	1	2		3
160 Alfés	1	2		6
148 Alguaire	1	2		4
150 Almacelles	1	1		1
168 Almatret	1	2		1
149 Almenar	1	2		4
157 Artesa de Lleida	1	1		4
159 Aspa	1	1		2
138 Bell-lloc	1	2		2
143 Benavent de Segrià	2	1	+	10
142 Corbins	2	3	+	12
136 Fondarella	2	1	+	1
133 Golmés	1	2		2
167 La Granja d'Escarp	1	1		1
170 Llardecans	2	1	+	4
152 Lleida	1	2		2
169 Maials	1	2		1
156 Massalcoreig	1	1		1
134 Miralcamp	2	2	+	5
135 Mollerussa	2	2	+	2
155 Montoliu de Lleida	1	2		4
132 El Palau d'Anglesola	1	2		8
158 Puigverd de Lleida	1	3		4
146 Rosselló	2	1	+	5
171 Sarroca				
165 Serbs	1	2		2
137 Sidamon	2	1	+	4
154 Sonadell	2	1	-	10
163 Soses	1	2		4
161 Sunyer	1	2		1
173 Torrebeßes	2	1	+	5
145 Torrefarrera	1	1		2
162 Torres de Segre	2	1	+	6
144 Torre-serona	1	1		2
151 Vilanova d'Alpicat	1	2		2
141 Vilanova de la Barca	2	1	+	2
147 Vilanova de Segrià	1	1		3

LES GARRIGUES

183 D'Albagés	1	1		3
192 D'Albi	1	3		7
198 Arbeca	1	1		2
176 Bovera	2	2	+	20
194 Les Borges Blanques	1	1		2
182 Castellidans	1	1		4
184 Cervià	1	2		10
181 El Cogul	1	1		2
190 L'Espluga Calba	1	3		20
193 La Floresta	2	1	-	7
189 Fulleda	1	1		3
175 La Granadella	1	2		6

174	Granyena de les G.	2	1	+	1
178	Juncosa	2	1	+	3
195	Juneda	1	2		4
191	Els Omellons	2	2	+	8
185	La Pobla de Cérvoles	3	3		30
177	La Pobleta de la G.	1	1		2
197	Puiggròs	2	2	-	7
180	El Solerès	1	2		5
188	Tarrés	3	1		6
179	Els Torns	2	1	+	3
196	Torregrossa	1	1		2
186	El Vilosell	2	1	+	2
187	Vinaixa	1	2		8

O= orientació del vot

%P= participació

-, = l'esquerra amb més o menys del 50% dels vots

I = índex de variació

ÍNDICE DE CUADROS:

PRIMERA PART: LA RESTAURACIO MONARQUICA

- Quadre nº 1: Eleccions legislatives de 1-II-1891
- Quadre nº 2: Eleccions legislatives de 5-III-1893
- Quadre nº 3: Eleccions legislatives de 12-IV-1896
- Quadre nº 4: Eleccions legislatives de 27-III-1898
- Quadre nº 5: Eleccions legislatives de 16-IV-1899
- Quadre nº 6: Eleccions legislatives de 19-V-1901
- Quadre nº 7: Eleccions legislatives de 26-IV-1903
- Quadre nº 8: Eleccions legislatives de 12-IX-1905
- Quadre nº 9: Eleccions legislatives de 21-IV-1907
- Quadre nº 10: Eleccions legislatives de 8-V-1910
- quadre nº 11: Eleccions legislatives de 8-III-1914
- Quadre nº 12: Eleccions legislatives de 9-IV-1916
- Quadre nº 13: Eleccions legislatives de 24-II-1918
- Quadre nº 14: Eleccions legislatives de 1-VI-1919
- Quadre nº 15: Eleccions legislatives de 19-XII-1920
- Quadre nº 16: Eleccions legislatives de 29-IV-1923
- Quadre nº 17: Caràcter dels comicis legislatius del període 1891 - 1923.
- Quadre nº 18: Eleccions disputades entre...
- Quadre nº 19: Eleccions no disputades a causa de....
- Quadre nº 20: Total d'escons guanyats per ...
- Quadre nº 21: Eleccions anul.lades i protestades a cada districte
- Quadre nº 22: Participació/disputa per l'acta de la Seu d'Urgell
- Quadre nº 23: Origen dels diputats
- Quadre nº 23a: Origen i lloc de residència dels diputats
- Quadre nº 24: Origen i període d'elecció dels diputats
- Quadre nº 25: Categories sòcio-professionals

- Quadre nº 26: Filiació dels diputats
- Quadre nº 27: Filiació dels candidats perdedors
- Quadre nº 28: Professi6, origen i filiaci6 dels diputats
- Quadre nº 29: Diputats/Actes
- Quadre nº 30: Càrrecs polítics dels 18 diputats lleidatants
- Quadre nº 31: Diputats a Corts entre 1890 - 1923
- Quadre nº 32 : Candidats a Corts entre 1890 - 1923
- Quadre nº 33: Senadors entre 1890 - 1923
- Quadre nº 34: Resum dels resultats de les eleccions a l'Ajunta-
ment de Lleida (1890-1923)
- Quadre nº 35: Resum dels resultats de les eleccions a la Diputa-
ci6 (1890-1923)
- Quadre nº 36: Resum dels resultats de les eleccions legislatives
- Quadre nº 37: Composici6 de l'Ajuntament de Lleida (1901 -1923)
- Quadre nº 38: Composici6 de la Diputaci6 (1891 - 1923)

SEGONA PART: LA SEGONA REPUBLICA

- Quadre nº 1: Resultats de les eleccions municipals de 1931 a la província de Lleida.
- Quadre nº 2: Resultats de les eleccions municipals de 1931 a la ciutat de Lleida.
- Quadre nº 3: Eleccions constituents de 1931: resultats per comarques.
- Quadre nº 4: Eleccions constituents de 1931: índex de correlació provincial i per municipis de més i de menys de 500 habitants.
- Quadre nº 5: Eleccions legislatives de 1933: resultats per comarques.
- Quadre nº 6: Eleccions legislatives de 1933: índexs de correlació provincial i per municipis de més i de menys de 500 habitants.
- Quadre nº 7: La Cerdanya: resultats de les eleccions municipals 1934.
- Quadre nº 8: L'Alt Urgell: resultats de les eleccions municipals de 1934.
- Quadre nº 9: El Pallars Sobirà: resultat de les eleccions municipals de 1934.
- Quadre nº 10: La Vall d'Aran: resultat de les eleccions municipals de 1934
- Quadre nº 11: El Pallars Jussà: resultat de les eleccions municipals de 1934
- Quadre nº 12: El Solsonès: resultat de les eleccions municipals de 1934
- Quadre nº 13: La Noguera: resultat de les eleccions municipals de 1934
- Quadre nº 14: L'Urgell: resultat de les eleccions municipals de 1934
- Quadre nº 15: La Segarra: resultat de les eleccions municipals de 1934

- Quadre nº 16: El Segrià: resultat de les eleccions municipals de 1934
- Quadre nº 17: Les Garrigues: resultat de les eleccions municipals de 1934
- Quadre nº 18: Eleccions legislatives de 1936: resultats per comarques.
- Quadre nº 19: Eleccions legislatives de 1936: índexs de correlació provincial i per municipis de més i de menys de 500 habitants.
- Quadre nº 20: Eleccions de compromissaris de 1936: resultats per comarques
- Quadre nº 21: Eleccions de compromissaris de 1936: índexs de correlació provincial i per municipis de més i de menys de 500 habitants.
- Quadre nº 22: Resum general de la participació.
- Quadre nº 23: Matriu de correlació dels % de participació de la circumscripció de Lleida.
- Quadre nº 24: L'orientació del vot.
- Quadre nº 25: Matriu de correlació de la variable % de vots a l'ERC.
- Quadre nº 26: Matriu de correlació de la variable % de vots a les candidatures de dreta.
- Quadre nº 27: Votacions mitjanes de les candidatures.

VARIABLES SÒCIO-ECONÒMIQUES

- Quadre nº 1: Evolució de l'analfabetisme
- Quadre nº 2: Repartiment de la riquesa rústica
- Quadre nº 3: Indicadors de la riquesa industrial
- MATRIU DE CORRELACIÓ entre algunes variables electorals i econòmiques.

ÍNDEX DE MAPES ELECTORALS I
SÒCIO-ECÒNOMICS.

Districtes electorals de la Restauració Monàrquica

Comarques de Lleida

Districtes electorals de la ciutat de Lleida

Participació dels districtes electorals de Lleida durant la Restauració Monàrquica (1891 - 1923)

Eleccions de la Segona República:

. Eleccions constituents de 1931:

Participació

Coalició Republicana: % de vots sobre cens electoral i sobre votants

PCR: % de vots sobre votants.

Lliga Regionalista: % de vots sobre votants.

Partit Agrari de Catalunya: % de vots sobre votants.

BOC: % de vots sobre votants.

. Eleccions al Parlament Català de 1932:

Participació

ERC: % de vots sobre el cens electoral i sobre votants.

Front Proporcionalista: % de vots sobre el cens electoral i sobre votants.

BOC: % de vots sobre el cens electoral i sobre votants.

PSOE: % de vots sobre votants.

. Eleccions legislatives de 1933:

Participació

ERC: % de vots sobre el cens electoral i sobre votants.

Unió de Dretes: % de vots sobre el cens electoral i sobre votants,

Front d'Obrers i Pagesos: % de vots sobre votants.

. Eleccions legislatives de 1936 :

Participació

Front d'Esquerres: % de vots sobre el cens electoral i sobre els votants.

Front Català d'Ordre: % de vots sobre el cens electoral i sobre votants.

Daniel Riu i Periquet: % de vots sobre votants.

. Eleccions de comoromissaris de 1936:

Participació

Front d'Esquerres: % de vots sobre votants

Lliga Catalana: % de vots sobre votants.

-Variables socio-econòmiques:

- . Analfabetisme 1900, 1920, 1940
- . Pessetes de contribució rústica per contribuent
- . Repartiment de la riquesa rústica
- . % Ha. en règim de no propietat segons cens agrària de 1962
- . Índex d'industrialització.
- . % de contribuents indústria sobre cens electoral de 1932
- . Municipis amb més de 50 industrials
- . Contribució per elector
- . Altitud
- . Densitat de població

Tipologia electoral:

- . Tipologia del comportament electoral (II República)
- . Coeficient de variació del comportament electoral.

Plantilla superposable als mapes electorals i socio-econòmics amb els 320 municipis de Lleida.

ÍNDICE DE MANIFIESTOS, PROCLAMAS, CÁNCIONES ;
ETC... SOBRE LAS ELECCIONES

PRIMERA PART: La Restauració Monàrquica

- A un cacich (Sereñata) (1899)
- Pregons. No hi ha candidats (1899)
- A los republicanos de la provincia de Lérida (1901)
- Canço popular electoral (1905)
- Orgull Sant (1905)
- Solidaritat Catalana - Lleyda. Al Poble: (1907)
- A mis amigos de la Seo. J. Garriga i Massó (1913)
- A los electores del distrito de Lérida. Coalición Monárquica (1914)
- Poesia electoral. L'aucell de pas (1914)
- Al diputado por su bolsillo (1916)
- Als electors de Seu d'Urgell. Eduardo Aunós Cau (1916)
- Campanya electoral. Moments culminants (1918)
- Lacetania. Rimes (1918)
- Sonet Acròstic (1918)
- ! Viva Aunós ! (1918)
- Als electors del districte de Solsona. Daniel Riu (1918)
- Manifest del Sr. Macià al districte de Borges (1918)
- Ciudadans del districte de Borges. Francesc Macià (1920)

SEGONA PART: La Segona República:

- Eleccions municipals d'abril de 1931. El BOC de Lleida, als treballadors del Camp i de la Ciutat.
- Eleccions constituents de juny de 1931. Candidatura d'Entesa Republicana. Als ciutadans de les comarques lleidatanes.
- Eleccions constituents de juny de 1931. Candidatura Catalanista Republicana.
- Clixé electoral. Els nostres enemics (1932)

Després de la victòria full (1933)

Els segadors electorals (1933)

Candidatura Unió de Dretes de la circumscripció electoral de Lleida.

A les dones de Catalunya (1933)

Manifest d'ERC: Ciutadans, a les urnes. Per Catalunya i per la República (1933).

LLISTA ALFABÈTICA DE LA BIBLIOGRAFIA CITADA AL LLARG DEL TREBALL.

a.- llibres

- AGUILÓ LÚCIA, Lluís, Sociologia electoral valenciana, (1903-1923): Las elecciones en Valencia durante el reinado de Alfonso XIII. Catedra Adriquer Purió Ceriol, Facultad de Derecho, Valencia, 1976.
- ALBERTÍ, Santiago, El Republicanisme català i la Restauració monàrquica (1875-1923). Albertí Editor, Barcelona, 1972.
- ALCAIDE INCHAUSTI, Angel, Estadística aplicada a las Ciencias Sociales. Ediciones Pirámide, Madrid, 1975.
- ALVAREZ PALLAS, José Ma, Lérida bajo la horda 1934-1936-1938. Reportaje editado bajo los auspicios del Excmo. Ayuntamiento de Lérida. Imprenta provincial, Lérida, 1941.
- AMETLLA, Claudi, Memòries polítiques, 1890-1917. Pòrtic, Barcelona, 1963. i Memòries polítiques, 1918-1936, Catalonia Barcelona, 1979.
- Anuario Estadístico de España. Presidencia del Consejo de Ministros, Dirección General del Instituto Geográfico, Catastral i de Estadística, Madrid 1934, 1935.
- Anuario General de España Bailly-Baillièrre y Riera Reunidos, S.A., 1879.
- ARBELOA, V.M. i AISA, J., Historia de la UGT. Ed. Zero S.A. Bilbao, 1975.
- ARDIT, M., BALCELLS, A., SALES, V., Història dels països catalans de 1917 a 1975. Edhasa, Barcelona, 1980.
- ARTOLA, Miguel, Partidos y programas políticos, 1809-1936. Aguilar, Madrid, 1974 Volumen I
- La Asamblea Nacional. Biografías y retratos de los Asambleístas. Publicaciones patrióticas, Madrid, octubre 1927. Volúmenes I y II.
- ATIENZA, Julio de, Nobiliario Español. Diccionario Heráldico de apellidos españoles y de títulos nobiliarios. Aguilar, S.A. Madrid, 1954.
- AUNÓS PÉREZ, Eduardo, Discurso de la Vida. Autobiografía. Sociedad Española General de Librería, Madrid, 1951.
- AUNÓS PÉREZ, Eduardo, El distrito de Sort-Viella. Notas y documentos relativos a las elecciones en el verificadas duran-

- te el pasado mes de febrero, demostrativas de la brillante actuación regionalista. Madrid R. Peánt, mayo 1918.
- BALCELLS, Albert, Crisis económica y agitación social en Cataluña (1930-1936). Ariel, Barcelona, 1971.
 - BALCELLS, Albert, El problema agrario en Cataluña. La cuestión Rabassaire (1890-1936). Servicio de publicaciones agrarias (Ministerio de Agricultura), Madrid, 1980.
 - BALCELLS, A, El sindicalisme a Barcelona (1916-1923). Nova Terra, Barcelona, 1965.
 - BARRULL, Jaume, El BOC en las tierras de Lérida (1931-1934). Tesi de llicenciatura llegida a la Universitat de Barcelona, Setembre 1973.
 - BECARUD, J., La II República Española. Taurus, Madrid, 1967.
 - BONAMUSA, Francesc, Andreu Nin i el moviment comunista. Anagrama, Barcelona, 1977.
 - BONAMUSA, Francesc, Bloc Obrer i Camperol. Curial, Barcelona, 1974.
 - BRADEMAS, John, Anarcosindicalismo y revolución en España (1930-1937). Ariel, Barcelona, 1973.
 - BRENNAN, Gerald, El laberinto español. Ruedo Ibérico, Paris, 1962.
 - CAMBÓ, Francesc, Memòries (1876-1936). Alpha S.A., Barcelona, 1981.
 - CAMPS I ARBOIX, J., Hª de la Solidaritat Catalana. Destino, Barcelona, 1970.
 - CAMPS I ARBOIX, J., La Marcomunitat de Catalunya. Bruguera, Barcelona, 1968.
 - CARRERAS CANDI, F., Geografia General de Catalunya. Lleida volums VIII i IX. Edicions Catalanes, S.A., Barcelona, 1980.
 - CARRERAS, F. de, VALLÈS, J. Mª, Las elecciones: introducción a los sistemas electorales. Elume, Barcelona, 1977.
 - CAPDEVILA, Dolors, i MASGRAU, Roser, La Justicia Social. Organ de la Federació Catalana del PSOE. 1910/16. La Gaia Ciencia, Barcelona, 1979.
 - CAPEL MARTINEZ, Rosa Mª, El derecho electoral femenino. Universidad de Granada, 1975.
 - CARR, Raymond, España 1908-1939. Ariel, Barcelona 1978.

- CARRION, Pascual, Los latifundios en España. Su importancia, origen, consecuencias y solución. Gráficas reunidas, S.A., Madrid, 1932.
- CASANOVAS, MAXIMO, Domingo, M, Marco y, Bria, Lázaro, Los latifundios clericales de Lérida. Nova Terra, Barcelona, 1966.
- Censo Agrario de España 1962. Instituto Nacional de Estadística en colaboración con el ministerio de Agricultura y la organización mundial, Madrid, 1964.
- Cens Social de Lleida. Butlletí Oficial de la Generalitat de Catalunya, 26-VII-1934.
- Censo de la población de España y territorios de su soberanía y protectorado según el empadronamiento realizado el 31-XII-1950. Numen, Volum I.
- Censos de población de 1900, 1920, 1930, INE, Madrid.
- CILLAN APALATEGUI, Antonio, Sociología electoral de Guipúzcoa (1900-1936). Sociedad guipuzcoana de ediciones y publicaciones S.A., colección Estudios nº 5, San Sebastián, 1975.
- CONNELLY ULLMAN, Joan, La Semana Trágica. Ariel, Espluges, 1972.
- CONTRERAS, Manuel, El PSOE en la II República: organización e ideología. Centro de Investigaciones sociológicas, Madrid, 1980.
- COROMINES, Pere, Diaris i records de Curial, Barcelona, 1974.
- COSTA, Joaquin, Oligarquía y Caciquismo. Colectivismo agrario y otros escritos. Antología. Alianza Editorial, Madrid, 1973.
- COTIERET, J.M., EMERI, C., Los sistemas electorales. Oikos Tan, Barcelona, 1973.
- CRUELLS, M., El 6 d'octubre a Catalunya. Portic, Barcelona, 1972.
- CULLA I CLARÀ, J.B. El Catalanisme d'Esquerra. (1928-1936). Curial, Barcelona, 1977.
- Diccionari Biogràfic. Albertí Editor, Barcelona, 1970.
- Diccionari de Historia de España, Revista de Occidente, Madrid 1968, 2ª edición.
- DUOCASTELLA, R., i d'altres. Análisis sociológico del catolicismo español. Nova Terra, Barcelona, 1966.

- DURAN, J.A., Historia de caciques, bandos e ideologías en la Galicia no urbana. Siglo XXI, Madrid, 1972.
- Enciclopedia Espasa.
- ESCOFET, Frederic, Al servei de Catalunya i de la República. La desfeta, sis d'octubre 1934. Edicions Catalanes de Paris, 1973.
- DATA, Equipo, Quién es quién en las Cortes. Edicusa, Madrid, 1969.
- FERNANDEZ DE CASTRO, Ignacio, De las Cortes de Cádiz al Plan de Desarrollo (1808-1966). Ruedo Ibérico, 1968.
- FERRER MELCHOR, i d'altres, Ha del Tradicionalismo español. (1876-1909). Católica española sevillana, 1959. Volum 28.
- FLORES, Xavier, Estructura socioeconómica de la agricultura española. Ediciones Península, Barcelona, 1969.
- Guia Oficial d'España.
- GENERALITAT DE CATALUNYA, Conselleria d'economia, La divisió territorial de Catalunya. Barcelona, 1937. Seix Barral, Barcelona, 1977.
- GOGUEL, F. i d'altres, Les élections législatives de mars 1967. Fondation Nationale des sciences politiques. Armand Colin, Paris, 1971.
- GOGUEL, François, Nouvelles études de Sociologie électorale. Armand Colin, Paris, 1954.
- GONZALEZ CASANOVA, J.A., Elecciones en Barcelona (1931-1936). Tenos, Madrid, 1969.
- GONZALEZ CASANOVA, J.A., Federalisme i autonomia a Catalunya (1868-1938). Curial, Barcelona, 1974.
- GONZALEZ URIEN, M. y REVILLA GONZALEZ, Fidel, La CNT a través de sus congresos. Editores Mexicanos Unidos, S.A., Mexico, 1981.
- GRAELL, Guillermo, La cuestión catalana. A López Robert, impresor, Barcelona, 1902.
- Gran Enciclopedia Catalana.
- GRANOUILLO, Andre, Comprendre la Statistique sans mathématiques. Chatard et Associés, Editeurs, Paris, 1974.
- GUZMAN, E., 1930. Historia política de un año decisivo. Ediciones Tebas, 1973.

- HURTADO, Amadeu, 40 anys d'advocat. Hè del meu temps (1894-1930) i (1931-1-36). Ariel, Barcelona, 1968/69.
- IGLÉSIES, Josep, Els conflictes del Canal d'Urgell. Dalman Editor, Barcelona, 1968.
- JACKSON, Gabriel, La República española y la Guerra Civil 1931-1939. Grijalbo S.A., México, 1967.
- JARDÍ, Enric, Francesc Macià. El camí de la llibertat. Aymà, Barcelona, 1977.
- JARDÍ, Enric, Francesc Macià. President de Catalunya. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona, 1981.
- JOANIQUET, Aurelio, Alfonso Sala Argemí. Conde de Egara. Espasa-Calpe S.A., Madrid, 1955.
- LACOMBA AVELLAN, J.A. La crisis española de 1917, Ed. Ciencia Nueva, Madrid, 1970.
- LANCELOT, A., L'abstencionisme electoral en France. A. Colin, Paris, 1968.
- LEFÈVRE, Pontalis, Les elections en Europe a la fin du XIX siècle par. Plon-Nourrit et Cie, Paris, 1902.
- LELEU, C., Géographie des élections françaises depuis 1936. Presses Universitaires de France, Paris, 1971.
- LINZ Y.Y., El sistema de partidos en España. Narcea, Madrid, 1976.
- LLADONOSA PUJOL, José, Hè de la Diputació provincial de Lérida. Artis Estudios Gráficos, Lérida, 1974.
- LLADONOSA I PUJOL, Josep, Història de Lleida. F. Camps Calmet, Tàrraga, 1974.
- MEAKER GERALD, H., La izquierda revolucionaria en España 1914-23. Ariel, Barcelona, 1978.
- MALEFAKIS, Eduard, Reforma agraria y revolución campesina en la España del siglo XX. Ariel, Barcelona, 1972.
- MARGALEF, Ramon, Perspectivas de la teoría ecológica. Blume, Barcelona, 1980.
- MARSÀ BRAGADO, A., Libro de oro del Partido Republicano Radical. Sucesores de Ribodeneyra, Madrid, 1935.
- MARTINEZ CUADRADO, M., Elecciones y partidos políticos 1868-1931. Taurus, Madrid, 1969.

- MARTINEZ RODRIGUEZ J, OLLER ROMEU, J.Mª., Origenes de la industria electrica barcelonesa. I.M.H., Barcelona, 1961.
- MARTINEZ RUIZ, J., Parlamentario Español (1904-16). R. Caro, Madrid, Volum XXI.
- MAURA, G., y FERNANDEZ ALMAGRO, M., Porqué cayó Alfonso XIII. Ambos mundos, Madrid, 1948.
- MESTRE, Esteban, Los delitos electorales en España (1812-1936). Editora Nacional, Madrid, 1976.
- MOLAS, Isidre, Lliga Catalana. Edicions 62, Barcelona, 1972.
- MOLAS, Isidro, El catalanismo hegemónico. Cambó y el centro Constitucional. Cuadernos Beta, Barcelona, 1972.
- MOLAS, Isidre, Sistema de partidos políticos en Catalunya (1931-36). Ed. Península, Barcelona, 1974.
- MOLINS, J., Elecciones y partidos en Tarragona (1910-36). Tesis doctoral inédita, Facultat de Dret, Barcelona, octubre 1981.
- NAVARRO, Emilio, Historia crítica de los hombres del Republicanismo catalán en la última década (1905-15). Ortega i Artis, Barcelona, 1915.
- PABON, Jesús, Cambó. Alpha, Vol I, Barcelona, 1952.
- PAMIES, Tomàs i Teresa, Testamento en Praga. Destino, Barcelona, 1970.
- PEIRATS, J., La CNT en la revolución española. Ruedo Ibérico, 1971.
- PELEGRÍ, Bonaventura, Lleida en la Renaixença de Catalunya. Biblioteca lleidatana, Vol. IV, Lleida, 1935.
- PITARCH, E., Sociologia dels polítics de la Generalitat 1931-1939. Curial, Barcelona, 1977.
- POBLET, J.Mª., Història de l'ERC (1931-1936). Dopesa, Barcelona, 1976.
- PONAMARIOVA, L.V., Formació del PSU de Catalunya. Treball, Mèxic, 1966.
- RAE, D., Leyes electorales y sistema de partidos políticos. CITEP, Madrid, 1975.
- RAGUER, Hilari, La Unió Democràtica de Catalunya i el seu temps. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona, 1976.
- RAMA, Carlos M., La crisis española del siglo XX. Fondo de Cultura Económica, Madrid, 1976.

- RIQUER, Borja de, Lliga Regionalista. Edicions 62, Barcelona, 1977.
- ROMERO MAURA, Joaquin, La Rosa de Fuego. Grijalbo, Barcelona, 1975.
- ROS, Antonio, Los Gobiernos españoles. Desde la pérdida de las colonias hasta la caída de Alfonso XIII. Grijalbo, Barcelona, 1981.
- SAGARRA, Josep M^a., Obres completes. Ed. Selecta, Barcelona, 1967.
- SANCHEZ DE LOS SANTOS, Modesto, Las Cortes españolas: 1907-1910-1914. Establecimiento tipográfico de A. Marzo., Madrid, 1908, 1910, 1914.
- SIEGFRED, André, Tableau politique de la France de l'Ouest sous la troisième République. A. Colin, Paris, 1913.
- SIEGFRIED, André, Colloque de Sociologie Electorale. Fondation nationale des Sciences politiques, Paris, 1948.
- SOL, Romà, i TORRES, M^a del Carme, Lleida i el fet nacional català (1878-1911). Edicions 62, Barcelona, 1978.
- SOL, Romà i TORRES, M^a del Carme, Joventut Republicana. 80 anys al servei de Lleida. Artis Estudis Gràfics de Lleida, 1982.
- SOL, Romà, 150 años de prensa leridana. I.E.S. Lleida, 1964.
- TERRADES, Montserrat, Les eleccions del 15 de juny a les comarques gironines. Col·legi Universitari de Girona, 1978.
- TIerno GALVAN, E., Leyes políticas españolas fundamentales 1808-36. Tecnos, Madrid, 1968.
- TORTOSA DURAN, J., i d'altres, La plana regada de Lleida. Revista "Ilerda" I.E.I., 1968.
- TORRENT, J. i TESIS, R., Història de la premsa catalana. Bruguera, Barcelona, 1966.
- TUSELL, Javier, La crisis del caciquismo andaluz (1923-31). Cupsa Editorial, Madrid, 1977.
- TUSELL, Javier, Oligarquía y caciquismo en Andalucía (1890-1923). Ed. Planeta, Barcelona, 1976.
- TUSELL, Javier, Las elecciones del Frente Popular. Edicusa, Madrid, 1971.
- TUÑON DE LARA, M. i d'altres, La crisis del Estado: dictadura, república, guerra (1923-39). Labor, Barcelona, 1980. Vol. IX.

- VALLVERDU, Josep, Viatge entorn de Lleida. Selecta, Barcelona, 1972.
- VILA, Pau, La divisió territorial de Catalunya. Selecció d'escrits de geografia. Curial, Barcelona, 1977.
- VILAR, Pierre, Crecimiento y desarrollo. Economía e historia. Reflexiones sobre el caso español. Ariel, Barcelona, 1964.
- VIROS, R., El comportamiento electoral de los municipios de la provincia de Gerona en las elecciones para diputados a Cortes durante la II República española. Una aproximación a su base social y económica. Tesis doctoral llegida a la facultat de Dret de la Universitat de Barcelona, gener 1975.
- XURIGUERA, Ramón, L'aportació de l'occident a l'obra de la Renaixença. Imprenta J. Sallent, Sabadell, 1936.

b. ARTICLES DE REVISTA.

- ALCANTARA SAEZ, M., Antologia del Pucherazo a Historia 16, Extra II, Madrid, 1977, pág. 137-144.
- ARAMBOUROU, Robert, La Gavacherie de Monséur au temps de la II République a F. Goguel Nouvelles études de sociologie électorale, A. Colin, Paris, 1954, pág. 81-931.
- BALCELLS, A., El socialismo en Cataluña durante la II República 1931-1936. a Sociedad política y cultural en la España de los siglos XIX i XX. Cuadernos para el Dialogo, Edicusa, Madrid, 1973.
- BARAS GOMEZ, M., EL P.C.R. Aspectos ideológicos del centro político en Cataluña durante el periodo de formación de la II República Española. a Col.loqui Internacional sobre la II República, Tarragona, 1981.
- CANALS, R. M^a., L'elecció del Parlament de Catalunya de 1932 a la ciutat de Barcelona a Perspectiva social n° 10, Barcelona, 1977, pág. 21-41.
- IGLESIES, J., El movimiento demográfico en Cataluña durante los últimos 100 años a Memorias de la Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona n° 665-683, Barcelona, 1961.
- LELEU, Claude, Pour une nouvelle Méthode d'Analyse des Statistiques électorales a RFSP, Juillet-Sep. 1955, pag.609-614.
- LINZ, J.J., Continuidad y discuntinuidad en la élite política española de la Restauración al Régimen político actual a Estudios de Ciencias Políticas. Homenaje al profesor C. Ollero, Madrid, 1972.

- LOPEZ GUERRA, Luis, Niveles de análisis, falacia ecológica y falacia contextual a Revista española de la Opinión Pública, nº 48, Madrid, abril-junio 1977, pag. 69-87.
- LLADONOSA, Manuel, Un conflicte agrari: el canal d'Urgell i el pagament del nové a Recerques, nº 7, Barcelona, 1977-78, pag. 117-125.
- MIGUEL, Jesús M. de, Para un análisis geográfico de las elecciones de 1936, a Coloquio Internacional sobre la Guerra Civil Española, Universidad Autónoma de Barcelona, 19-21 abril 1979.
- MOLAS, I., F.D.N. a Recerques nº 4, Ariel, Barcelona, 1974, pag. 137-155.
- MOLINS, J., i PERDIJO, J. La llei municipal de Catalunya 1934. a Taula de Canvi nº 2, Barcelona 1976.
- RIQUER, Borja, de, Las elecciones de la Solidaridad Catalana en Barcelona a Recerques nº 2.
- RIQUER, Borja de, La sociologia electoral de la Monarquia y de la II República española, Simposio sobre Desarrollo regional. nacionalismos y regionalismos de España, Bad Homburg, 26-28 junio 1980.
- ROMERO MAURA, J., El caciquismo, tentativa de conceptualización a Revista de Occidente nº 127, octubre 1973.
- SALVADOR, E., Modernas tendencias de la sociologia electoral a Perspectiva Social nº 10, ICESB, Barcelona, 1977, pag. 9-21.
- SAUERWEIN, J., et VULPIAN, A. de, Descriptions des attitudes électorales collectives au moyen d'analyse hiérarchique a François Gouguel, Nouvelles études de Sociologie électorale. A. Colin, Paris, 1954. pag. 153-185.
- TUSELL, Javier, El sistema caciquil andaluz comparado con otras regiones españolas (1903-1923) a Revista Española de investigaciones sociológicas nº 2, abril-junio 1978, pag. 7-19.
- UGELAY DA CAL E., La crisi dels nacionalistes radicals catalans (1931-32) a Recerques nº 8 pag. 159-206.
- ULL PONT, Eugenio J., El sufragio universal en España (1890-1936) a Revista de Estudios Políticos nº 208-209, junio-oct. 1976, pag. 105-130.
- VALLES, J.Mª., Sobre la sociologia electoral a Espanya. Un balanç provisional a Estudis Electorals 1, Fundació Jaume Bofell, 1978, pag. 13-35.
- VARELA ORTEGA, José, Los amigos políticos: funcionamiento del sistema caciquista a Revista de Occidente nº 127, octubre 1973.

- VILANOVA, M., La stabilit  de l'electorat catalans dans la circumscripcion de Girona entre 1931-1936 a Tydschuijt voor feschiederis n  92, 1979.
- VILANOVA, M., Una mirada als escrutinis catalans durant la segona república, a 1  Col.loqui Guerra Civil Espanyola, Barcelona, 1978.
- VILANOVA, M., Un estudio de Geografia electoral: la provincia de Gerona en noviembre 1932 a Revista de Geografia, Universidad de Barcelona, 1974.
- VILANOVA, M., Un estudio de Geografia electoral: la provincia de Lérida durant la II Republica (1931-36) a 1  Col.loqui Internacional sobre la Guerra Civil Espanyola, 19, 20, 21 d'abril, 1979.
- VIROS, R., Las elecciones municipales del 14 de Enero de 1934 en la provincia de Gerona a Perspectiva Social N  5, ICESB, Barcelona.
- VIVER PI-SUNYER, E. i CLIMENT, Teresa, El personal politic de la provincia de Barcelona de 1939 a 1959 a Perspectiva Social, n  13, ICESB, Barcelona, pag. 7-21.

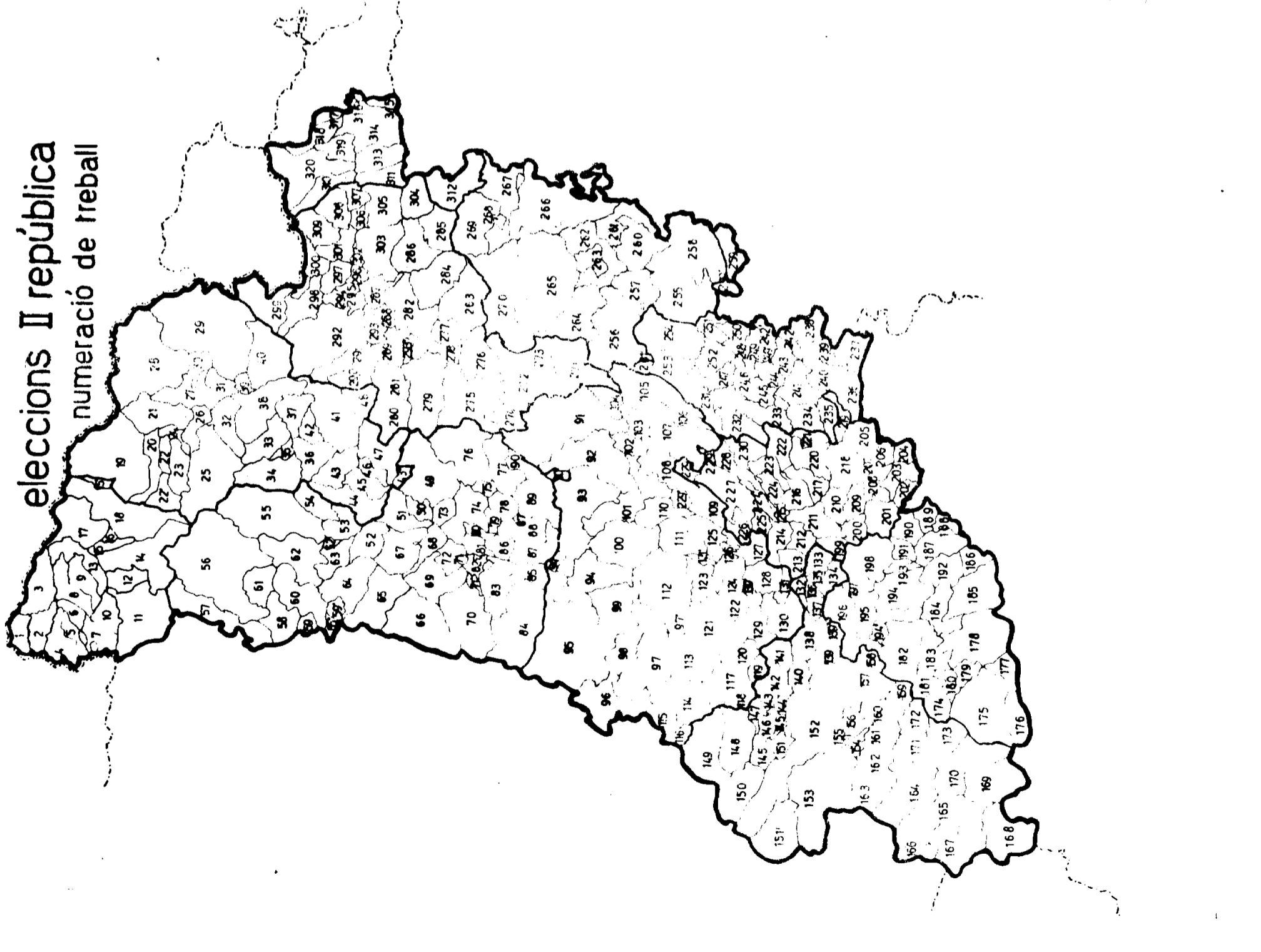
SIGLES D'ORGANITZACIONS POLÍTiques I SOCIALS:

ACR.....Acció Catalana Republicana
 APC.....Acció Popular Catalana
 AR.....Acció Republicana
 BCC.....Bloc Obrer i Camperol
 BRA.....Bloc Republicà Autonomista
 CEDA.....Confederación Española de Derechas Autónomas
 CM.....Coalició Monàrquica
 CNR.....Centre Nacionalista Republicà
 CNT.....Confederació Nacional del Treball
 CP.....Concentració Popular
 CR.....Coalició Republicana
 CRFS.....Centre Republicà Federal Socialista
 DR.....Dreta Republicana
 ERC.....Esquerra Republicana de Catalunya
 FAI.....Federació Anarquista Ibèrica
 FCCB.....Federació Comunista Catalano-Balear
 FDN.....Federació Democràtica Nacionalista
 FMA.....Federació Monàrquica Autonomista de Catalunya
 FP.....Front Proporcionalista
 IACSI....Institut Agrícola Català de Sant Isidre
 JR.....Joventut Republicana
 LL. R....Lliga Regionalista
 LL. C....Lliga Catalana
 PAC.....Partit Agrari de Catalunya
 PCC.....Partit Comunista de Catalunya
 PCR.....Partit Catalanista Republicà
 PNRE.....Partit Nacionalista Republicà d'Esquerra
 POUM.....Partit Obrer d'Unificació Marxista

PRC..... Partit Republicà Català
PRDF..... Partit Republicà Democràtic Federal
PRR..... Partit Republicà Radical
PPRS..... Partit Republicà Radical-socialista
PSOE..... Partido Socialista Obrero Español
SC..... Solidaritat Catalana
UFNR..... Unió Federal Nacionalista Republicana
UMN..... Unió Monàrquica Nacional
UPA..... Unió Provincial Agrària
UR..... Unió Republicana
USA..... Unió de Sindicats Agrícoles de Catalunya
USC..... Unió Socialista de Catalunya

eleccions II república

numeració de treball

- la vall d'aian**
 1 bausen
 2 lès
 3 canejan
 4 bossost
 5 arrès
 6 vilamòs
 7 bordes (les)
 8 arros i vila
 9 bellan
 10 gausac
 11 vieilla
 12 escunyau
 13 vilac
 14 arties
 15 gessa
 16 marimanya
 17 salardú
 18 bagergue
 19 tredós
- el Pallars sobirà**
 19 gil
 20 sorpe
 21 unarre
 22 valència d'aneu
 23 comunitat de son
 24 son
 25 esterrí d'aneu
 26 espot
 27 estlaon
 28 lladorre
 29 alins
 30 esterrí de cardós
 31 ribera de cardós
 32 escald
 33 surp
 34 llessui
 35 altron
 36 enviny
 37 rialb de noguera
 38 llavorsí
 39 tirvia
 40 farrera de pallars
 41 soriguera
 42 sorl
 43 estac
 44 montcortés de p
 45 peramea
 46 gerrí de la sal
 47 baen
 48 castellàs
- el Pallars Jussà**
 49 hortonedà conca
 50 claverol
 51 pobla de segur(la)
 52 senterada
 53 pobleta de belvel·la
 54 montros
 55 torre de cabdellaja
 56 barruera
 57 vilaller
 58 llesp
 59 pont de suert
 60 selles
 61 maipàs
 62 berús
 63 sarroca de bellera
 64 viu de llevata
 65 esplugu de serra
 66 trepadús

- 66 sapeira
 67 serradell
 68 salàs
 69 gorp de la conca
 70 figols de la conca
 71 tremp
 72 claret
 73 talarn
 74 aramunt
 75 arcrau
 76 st. romà d'abella
 77 abella de la conca
 78 isona
 79 conques
 80 figuerola d'orcau
 81 suterranya
 82 vilamitjana
 83 palau de noguera
 84 puigcercós
 85 mur
 86 st. esteve de la sarga
 87 guàrdia de noguera
 88 st. serni
 89 llimana
 90 els obacs
 91 st. miquel de la vall
 92 st. salvador de tobó
 93 benavent de la c.
 94 montadó
- la NOGUERA**
 91 baronia de rialb
 92 anyà
 93 vilanova de meia
 94 fontllonga
 95 rubies
 96 àger
 97 trago de noguera
 98 os de balaguer
 99 gerb
 100 avellanès (les)
 101 sta linya
 102 alós de balaguer
 103 artesa de segre
 104 tossal (el)
 105 ponts
 106 tiurana
 107 vilanova de laguda
 108 cabanabona
 109 oliola
 110 tudela de segre
 111 preixens
 112 foradada
 113 corubells
 114 camarasa
 115 castel·lo de farfanya
 116 algerri
 117 ivars de noguera
 118 altarràs
 119 albesa
 120 portella (la)
 121 torrelameu
 122 menàrguens
 123 balaguer
 124 quadra de filix (la)
 125 vallfogona de b
 126 sentriu de sió (la)
 127 bellicaire d'urgell
 128 montgai
 129 bellmunt d'urgell
 130 penelles
 131 linyola
 132 sarroca de bellera
 133 viu de llevata
 134 esplugu de serra
 135 trepadús
- el segrià**
 132 palau d'anglesola
 133 gormés
 134 miralcamp
 135 mollerussa
 136 fondarella
 137 sidamon
 138 bell-lloc
 139 alamús (els)
 140 alcoletge
 141 vilanova de la barca
 142 corbins
 143 benavent de segrià
 144 torre-serona
 145 torrefarrera
 146 malpartit
 147 rosselló
 148 vilanova de segrià
 149 alguaire
 150 almenar
 151 almatelles
 152 vilanova d'alpicat
 153 alpicat
 154 lleida
 155 alcarràs
 156 sonadell
 157 montoliu de lleida
 158 albatàrrec
 159 artesa de lleida
 160 puigverd de lleida
 161 aspa
 162 aifès
 163 sunyer
 164 torres de segre
 165 soses
 166 aitona
 167 serós
 168 massalcoreig
 169 granja d'escarpila
 170 almaitret
 171 maials
 172 llardicans
 173 sarroca de segre
 174 alcanó
 175 montoliu de cervera
 176 talavera
 177 frexenet i altadill
 178 st. antoni i vilanova
 179 cava
 180 st. pere dels arquells
 181 arseguell
 182 cervera
 183 toloriu
 184 aristot
 185 besccaran
- les Garrigues**
 174 granadella (la)
 175 bovera
 176 pobeta de la gran.
 177 juncosa
 178 torms (els)
 179 soleràs (el)
 180 cogul (el)
 181 castelldans
 182 albagés (l)
 183 cervià de les g.
 184 vilosell (el)
 185 vinaixa
 186 tarres
 187 lulleida
 188 esplugu calba (l)
 189 omellonís (els)
 190 albi (l)
 191 floreista (la)
 192 borges blanques
 193 agregat de les b.
 194 juneda
 195 torregrossa
 196 puigròs
 197 arbeca
- la segarra**
 231 florejac
 232 cases de la berra
 233 pallargues (les)
 234 aranyó (l)
 235 granyenell
 236 granyena de seg
 237 montoliu de cervera
 238 talavera
 239 frexenet i altadill
 240 st. antoni i vilanova
 241 cava
 242 st. pere dels arquells
 243 arseguell
 244 cervera
 245 toloriu
 246 aristot
 247 besccaran
- la cerdanya**
 310 müsset i erànser
 311 vil·lec i estana
 312 gosol-bergueda
 313 montellà de cadí
 314 belver de cerdanya
 315 riu del pendís
 316 prats i sampsor
 317 èller
 318 talltendre
 319 prullans
 320 lles
- el solsonès**
 255 llanera
 256 pinell de solsonès
 257 llavera de solsonès
 258 pinós
 259 mollosa (la)
 260 anesta - anoià
 261 riner
- l'urgell**
 199 vilanova de bellpuig
 200 belianes
 201 maldà
 202 omells de na gaia
 203 vilanova de les mong.
 204 guixers
 205 st. florenç de m.
 206 coma i pedra (la)
 207 odèn
- l'alt urgell**
 271 bassella
 272 peramola
 273 oliana
 274 gavarra
 275 montanissell
 276 coll de nargó
 277 figols d'organyà
 278 organyà
 279 cabó
 280 taús
 281 guàrdia d'ares (la)
 282 tost
 283 alinyà
 284 vansa (la)
 285 tuixén
 286 fornols
 287 arfa
 288 pla de sant tirs (el)
 289 noves de segre
 290 guils del cantó
 291 pallerols del cantó
 292 castellbò
 293 parròquia d'hortó
 294 barida
 295 araveil
 296 castel·liciutat
 297 seu d'urgell (la)
 298 anserall
 299 aers
 300 civis
 301 arcavell
 302 estimariu
 303 aliàs
 304 cerc
 305 josa de caci
 306 cava
 307 st. antoni i vilanova
 308 cava
 309 st. pere dels arquells
 310 arseguell
 311 cervera
 312 toloriu
 313 aristot
 314 besccaran